

video

magazin

1989.
V. évf. 3 (20.) szám
Ára: 49 Ft

Teszt:
Fisher és JVC
képmagnók
16. OLDAL

Laser disc
38. OLDAL

AZ UTOLSÓ SZÁMLÁT TE FIZETED

Színes, NSZK-olasz western
Főszerepben:
Lee Van Cleef
Antonio Sabato

Kedves Olvasó!

Lapunk huszadik számát tartja kezében. 1985 óta, mikor először kerültek forgalomba az első Akai-Video-ton VS 3-as képmagnók (emlékszik még valaki ezekre a készülékekre?), s magazinunk első száma is ekkor jelent meg, bizony számos változást megért a hazai videopiac. Példátnan áradatban törtek be az országba a legkülönbözőbb nevekkkel és fedőnevekkkel készülékek, valóságá vált a műholdas műsorsugárzás, egyre több videokazetta-kölcsönző és -forgalmazó cég kínálta filmjeit. Csak egyetlen dolgot tartott meg a kis magyar videóársadalom: a tévhitet.

A tévhit, mint minden babonás félelem, a misztikum törzsi viszonyainak megfelelően, szájhagyomány útján terjed. Ismerek komoly, saját szakmájában tekintélyes férfit, aki nem hajlandó képmagnóját gyorskereső üzemmódban működtetni, mert „akkor kényűlnak a szalagok”. S magyarázatjuk neki, hogy ugyan némileg tényleg jobban nyúlik így használva, de egy kevés gyorskeresés nem árthat. Egyébként is arra szolgálnak a szalagjai, hogy kedvére nézze őket – hiába. Egy e sorok írója által nagyra becsült egyesület pedig egyenesen azzal a meglepő ötlettel állt elő, hogy videokazettáit csakis előre csévelve cserélhetik klubtagjai: az eredetileg pusztán a rend kedvéért alkotott szabály ma már úgy ment át a tagság java részének tudatába, hogy árt a szalagnak, ha nem az elejére tekerve tároljuk. Ha e bevezető terjedelmé megengedné, mások tévhitet mellett beszámolnék a magam és barátaim kedves butaságairól is: ehelyett inkább a Kedves Olvasó szíves figyelmébe ajánlja műszaki szerzőink avatott cikkei a nem műszaki szerkesztő:

Bíró Zoltán

video

ötlet

magazin

VIDEOVILÁG

Szintetikus Marilyn Monroe ...	12
Grundig VS 550	12
Motorzoom 12-szer	13
Egy kiválasztás	13
Sztárcafé az NSZK-ból	14

HÁZUNK TÁJA

Feketeplaci körséta	30
Márkás károk	32
Sikerlanta	33
ITT helyett NOKIA	33
Sztárok 45-ön	33

FILMLÓBUSZ

A balerína és a blues ● Szabad-dobás ● Gyilkos bohócok ● Bobo	4
GOR ● A csodamaszina ● Kamikaze ● Az Aldo Moro-ügy	6
Emmanuelle 6 ● Ölni szabad ● Az átverés	9
Az igazat, csak a mocskos igazságot	10
9 1/2 hét	42
Chicago Blues	46

VÁSÁRLÁS

Bűngésző	34
Pornófog	36
Hazai ár(ú)nyustrán	36
Keres-kínál	37

TESZT ÉS TECHNIKA

Szalagavató	16
Kameraszul IX.: Képzérezelő elemek	21
Surround	24
Matchline	28
Felpörög a laser disc?	38

Az Ötlet hetilap magazinja · Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán · Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád · Olvasószerkesztő: Berkes András
Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103-105.
Levél cím: Budapest 1986 · Telefon: 201-803, 203-804 · Telex: 22-7363
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Király G. István igazgató
Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 76.
Kossuth Nyomda, Budapest 89.0041 · Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Cím lap: Carlo
HU ISSN 0237-5141

A balerina és a blues

(THE BALLERINA AND THE BLUES)

Ha már olyan kevés a romantika a mindennapi életben, legalább lubickoljunk benne a videokészülék előtt ülve.

Az NSZK-beli Lorimar Home Video cég nagyszerűen ráértett arra, hogy az emberek torkig vannak már a hétköznapi szürkeségével, érzelmentességével. 1988-ban rózsaszín hangulatot árasztó új sorozatot indítottak *Romantikus álmok* (Romantische Träume) címmel. Az USA-ban készült filmek kazettáit viszik, mint a cukrot, és a nagy ponyvaregény-kiadók csak sajnálhatják, hogy ez a fömredek pénzfió ötlet miért nem nekik jutott az eszükbe.

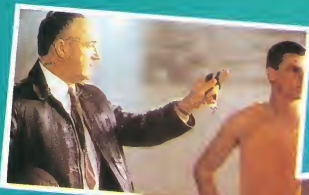
Már megjelent a *Két szerelmes pezsgőzik* (Champagner für zwei Verliebte), a *titokzatos Violet* (Geheimnis volle Violet), a *rózsaszínű kávéház* (The Rose Café), *Az álmok szigete* (Insel der Träume), valamint *A szívek ritmusa* (Rhythmus der Herzen).

Mi a *balerina és a blues* című gyöngyszemet ismertettük, mintegy kedveslínának azok számára, akik szívesen megmerítkeznek az érzelmek szirupos tengerében.

"Azt hiszem, tudni akartam, ki vagyok" – meséli a nézőknek Andrea Decario hajdani primabalerina, akit egy baleset parancsolt le a világot jelentő deszkákról. A művész nem adja fel, mindenáron a balett közelében akar maradni és ezért megpróbál egy balettiskolát nyitni. Andrea emancipációs törekvéseit egyre növekvő ellenszennel figyeli a barátja, aki egyben hajdani partnere is volt. Szorult helyzetében Andreának filozofikus mélységű gondolatai támadnak: "Csak akkor tudja meg az ember, mi a szabadság, mikor elveszti."

Mielőtt azonban a szerencsétlen balett-táncosnő egészségi károsodást szenvedne a túlsúlyos gondolatoktól, megjelenik az életében Ő, azaz Rick, a blues-zenész. Szerelmem első látásra, mindent elborító szenvedély, holtomiglan-holtodiglan, ásó-kapa-nagyharang. Amen.

USA, 1988
Főszereplők: Tamara Choplin, Rex Smith
Rendező: Glenn Byrdwell
80 perc

USA, 1986
Főszereplők: Gene Hackman, Dennis Hopper, Barbara Hershey
Rendező: David Anspaugh
111 perc

USA, 1987
Főszereplők: Grant Cramer, Suzanne Snyder
Rendező: Stephen Chiodo
82 perc

Piros krumpliorruk van, arcukat harsány színekre mázolták, mulatságos jelmezt hordanak, mégis életveszélyesek. A rendező megelégedte a váladéktól csöpögő, fegyverszerű őriásszörnyeket, és taktikát változtatott: a szörnyetegekről első percben nem látni, hogy szörnyetegek, és ezért még ijesztőbb a történet.

A *Gyilkos bohócok* sztorija egy amerikai kisvárosban kezdődik. Éjszaka van, a városzéli parkolóban – a szűlőktől kölcsönkapott autókban – tinédzserek végzik szokásos péntek esti petting-

orglájukat. Aztán egy pillanatra valamennyien abbahagyják a kellemes foglalatosságot, mert nem lehet nem észrevenni azt a nagy, fényes valamit, ami az égből hull alá és valahol a környéken a földhöz csapódik. A tinik abban a hiszemben, hogy biztosan üstökösöt látnak, nem zavartatják magukat.

Két fiatal, Mike-t és Debbie-t azonban nem elégíti ki a pusztá találgatás, és elindulnak, hogy megkeressék a becsapódás helyét. Ott aztán – legnagyobb megdöbbenésükre – nem egy mély krá-

(KILLER-CLOWNS FROM OUTER-SPACE)

Szabaddobás

(BEST SHOT)

Az Egyesült Államokban a kosárlabda nemzeti sportág, nemzeti ügy. A legtöbb kisváros büszkesége a helyi kosárlabdacsapat, és egy-egy vereség temetői hangulatba sodorhatja a sportrajongókat.

A Szabaddobás című film 1951-ben játszódik. Norman Dale tíz év haditengerészeti szolgálat után visszatér eredeti foglalkozásához, és kosárlabdaedzőként helyezkedik el egy apró vidéki városkában. Mindenki csodát vár tőle: tündököljön a csapat újra régi fényében. Már az első edzésen kiderül, hogy a csapat tagjainak és az edzőnek az elképzelései alapjaiban különböznek egymástól. Dale a fegyelmet és keménység pártján áll; szerinte az ember vagy teljes erőbedobással küzd, vagy pedig semmi értelme az egésznek. A játékosok nem hajják meggyőzni magukat, így a csapatnak hamarosan csak hat tagja marad.

Dale tudja, hogy a sikerhez elengedhetetlen lenne a sztárjátékos, Jimmy közreműködése, ám mióta a kitűnő sportoló nevelőapja – aki egyben a csapat előző edzője is volt – meghalt, Jimmy nem vállal több játékot. Miután az első meccseken veszít a csonka csapat, a városka népgyűlést rendez és eldönti, hogy meneszti a sikertelen edzőt. Ekkor jelentkezik játéka Jimmy, igaz, csak azzal a feltétellel, hogy Dale maradjon a tréner.

Zután már az edző mellé szegődik a szerencse: Jimmyt kívül a pártjára áll egy alkoholistává züllött hajdani kosárlabdacsillag is, és az ő segítségükkel Dale megvalósítja a lehetetlent: a fegyelmelzeten csúrhéből erős csapatot kovacsol. Bejutnak a ligába és jelennek meg az állam bajnokságára. Igazi szenzáció: az addig ismeretlen csapat bejut a döntőbe.

Gyilkos bohócok

ter, hanem egy kivilágított cirkuszszátrat találnak, ami – mint ahogy az később kiderül – a Földön kívüli űrhajó tökéletesen álcázott irányítóközpontja.

Hamarosan a néző is megismerkedhet a gyilkos bohócok módszerével: áldozataikat egy patogatottkukorica-fegyverrel intézik el és utána édességbe csomagolva felöltöztetik őket a "spájzban". Csak az olyan husit szeretik, aminek van már egy kis bukéja. Amikor a mulatságos külsejű, vérengző fenevadak mosolyra nyitják a szájukat, kivillantják mind a húsz sor borotvaéles fogukat.

Több, feszítő kérdésre is választ kapunk a film során. Így például arra, hogy vajon sikerül-e Mike-nak és Debbie-nek elmenekülnie? Be-

vetik-e a bohócok az emberporszívót? A szörnyek főnöke miért akkora, mint egy ház? És így tovább, és így tovább.

Ennyiből is kiderül, hogy a készítőkkorrorparódiának szánták a filmet, amin azonban kedvre borzonghat minden ijedős videobarát.

Bobo

(WALK LIKE A MAN)

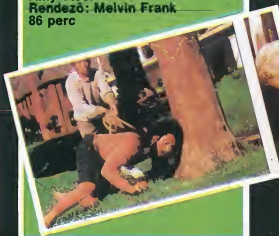
A Dzsungel könyvéből Maugli, Edgar Rice Burroughs regényéből Tarzan állnak legközelebb Bobóhoz, a farkasok között nevelkedett férfhoz, akiről – miután megtalálják – kiderül, hogy óriási vagyon örököse. Igen ám, de ahhoz, hogy valaki ilyen tömerdek pénzt magához tudjon venni, le kell tudnia írni a nevét, és mellékesen arról is le kellene szoknia, hogy minden útjába eső fára rápisiljen.

Idősebb testvére nem örül annak, hogy Bobo előkerült, még kevésbé vidítja fel az a tény, hogy egy fiatal kutatónő megpróbál Bobóból civilizált lényt faragni.

Ahogy az lenni szokott, a tudós asszony halálosan beleszeret a félig ember, félig állat kísérleti alanyba, ami több mulatságos jeleneten át szívét melengető happy endhez vezet.

A habkönnyű szórakozást ígérő film erőssége a főszereplő „farkasfiú” élvezetes színészi alakítása.

USA, 1987
Főszereplők: Howie Mandel,
Amy Steel
Rendező: Melvin Frank
86 perc

GOR

A barbárfilmek egyik legújabbját ajánljuk kedves olvasóink szíves figyelmébe. A zsarnok barbár vezér, Sarm ellen lázad az ifjú hősök egy csapata Cabot vezetésével. Cabot persze nem akármilyen. Röviddel azelőtt még egy amerikai gimnázium megbecsült tanára volt, aki minduntalan azt bizonygatja a diákoknak, hogy a miénken kívül igenis léteznek más dimenziók, más világok. Természetesen velünk egy időben.

Autóbalesete után, a tanár úr egy kopár sivatagban tér magához, s bemelegítésként mindjárt

szemtanúja lesz egy szörnyű vérengzésnek, melynek során egy békés falu lakóit mészárolja le egy barbár horda. A tanár úr rádöbben, hogy amiről ő olyan sokat beszél a diákjainak, az most

valósággá vált. Megérkezett egy másik dimenzióba. Közben a barbárok észreveszik a kövek közt lapuló tanár urat és körbeveszik. Cabot először a jogosítványát mutatja fel védekezésképpen, de mivel ez nem sokat használ, lányos zavarában három ellenfelét kaszabolja le a véletlenül eléje pottyant karddal.

Nem csoda hát, hogy a falu-mészárlás túlélői benne látják a régóta várt szabadítót a barbárok terrorja alól. Az életben maradt maroknyi harcos követi Cabotot, hogy kiszabadítsák a fogságból társaikat és a falu idős vezetőjét. Hogy ez hajmeresztő kalandok árán sikerül is nekik, nem kétséges. És van még egy hírünk is, ki-ki döntse el, hogy jó-e avagy rossz: folytatása következik!

USA, 1987
Főszereplők: Oliver
Reed, Urbano
Barberini, Rebecca
Ferrati
Rendező: Fritz
Kiersch
94 perc

A csodamasina

(14 GOING ON 30)

A tizennégy éves Danny halálosan szerelmes a tanárjébe. Tudja, hogy ez az őrlít szenvedély teljesen reménytelen a köztük lévő korkülönbég miatt. Eppen ezért szinte megszállottja annak a gondolatnak, hogy miként válhatna hirtelen idősebbé.

És mit tesz a véletlen? Danny szomszédja, Lloyd éppen most készül el egy gépezettel, amin már hosszú ideje dolgozik. A megkedvesített csodálatos eredményt produkál a beléhelyezett paracsimokkal és uborkákkal, így a két barát bízton remélheti, hogy megérett az idő az emberkísérletre is.

Danny belép a készülékbe, ahonnan röviddel azután szívtipró harmincasévtől kerül ki. Amikor beállít az iskolába, a tanstület benne véli felismerni az új igazgatót, ami igen kedvező körülményeket teremt az imádtott tanárnő meghódítására. A féltékeny véglegében Danny nem lát vetélylátsát, és

hihetetlen magabiztossággal tör előre a cél felé. Zseniális szomszédja, Lloyd döbbenet figyeli hajdani barátja átalakulását, és keserűen állapítja meg: „Szörnyet alkotam.” A tanárnő azonban homlokegyenest ellenkező véleményen van.

USA, 1988
Főszereplők: Gabey Olds,
Daphne Ashbrook,
Adam Carl
Rendező: Paul Schneider
87 perc

Kamikaze

Az ember néha szeretné felrobbantani a tévét – a benne ülökkel együtt – a gyalázatos rossz műsor miatt. A *Kamikaze* című film főszereplője meg is teszi ezt. Az őrlít zseni első áldozata egy örökké mosolygó, butaságokat csacsogó és ezáltal halálosan idegesítő bemondonó. Fő adásidőben robban szét az ostoba nőcske csinos teste a tévékamerák előtt. Másnap Albert – mert így hívják a démoni tudóst – újabb bemondonót lép a csodákra örögi távgyilkoló gépével. A si-

keren felbuzdulva Albert elhatározza, hogy mindenkit eltesz láb alól, aki neki nem tetsző műsort vezet.

Romain felügyelő kapja azt a nehéz feladatot, hogy rács mögé juttassa a tévégyilkost, de a lehető leggyorsabban, még mielőtt az egész francia tévévilágot kiirtana.

A felügyelő hosszas nyomozás után végül a tettes nyomára bukkan, és kettesük találkozása, illetve párharca a film legizgalmasabb része.

Az *Őrlít nők* ketcetéből ismert Michel Galabru meggyőzően játssza az őrlít tudóst, Richard Bohringer pedig, aki mostanában avaszsált önéletrajzával bestseller-íróvá, női szíveket dobogtatón kelti életre a felügyelő figuráját.

Franciaország, 1986
Főszereplők: Richard Bohringer, Michel Galabru,
Dominique Lavanant
Rendező: Didier Grousset
90 perc

Az Aldo Moro-ügy

(THE MORO AFFAIR)

Bizonyára sokan emlékeznek még arra a döbbenetes képre, amelyet a televízió jóvoltából hosszú percekig szemlélhettünk: a meggyilkolt olasz politikus, Aldo Moro véres holttestét egy autó csomagtartójában.

Olaszországban ez a téma még mindig a legtöbbször vitatott, legkínosabb és legelentéesebb érzelmeket felkavarók közé tartozik. A tények a következők: 1978. március 16-án reggel az olasz kereszténydemokrata pártvezért, Aldo Morót megtámadta és elrabolta a Vörös Brigádok terrorszervezet kommandója. A hiábátlanul megtervezett és kivitelezett akcióról mind az öt testőrt meggyilkolták. A karhatalmi szervek példátlanul merész hajtóvadászatot indítottak a tettesek

után, szinte az egész országot átfésülték – eredménytelenül.

Az emberrablók hamarosan jelentkeztek, és 13 bebörtönzött társuk szabadon bocsátását követelték Aldo Moro életéért cserébe. A fogságban lévő politikus is kérései levelekkel fordult pártbeli barátaihoz és a többi párt vezetőihez. A parlamenti szavazás azonban a keménység mellett döntött. Az állam ugyanis nem hagyhatja, hogy egy maroknyi terrorista zsarolja. A pápa televíziós beszéde sem hozott kedvező változást.

Május 9-én, 54 nappal az emberrablás után, egy római mellékutóban parkoló piros Renault csomagtartójából került elő a politikus holtteste.

Olaszországban kevesen hiszik, hogy

a gyilkosság csak a Vörös Brigádok számlájára írható. Felmerült a kereszténydemokrata párt vezetőinek és a kormányon képviselőinek felelőssége, akiknek Moro eltűnése nem is jött olyan rosszul, hiszen állást foglalt amellett, hogy a kommunistákkal együtt alakítsanak új kormányt.

Ezeket a kérdéseket feszegeti a rendező, Giuseppe Ferrara a sokak számára kellemetlen filmben, amelynek főszereplője a politikai krimik jól ismert alakja, Gian Maria Volonté.

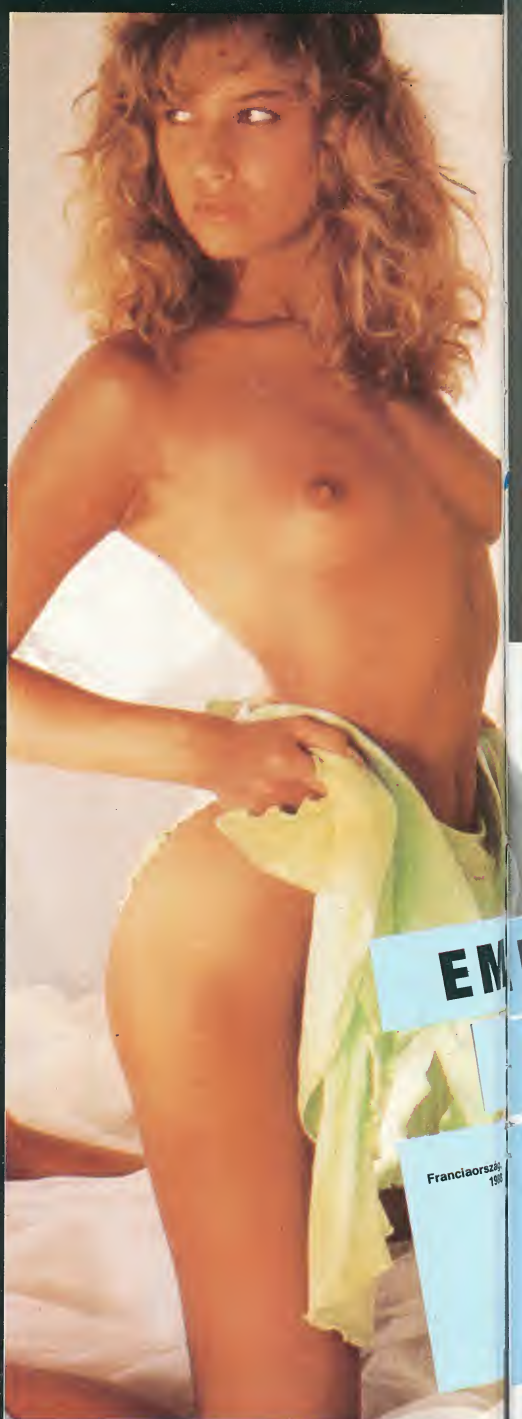
Olaszország, 1987
Főszereplők: Gian Maria Volonté,
Margarita Lozano
Rendező: Giuseppe Ferrara
111 perc

**Speciálisan kialakított
márkaszervizeinkben
JVC, Siemens, Grundig,
Sony, Fisher és még
sok más típusú
szórakoztató
elektronikai termék
javítását vállaljuk.
Hangátalakítás,
áthangolás
a legkorszerűbb
technológiával.**

**BUDAPEST VII., MAJAKOVSKIJ U. 19.
TEL.: 225-252
BUDAPEST X., PONGRÁCZ ÚT 9.
TEL.: 575-634**

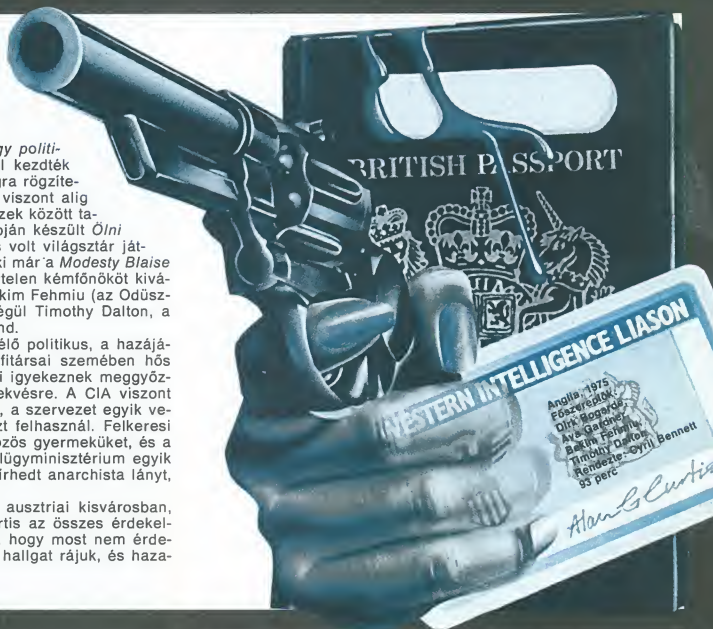
Ölni szabad

(PERMISSION TO KILL)

A politikai krimi történetét a *Z avagy egy politikai gyilkosság anatómiája* című filmmel kezdtek el írni, pontosabban film- és videoszalagra rögzíteni. A nagy sikerű görög filmalkotás óta viszont alig tucatnyi emelkedett ki a középselebről. Ezek között található a Robin Estbridge novellája alapján készült *Ölni szabad* című film, melyben több mai és volt világsztár játszik. A főszerepen az a Dirk Bogarde, aki már a *Modesty Blaise* című filmben is bizonyította, hogy szenvtelen kémfőnököt kíváncsian alakít, a legendás Ava Gardner, Bekim Fehmiu (az *Odüsszeusz* tévésorozat címszereplője), s végül Timothy Dalton, a jelenlegi 007-es ügynök, azaz James Bond.

Alexander Diakim, a szűzüzetében élő politikus, a hazájába való visszatérést fontolgatja. A honfitársai szemében hős Alexander azonban még habozik. Társai igyekeznek meggyőzni arról, hogy elérkezett az idő a cselekvésre. A CIA viszont azt szeretné, ha nem térne haza. Curtis, a szervezet egyik vezetője ennek érdekében minden eszközt felhasznál. Felkeresi Diakim egykori szertőjét, megtalálja közös gyermeküket, és a vele jóban levő újságíró, sőt a Brit Külügyminisztérium egyik tisztviselőjét is. Végül esetre pedig a hírhedt anarchista lányt, Mellissa Mascade-ot zsarolja meg.

A Diakim elleni „összeesküvés” egy ausztriai kisvárosban, Gmundenben áll össze. Ide hozatja Curtis az összes érdekeltet, hogy meggyőzzék a politikusot arról, hogy most nem érdemes hazamennie. Diakim azonban nem hallgat rájuk, és hazaindul...

Sylvia Kristel, Mia Nygren, Monique Gabrielle, s most Natalie Uher. A nevek egyetlen személynél takarnak: Emmanuelle-t. Az első két filmet még a dán szépség, Sylvia Kristel játszotta, a harmadikat és negyediket Mia Nygren, az ötödikben dobta a „melyvízbe” a fiatal Gabrielle-t, s most, alig egy évvel az ötödik folytatás után (Video Magazin, 8. szám, 1988. január) itt a hatodik rész, egy újabb csodával, a 22 éves, egykori Playmate-hölgygel.

EMMANUELLE

6

Főszereplők:
Natalie Uher,
Jean René Gossart,
Tamira Gustava
Rodriguez

Rendezte:
Bruno Zincone

76 perc

A történet a jól ismert egzotikus helyszíneken kezdődik. Óserdő, elhagyott ház – most éppen Venezuelában, a dzsungel közepén, távol a világ zajától. Emmanuelle éppen fürdözik. A lenyűgöző látványt azonban szétrombolja a durva valóság: fűsikített robajjal egy Boeing száll le a közelben, hiszen a világban ezen az eldugott területen található Simons professzor luxus magánklinikája. Nem tudni, miért, de nála keres menedéket az izgós szépség. Zaklatott ideglapátokban, remegve kezdi meg. Zaklatott ideglapátokban, remegve kezdi meg. Zaklatott ideglapátokban, remegve kezdi meg. Ezek szerint egy jachtot négy maneken, méghozzá a világ legszebb négy hölgye kaptak azt a feladatot, hogy bemutasson egy villát a szintén világhírű Benton felügyelő vigyázása, az Archibald, az ördögös tengerész kifog rajta és az ékszereket viselőikkel együtt elrabolja.

A történetet felesleges „kezdő” nézői hiszen a lány pornófilmek „kezdő” nézői jól tudja, hogy itt is minden jóra fordul – hiszen a sztori csak amolyan egzotikus körítés a szexuális kalandok bemutatásához.

Az átverés

(CAUSE L'AUTRE)

Franciaország,
1987
Főszereplők:
Patricia Millardet,
Giovanni Vettorazzo,
Augusto Zucchi,
Franco Trevisi
Rendezte:
Carlo Lizzani
90 perc

A fiatal, jóképű biztosítási ügynök szorult helyzetbe kerül. Kártya- és agárversenyszeredésekkel elérte a 20 millió lírat, s hitelezője, a versenypályák Harpagonja nem ad több időt a törlesztésre. Váratlanul bedugul a biztosnak hián forrás, a biztosító pánckasszája is. A központ vezetője ugyanis a kirendeltség megszűntetéséért fontolgatja, s ezért a bevételt egy bank széfjében helyezi el. A férfi kutyaszorítóba kerül.

A következő napon a város egy távoli részébe hívják ékszer felbecsülése és biztosítása céljából. A vedett falú házban egy csabos, fiatal lány fogadja, filléreket érő kacatokkal. De hát nem is ez volt a hívás oka! A nő hamarosan „leteríti” a biztosítási ügynököt, aki távozása előtt meg tudja, hogy Elena egy öreg virágkereskedő felesége, s csak ezért ment hozzá, hogy kihozza őt a menekülőből. Mi lenne, ha biztosítást köne a férje életére, aki hajlott korát tekintve egyáltalán nem meglepően hamarosan távozna az élők sorából? – veti föl a lehetőséget az asszony, de az ügynök meg ellenáll.

Másnap viszont visszatér, hiszen neki sincs más választása: a 20 millió lírat elő kell teremtenie! Egy újabb szerzetesek alkalmaival kieszeli a tervet, s a 600 millió lírara „biztosított” férfit ellenformálódik a merénylet. Még a véletlen is a kezükre játszik; a peremkerület autópályájára közelében egy szexuálisan aberrált ördült autóban szerkezőzött párt gyilkol. Nincs más hátra, mint a virágkereskedő éjszaka feleségével megvárni, majd a 600 milliót felmarkolni. A terv kisebb döccenőkkel megvalósul, de a biztosítótársaság főnöke nem hiszi el a történetet...

Az igazalmak itt véget is érhetnek, s egy leleményes detektív felszámolhatná a bűnbándát. De nem ez történik! A folyótos gyilkosság ugyanis újabb, nem várt fordulatokat tartogat.

Az igazat, csakis

a mocskos igazságot

Az átláthatatlan, mindenható igazságszolgáltatói gépezet legalább annyi érdeklődést kelt a filmek iránt, mint az apácák, a kurvák, a szörnyek és a gyilkosok. A bírák mindekülötti atyáúristeneknek tűnnek, a vádlók élesnyelvűen, könyörtelenül perlekednek, a védő olyan, mint egy mentőangyal, az áldozat pedig ártatlan vagy véten tettesként áll előttünk. Ezek a klisészerű sémák a filmekben többnyire saját elmentőjükké válnak – az áldozatról kiderül, hogy gyilkos, a védőről pedig, hogy korrupt. Így Paul Newman az *Ilyen volt*

Roy Bean című filmben (USA, 1972, R.: John Huston) bíró, hamisjátékos és iszákos is egy személyben.

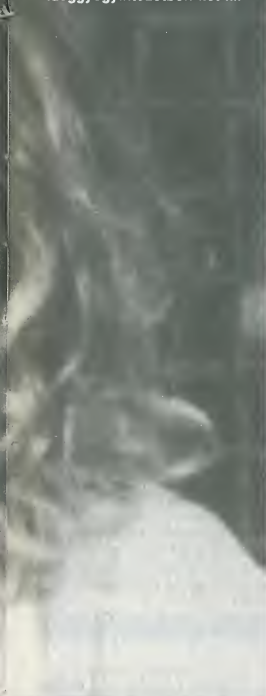
A néző gyakran nyomon követheti a valóság felderítését, amely a különböző jellemek, ideológiák és érdekek összjátékából jön létre. A demokratikus vizsgálati munka modelljeként lehet talán megemlíteni a *Tizenkét dühös embert* (USA, 1957, R.: Sidney Lumet), ahol egy amerikai bíróság tizenkét esküdte a tanácssteremben ül és egy gyilkossági vád összevetőit vitatja meg. Az eset világosnak, az ítélet elkerülhetetlennek tűnik mindaddig, amíg az egyik esküdt (Henry Fonda) fel nem tárja a bizonyításban rejlő ellentmondásokat. Fárasztó és változatos vitákban – amelyek során az esküdtek látszólag okos véleményei pszichikai tehetetlenségnek vagy rejtett ítéleteknek bizonyulnak – sikerül meggyőznie esküdtársait a vádlott ártatlanságáról. Lumet első filmje pozitív értelemben véve dialógusfilm, mivel a helyszín korlátai (a film egyetlen helyiségben zajlik) költészetet és feszültséget kölcsönöznek a történetnek, és így a néző a vita integráns részévé válik.

A filmekben túlságosan szívesen ültetnek nőket a vádlottak padjára, amint a most videón kapható *Nutsban* (USA, 1987, R.: Martin Ritt) is. Ez a mozisiker rendkívüli mértékben rávilágít az igazságszolgáltatás és a pszichiátria összekapcsolódására. A történet

A bíró, az államügyész és az ügyvéd: John Mahoney a *Suspec*tben.

Meghaborodott? Claudia, a callgirl (Barbra Streisand) a *Nuts*-ban szembeszáll a bírósággal és a társadalommal, s az ideggyógyintézetben köt ki.

Igazságügyi filmek videón

NUTS

Barbra Streisand, Karl Malden, Richard Dreyfuss szereplésével.

Warner

Hatásosan megrendezett dráma egy vádlott (Barbra Streisand) harcáról az államapparátus és a pszichiátria fertőjével szemben.

EGY GYLKOSSÁG ANATÓMIÁJA

James Stewart, Ben Gazzara, Lee Remick szereplésével.

RCA/Columbia

Manion hadnagy (Ben Gazzara) feleségének (Lee Remick) eltűnését a tettesek meggyilkolásával bosszúlja meg: halálos ítélet vár rá. Államügyésznek, Dr. Bieglernek (James Stewart) védenie ítélektelenséget kell bebizonyítania – és elkezdí kétségbeesett védőbeszédét.

AZ ÍTÉLET

Paul Newman, Charlotte Rampling, James Mason szereplésével

CBS/Fox

Frank Galvinnek (Paul Newman) több köze van az alkoholhoz, mint a paragrafusokhoz.

Amikor élete ügyével kerül szembe, az államügyész egyszerre bizonyul zseniálisnak és megvesztegethetetlennek.

ÉS IGAZSÁGOT MINDENKINEK

Al Pacino, Jack Warden, John Forsythe szereplésével.

RCA/Columbia

A bűnözőket szabadon kell bocsátania az ügyészek és a bírók megállapodását követően. Az ügyészeknek, Arthur Kirklandnek (Al Pacino) vannak még ideáljai, el kell ítélnie az egyik erőszakkal vádlott bíró. Kirkland tudja, hogy a bíró vétkes: választania kell a pályája és az önbecsülése között.

A KÉS

Jeff Bridges, Glenn Close, Peter Coyote szereplésével.

RCA/Columbia

Jack Forresternek (Jeff Bridges) kettős gyilkosságot követ el. Ügyésznoje (Glenn Close) védi őt, és beleszeret védecébe. Bár a feltűnést keltő perben Jacket felmentik, mégsem bizonyul olyan ártatlannak.

szerint Claudia, a call-girl jogos önvédelem során megölte azt a férfit, aki meg akarta erőszakolni. A bíróság előtt számot kell adnia tetteiről. A vallomástételtől való kitérő vonakodására és túlzott reakcióira csak egy magyarázat lehetséges: bizonyára örült, így ideggyógyintézetbe helyezik. A vádlott azonban határozottan védekezik, hadat üzen a jogrendszernek, a társadalmi rendnek, a modern pszichiátriának és nem utolsósorban saját múltjának. Lázad a rendszer ellen: „Azokon, akik szel-

lemileg nincsenek ítélőképessé állapotban, kizárólag akkor lehet ítéletet végrehajtani, ha azt két pszichiáter állítja” – foglalja össze Barbra Streisand.

Egy igazságszolgáltatásról szóló film akkor válik feszültté, amikor a politika piszkos kezének köze van a játékhöz: Reinhard Hauff *Stammheimje* (NSZK, 1985) a Baader-Meinhof terroristacsoport tárgyalását eleventi meg. A feszes rendezés és az érzelmekkel teli párbeszédok alapját valóságos események alkotják. Végtelenül lehangoló a Hauff által megrajzolt kép.

Szintúgy a kiútatlanság uralja a *Sacco és Vanzetti*-t (olasz-francia, 1970, R.: Giuliano Montaldo). Ebben két olasz bevándorló anarchistát 1920-ban az Egyesült Államokban egy politikailag túlfűtött rablőgyilkossági perben halálra ítélnék, és az egész világon kibontakozó tiltakozási hullám ellenére kivégeznek. Ez az izgalmas bírósági regény drámai rekonstrukciója az amerikai igazságügyi és társadalmi egy legendás epizódjának.

Azonban a téma komédiázó hangvételbe is átszaphat, mint ahogy Hark Bohm *A kis államügyészében* (NSZK, 1986), amelyben az építőipart és az igazságügyi gépezetet egyaránt megfigyelhetjük, vagy az *Államügyészeket nem csókol meg az ember* című filmben (USA, 1985, R.: Ivan Reitman), amelyben Tom Logan (Robert

Redford) államügyész egyaránt szeretetre méltó és ügyetlen, ennek ellenére az attraktív külsejű Chelsea-vel rajta kapják az ágyban. A lánynak nemcsak furcsa körülmények között elhunyt apja gyűteményének értékes festményeit kell ellopnia, hanem csaknem meg is öli a férfit.

Az igazságszolgáltatás továbbra is kiaknázhatatlan tárházat jelent, mivel a témák sokszínűségén túl szüntelenül a világosság, illetve a misztikum, a megmagyarázhatatlan és a megfoghatatlan határára mozog.

Paul Newman az *Ítéletben* és Robert Redford az *Államügyészeket nem csókol meg az emberben*.

Szintetikus Marilyn Monroe

„A számítógép és a memória-áramkörök feleslegessé teszik a színészt” – írta valaki a korszerű számítógépes animációs technikák kommentálva. Mielőtt bárki újságírói tűzsnak vagy merő technikai fikciónak minősítené ezt az állítást, vegye figyelembe az alábbiakat. Esetleg csinálja utána...

Vegyünk egy tetszőleges tárgyat. Ez a „tárgy” lehet színész is, de egy festett gipszmodell is elég, melyről egy háromdimenziós letapogató rendszer „feldolgozza”, vagy-

is sok-sok nézetben képet készít róla.

Ezeket a képeket egy számítógép a memóriájában tárolja. A képek közt a tetszőleges apró részletek is ott lehetnek, amennyiben azt akarjuk, hogy ezek is „játsszanak”. A többi már a számítógép dolga.

Kézdődhet a „forgatás”, amelynek során nincs szükség helyszínre sem, mivel a betáplált tér-elemekről tetszőleges háttérre kreálhatunk. Nem kell operátor, nem kell világítás, tulajdonképpen rendező sem a szó klasszikus értelmében – a szí-

nész pedig már a legelső lépésben „likvidáltak”.

Valószínűleg sok rendező örülne az ember ilyen mértékű kiiktatásának, ha nem esne áldozatul maga is: helyét ugyanis néhány matematikus foglalja el. Ők azzal a hallatlanul bonyolult, ugyanakkor banális feladattal bírkóznak meg, hogy az adott elemekből valószerű képet szerkesszenek a képernyőn, majd ezt a képet fázisonként megmozgassák. Mivel másodpercenként kb. 30 fázis szükséges ahhoz, hogy az emberi szem folyamatos mozgást érzékeljen a képernyőn, el lehet képzelni, mekkora feladatra vállalkoztak. Ráadásul ki kell elégíteni egy képtelenül nehéz követelményt: minden képnak valószerűnek kell lennie. Ne feledjük, hogy most nem az animációs filmek képi megoldásaiban kell gondolkodnunk, hanem teljesen valóságosnak tűnő képeket kívánunk szintetikus úton előállítani. Megozza nem egy kockáról vagy gömbről, hanem egy emberi alakról, például Marilyn Monroe-ról.

Reménytelennek látszó feladatot? Megcsinálták! A Monroe-

ról szóló mintegy ötperces szekvencia (szintetikus film? – minek is lehetne nevezni igazából?) elkészítése sok ezer munkórát vett igénybe, hat hónapig dolgozott rajta egy szervezőből, egy matematikusból, egy grafikusból, egy tervezőből és egy szoftverfejlesztőből álló stáb. A Monroe-film 2000 márkába került – másodpercenként.

A jelenlegi technika mellett még rendkívül körülményes egy ilyen képsor elkészítése és a mozgások gyakran merevek, „robotzerűek”. A tökéletes megoldásra még várunk kell. Egészen addig, amíg a számítógép majd teljesen önállóan generál alakot, mozgást és magát a történetet is... Ezek után bárkivel, bármikor, bármilyen szerepet „el lehet játszani”, ha van róla egy valamirevaló foto, netán mozgókép, de az az igazság, hogy ez sem nagyon szükséges hozzá. Össze lehet hozni olyan embereket, akik a valóságban soha nem találkoztak. Olyasmint lehet a szájukba adni, amit sohasem mondtak. Ilyet persze mint-ha már láttunk volna számítógép nélkül is...

Grundig VS 550

Ez a készülék látszólag semmilyen különleges tulajdonsággal nem rendelkezik. A műszaki paraméterei sem kiválóbbak az átlagosnál. Valami mégis figyelmet érdemlővé teszi a Grundig VS 550 típusú asztali képmagnótját, s ez a Grundig konstruktorjainak leleményességét dicséri. (Vannak talán, akik emlékeznek még a Grundig Video 2000 rendszerű képmagnóra, amely mai mércével mérve is kitűnő, jól végiggondolt alkotás volt.) Nos, a szó-

ban forrás képmagnó sajátossága a hangfokoztatban van.

Az ötlet tulajdonképpen a gyakorlati kényserének hatására született és pofon egyszerű. Az utóhangosítás (audio dub) problémája az, hogy ilyenkor az eredeti hang és vele az atomoszféra egy része is elvész, pedig ezt sokszor jó lenne megőrizni. Nagyság ügy kellene a kommentárt vagy az aláfestő zenét felvenni, hogy az megfelelően keverve legyen az eredeti hanggal. A benn-

fontesek talán legyintenek erre, mondván, hogy ez egy igényes hangmérnöki feladat és komoly stúdió és felszerelés nélkül kár beleavágni, a megfelelő szakutadást és a jobb tévéstúdiók is odafigyelnek az ilyen jellegű hangmunkára.

A Grundig vette a bátorságot és radikálisan leegyszerűsítette a dolgot. Az eredeti hang, a narrátorszöveg és a kísérőzene egymáshoz

képest vett arányát összesen két potencióméterrel lehet beállítani, amelyek a készülék előlapján jobboldalt alul találhatók. A kivezérlésmérő műszert is megspórolták, mert a három jel összesség egy automatikus szintállító áramkör figyeli és szabályozza minden pillanatban. Így túlvézerlődes nem fordulhat elő. Természetesen bármilyen hangforrás csatlakoztatható bemenetekre, de mégis a kísérő szöveg és zenei aláfestés a legjellemzőbb. A csatlakoztatásnál gondot okozhat, hogy a legtöbb hangforrás ma már sztereo kimenettel rendelkezik, ugyanakkor ez a készü-

lék monó jelekkel dolgozik. Ezen azonban megfelelő kábelek segítségével úrrá lehetünk. A keverési lehetőségen kívül a hagyományos audio dub is megtalálható a készüléken.

A képmagnó felcsatlakoztatott videotext-dekóddal és programozógéppel is (VPT), automatikus szalagidőfigyelő áramkör tudósít a hátralevő időről, célkeresés útján lehet elérni a műsoros szalag bizonyos meglelt pontjait. Digitális tárolója a már szokásosnak mondható kép a képen (PIP) és multiscreen (osztott képernyő) effektusok előállítására szolgál. Ki kell említeni a rendkívül intelligens hangoló áramkört. A Synchro-Edit funkció az assembly-vágás szabályai szerinti lehető legtekélyesebb képszerkesztést hivatott segíteni. Mindezekért a szolgáltatásokért összesen 1900 márkát kell fizetni.

Tapasztalt videósok tudnák megmondani, hogy néha mennyire gátolja a megfelelő felvételek elkészítését az a tény, hogy a kommersz kamkorderek varioobjektívjének kicsi az átfogása, vagyis nem lehet vele kellő távolságból megfelelően szűk kivágású képet felvenni.

Annak, hogy a kamkordereken egyszerű objektívetek alkalmaznak, két oka van: egyrészt olcsóbbá teszi a készüléket (az objektívgyártás munkaigényes, precíziós beállításokat, különleges tisztaságot igénylő, kevéssé automatizálható munka); másrészt biztonságot ad az ügyetlenebb vevőknek, akiknek a kezében még tele állásban sem remeg a kép elfogadhatatlanul. A hatszoros varioobjektívetek

azonban kezdik kinőni a kamkorderek.

A Sharp tudomásul vette ezt, és forgalomba hozta VL-C750 típusú kamkorderét. Ez a készülék – mint a típusjelében található C betű is sejteti – VHS-C formátumú, s 12-szeres varioobjektívvel látták el. A fókusz távolság 8 és 96 mm között folya-

matosan változtatható. Van rajta egy határoló, amely bekapcsolt állapotában a fókusz távolságot

64 mm-ben korlátozza. A variózás motorral működtethető, még-

hozza két sebességgel. Az ilyen objektívvel ajánlatos állványról dolgozni. Nem mellékes, hogy az állvány stabilitása mellett a kamkorderház merevsége is szerepet játszik abban, hogy remegés nélküli felvett készíthessünk. E tekintetben készülékünk megfelelőnek mondható. Sokféle tartozékot mellékelnek a VL-C750-hez és így módon a 3700 márkás ár nem is tűnik olyan soknak. A kép és hang jellemzői lényegében ugyanazok, mint a korábbi modellnél, amely a VL-C650 névre hallgatott.

Motorzoom: 12-szer

Egy rivális

A Panasonic cégnek alapos gyakorlata van a kamkordergyártásban. Ezeken az oldalakon is bemutatunk már egyénként ezek közül, így például bizonyára mindenki számára ismert a NV-M jelű sorozat, amelynek immár hetedik generációja van a piacon (NV-M7) és mindegyik sikeres darab. Időközben megszületett a VHS-C kazettás változat is.

Szokatlan módon a Panasonic legújabb VHS-C kamkorderével önmaga riválisát alkotta meg, mivel a megelőző NV-MC-10 nevű változat jóval drágább, mint az újabb: 3600 márká, míg az új csak 2900. Igaz, valamivel kevesebb szolgáltatást nyújt: nem működik felezett sebességgel, nincs benne forgó törőlével, amely a hibátlan inzertálást lehetővé tenné, és az audio dob (utóhangosítás) is hiányzik róla. Képmínőség tekintetében azonban nem marad el amögött és ez a

lényeg. Mint sok más készülék, ez is forgalomba kerül más márkanevekkel is, így például a Grundig VS-C40 jelű kamkorder a szóban forgóval csaknem teljesen azonos. A különbség mindössze annyi, hogy a Grundig változatban van rövid expozíciós idő is (high-speed shutter).

Ezek a korszerű kamkorderek kivétel nélkül olyan jó minőségűek, hogy köztük már szinte csak a subjektív tesztek alapján lehet különbséget tenni. Itt pedig tág tere van az egyéni ízlésnek.

A szóban forgó kamkorderrel kapcsolatban ilyen megállapítások születtek: telítettek a színei és jó a színvisszaadása, de egy picit túlhatott világos a piros tónusoknál: a középvető-ről rítító vöröset csinál; a színek tiszták, a kontúrok és színátmenetek kielégítőek, a kép zajszegény stb. Ezek nem egészen korrekt műszaki adatok; igaz, azok hiánytalanul

megtalálhatók az adatlapon. Nem túl rosszak és a subjektív ítéletek igazolni látszanak a decibeleket, luxokat, megahertzeket stb.

Kialakult tehát egy stabil mi-

nőségi osztály az amatőr videotechnikában. Amatőr? Kár ezt annyira hangsúlyozni. Régebben azt jelentette az a szó, hogy lelkes, de egyszerű, minőségen aluli. „Minőséget” csak a profi tud(hat)! Kame-

ránk azt bizonyítja, hogy lassan meghaladt lesz ez az arisztokratikus és technokratikus szemlélet. Az NV-MC-6-ot és társait demokratikus eszköznek szánták, az biztos, mert legszívesebben mindenkinek a kezébe adnák, aki le-szúrkozza érte a 2900 nyugat-német márkát.

Sztárcsalád az NSZK-ból

A kommersz, otthoni videokészülékek piacán annyira eluralkodtak a japán gyártók, hogy a nem japán cégek termékeivel szemben bizonyos fenntartások alakultak ki a vásárlókban. Ezeknek néha van alapjuk, néha nincs. A nyugatnémet Grundig cég videokészülékeivel szemben is tapasztalható némi idegenkedés, ez azonban talán csak abból adódik, hogy a Grundig készülékeiből nálunk kevesebb van forgalomban, mint a nagynevű japán vállalatok hasonló termékeiből.

Hazájában, az NSZK-ban a Grundig a tévék és videokészülékek eladásában az első helyen áll. Mivel az egyébként kiváló készülékei áruk miatt kevésbé versenyképesek, mint a japán tömegárúk, a Grundig az alkatrészgyártás terén próbálja a kieszonolt pótolni. Videofejgyártása igen jelentős, az elsők közt van a világban.

Az itt elsőként bemutatott Grundig készülék a *Monolith 95-490/9* text névre hallgató, 95 cm képátolójú óriás tévé, amelyet minden elképzelhető szolgáltatással felszereltek. Sú-

lya miatt padlón guruló kivitelben készül és magában foglal egy VS-540 típusú képmagnót és egy STR-201 típusú műholdvevő belső téri egységet is. Képernyője kb. 80 százalékkal nagyobb felületű, mint az eddig szokásos nagyképernyős tévék – ez az adat jól hangzik, de az az igazság, hogy szemünk inkább a lineáris méretek növekedését érzékeli, ez pedig csak kb. 35%-os a megszokotthoz képest. Mindenesetre ez sem lebecsülendő. A készülék 2×50 W teljesítményű végerősítőt tartalmaz a sztereó tévéadások hangjának maradéktalan élvezete végett. Ez a tévé – a megnövekedett geometriai méretek miatt – jobb mélyhangátvitelre képes, s így igen kiváló hangvisszaadást biztosít.

Hangolóegysége alkalmas a kábeltévéadások vételére is és a beépített belső téri egységgel a műholdas adások is a képernyőre varázsolhatók – ehhez persze szükséges még egy kívül elhelyezett paraboloantenna, valamint a hozzá tartozó külső téri egység (előerősítő és konverter) is. Többnормás: a PAL

STR 201

rendszerű adásokon kívül a kétféle SECAM és a kétféle NTSC vételére is alkalmas, valamint képes a hangátviteli rendszer változatainak vételére is.

Sokféle csatlakoztatási lehetőség biztosítja a különféle készülékekkel történő összekapcsolást: asztali képmagnóval, kamkorderrel, CD-V lejátszóval, hifikészülékekkel, számítógéppel, műholdvevővel stb. Amennyiben a hang visszaadásához külön

hangszóródobozokat kívánunk használni, ezeket is csatlakoztathatjuk a tévéhez. A beépített videotext-dekóder az ilyen készülékeknel ma már természetes. Típusa: VT-3805. Magában foglal egy nyolcvanoldalas programozható tárolót is, amely a nézni kívánt oldalak előválasztásos programozását is lehetővé teszi.

Ennek a készüléknek minden teljesítménye ellenére a nagy szembetűnő hátránya: a videokazetták legkényelmesebben a padlón hasálya lehet betenni és kivenni, ami viszont nem a legkedvezőbb perspektíva a képernyő nézése céljából... Az sem mellékes, hogy rendkívüli módon ki van téve a porosodásnak, ami igen megrövidítheti a képmagnó életét.

95-490/9

6305

AP 201

A már említett STR-201 műholdvevő egység 950 és 1750 MHz frekvenciahatárok közé eső bemenőjeleket tud feldolgozni, amelyek bemeneti szintje 47–75 dB μ V.

Az szász vehető csatorna közül 49 programrekeszben tárolható. Vehető a segítségével a PAL, a SECAM norma szerinti adás, sőt (külső dekóderrel) a D2 MAC is. Tápfeszültség-ellátása nemcsak hálózaton keresztül történhet, hanem 12 V-os akkumulátor vagy egy, szintén a Grundig által gyártott napelem segítségével is.

Itt kell megemlíteni, hogy a paraboloideantenna egy pontra irányított felszerelése ma már nem korszerű, mivel annyi közvetlen műsorszóró műhold van geostacionárius pályán, de nem azonos pozícióban, hogy esetenként indokolt az antenna átállítása. E célból a tetőre mászni és milliméteres pontossággal beállítani az antennát, nem leányálom. Ennek megkönnyítésére ma már antennaforgató berendezések kaphatók. A Grundig AP-201 típusú antennaforgató egysége mikroprocesszor-vezérlésű.

Programozható; 49 előre beállított műholdpozíció tárolható memóriájában. Az STR-201 műholdvevőhöz tartozó távvezérlő segítségével ezek a pozíciók gombnyomásra beállíthatók. A motor teljesítményfelvétele maximálisan 90 W.

A szerényebb igényű vásárlók (értés: kevesebb pénzzel rendelkezők) igényeinek kielégítésére a Grundig több, tévével egybeépített képmagnót is kínál ezen kívül. Ilyen tévérekorder a 6305 típus, amelyhez tetszetős és praktikus láb is kapható. Hasonló az 5505 és az 5504 RP, valamint a 4500 típus is. A típusjelzésekben itt az első két szám a képernyőátlót jelenti cm-ben.

4500

A 6305-höz hifi-sztereó képmagnó tartozik, amely audio üzemben felezett sebességgel is működik, és így nyolc óra hanganyagot lehet vele felvenni egy négyórás VHS kazettára. Automatikus programkeresés, automatikus szalagidő-kijelzés és még sokféle szolgáltatás teszi kellemessé a használatát. 2 x 20 W-os hang-végfokozat hajt meg két kihajtható dobozt, de külső hangszórók is csatlakoztathatók.

A készülék surround-sound kapcsolással is el van látva. Az 5505 típus sajátosága a sztereóhang mellett (2 x 10 W hangteljesítmény) a videotext-programozás segítségével történő műsorprogramozás: a teletextben közölt műsorra állítva a kurzort, gombnyomásra beprogramozódik a felvenni kívánt műsor összes adata a timerbe – és persze mindez távvezérlő segítségével történik, amely a képmagnó irányítására is alkalmas.

5505

5504

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Szokásos tesztünk nem a jól ismert gimnáziumi ünnepélyl foglalkozik, hanem két olyan készülékkel, amelyek „beavatják” a videokazettát. Videomagnóink ugyanis láthatatlan jeleket helyezhetnek el a szalagon, amelyek segítségével a megjelölt helyet bármikor képesek megtalálni, megkímélve a tulajdonost – s a rekordert – a fárasztó ide-oda keresgéléstől.

Szalagavatató

Sokszor vetődik fel a szerkesztőségben is egy-egy teszt előtt, hogy a videokészletek gyakori, a videokészülékek piacon otthonosan mozgó olvasóink típusválasztásainkat nem tekintik-e átgondolatlanoknak, esetleg összevissza csapongónak. Mindig is törekedtünk arra, hogy az egy időben ismerteket minták közel azonos osztályba tartozzanak, mégis előfordul, hogy egy magasabb műszaki színvonalat képviselő három forgófejes magnó mellé egyébként korrek felépítésű és jó specifikációjú kétféjes készülék kerül, vagy egy korábbi fejlesztésű készüléket egy időben fiatalabb típusalvetünk össze. Nos a korábbiakban és egyelőre a jövőben is az a vezérlő elv motivált bennünket, hogy olyan készülékeket kell bemutatnunk, melyek a hazai piacon elérhetőek. Időnként

mégis messzebbre tekintünk. Ezt tettük az előző számunkban is, amikor bemutattuk a Siemens 601 mellett a Panasonic NV-G40EE típusát, melyek közül az utóbbit csak a tőkés devizáért árusító üzletekben lehetett megvásárolni, megítélésünk szerint igen kedvező áron.

Most két olyan készüléket mutatunk be, melyek közül az első, a Fisher FVH P-20S csak szűkebb körben válik itthon elérhetővé, mivel úgy tűnik, ez is csak devizáért lesz vásárolható. A másik készülék többek között az iparcikk kölcsönző kínálatát fogja gazdagítani JVC HR-D211EM típusjelzéssel. Ez utóbbi készülék kapcsán rögtön módunk van bemutatni régi adósságunkat a JVC HR-D210-et is.

Bemutatónkat tehát a **Fisher FVH P-20S**-el kezdjük, mely egy egyszerű vonalú, elegáns megjelenésű készülék. Első ránézésre az előlapon csupán három gombot látunk, melyek közül az egyik a működtető feszültség bekapcsolását végzi, a következő a kazetta kiadását biztosítja, míg a harmadik megnyomására lecsapódik az összes funkcionális kezelőegység magába foglaló ajtó. Bár a megoldást szellemesnek és praktikusnak véljük, nem tartjuk hasznosatlannak megjegyezni, hogy a viharos nyitást egy ujjal azért célszerű megfékezni, mint ahogy a kezelésnél sem árt a beállításokat „könnyű kézzel” végezni. A távszabályzón lévő sok gomb sok funkciót sejtet, s valóban, a magnórész működtetésén, a programválasztáson kívüli lehetőség van a készülék beprogramozására úgy, hogy a távszabályzóba épített LCD-n (folyadékkristályos kijelzőn) figyelemmel kísérhessük azokat az adatokat, melyeket rögzíteni kívánunk. S miután mindezt – kényelmesen hátradőlve a fotelban – elvégeztük, egy gombnyomással a távszabályzón keresztül mindezt „átölthetjük” a videoba.

Ennyit előzetesen a kényelmi szolgáltatásokról, s most nézzük, mit is tud a készülék. Szinte mondani sem kell, hogy a hazai üzletekben megjelenő FVH P-20S vétele oldala mind a szín, mind a kísérőhang tekintetében kétszínű, tehát a PAL és SECAM szín-, illetve OIRT és CCIR hangnormák vételére alkalmas. A szalagra történő rögzítése PAL és MESECAM rendszerű, a tv-készüléknek pedig a hangjelét CCIR norma szerint továbbítja.

Előválasztó egysége kábeltelevízió-rendszerű, s hogy állandóan ne ismételjük magunkat, ezért ennek jelentősége helyett korábbi ismertetőnkre hivatkozunk. A tv-készülékkel a kapcsolatot egyrészt nagyfrekvencián az antennacsatlakozón, másrészt – a praktikus használat miatt sokszor hiányolt – SCART csatlakozón keresztül lehet megvalósítani. Az előbbi esetben állíthatóan a 30–40 UHF sávbeli csatornák között ad ki jelet a video nagyfrekvenciás egysége. A könnyű egymásra találást tesztábra segíti.

A video hangolásegysége feszültségzintézeres hangolású és 32 állomás beprogramozását teszi lehetővé, melyek közül későbbi időpontban lejátszásra kerülő műsorok felvételére 1 éven belül 6 memóriahely áll rendelkezésre, de lehetőség van mindennapos felvételre is. A video órája kvarcpontosságú, tárolás-vevélemre a specifikáció egy órát garántál, a vizsgálatok során ezt nagy biztonsággal teljesítette a készülék.

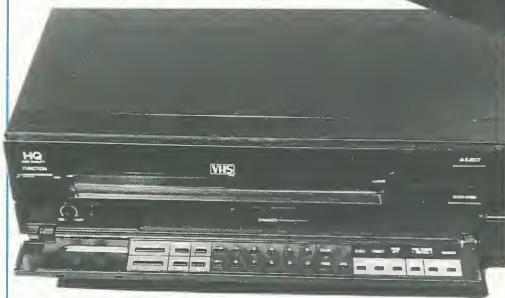
A kazetta behelyezésekor, attól függően, hogy a felvétel védelmét biztosító ablak ki van-e törve vagy sem, a magnó azonnal munkába kezd. Ha úgy érezzük, hogy a kazetta felvételével szemben ellen biztosított, azonnal elkezdi lejátszani a szalagot, ha pedig az ablak sérthetetlen, akkor egy gyors vissza- és előretérrel csélez vég, majd kijelzi, hogy milyen töltöttségű kazetta van a tárbán, hány percből lehet gazdálkodni, és várja a parancsot, hogy lejátszjon vagy felvegyen?

Működés közben a kijelző folyamatosan figyelemmel kísérik, hogy az eltelt idő másodpercpontossággal, és ellenőrizhető a hátralévő időt is. S ha már kijelzőről esett szó, akkor a bevezetőben említett szerint a készüléknek rögtön két ilyen egységrel kell beszélni.

Az egyik a távszabályzó van, amelyen láthatóvá tehető a dátum és az idő, a programozás a tárolni kívánt programszám, a programkezelési és a befejezési jele. A VPS jelzés (Video Program System, mely egy külön azonosító jelzés a pontos műsorindításhoz, nálunk még az adásban nem alkalmazták és a készülékbe is külön kívánságra építhető be), valamint egy villogó jel, mely egy adott szimbólizál és mutatja, hogy a távszabályzó parancsunkra sugározza a jelet a video felé.

Fisher FVH P-20S

A videomagnó kijelzője sokkal összetettebb. A teljeség igénye nélkül megemlíthetjük, hogy ezen is látható az aktuális idő és dátum, a memóriába programozott adatok, a kazettatár helyzete, a működő magnófunkciók, a lejátszás közbeni információk, melyek a lejátszott és eltelt időre vonatkoznak, s a különböző visszakeresési módok betűjelei, melyek piros színnel hívják fel magukra a figyelmet a halványkék színek mellett. E gyorskeresési rendszerek, úgy gondoljuk, megérdemlik, hogy egy kis időt szenteljünk bemutatásuknak.

A VHS Index Search System (indexkeresési rendszer) a VHS Address Search System (címkéréses rendszer) és az idő szerinti keresési rendszer lehetővé teszi a felvételek bizonyos sorrend, cím (a sorrendben elfoglalt hely) vagy idő szerinti megkeresését. A felvétel során sem a képen, sem a hangban nem érzékelhető index-, illetve címjelek kerülnek fel a szinkronszávon, melyek visszajátszáskor a kívánt ugratásért szentít bejátszást a gyors rátalálást a kívánt műsorkezdetre. E jeleket mind a felvétel alatt, mind a lejátszáskor rögzíteni lehet az ún. MARK (jelzés) gomb segítségével, visszakereshetőek a SEARCH (keresés) gomb megnyomásával – melynek egy-két vagy háromszori egymás utáni megnyomása változtatja a visszakeresési módokat – a szalagra kell valamennyi jelet, úgy azt az ERASE (kitörés) gombbal lehet megtenni. E három kezelőszerv a leghatékonyan elölapon található, funkcionális összetartozásukból követ-

kezően egymás mellett helyezkednek el, s távszabályzóval nem vezérelhetők.

Nézzük mi történik, ha a SEARCH gombot egyszer nyomjuk meg. A kijelzőn megjelenik egy-egy piros „I” felirat, ami az index keresést jelenti, továbbá egy „P.” jelzés és az emellé beütemezett szám, amit a tasztatúra számaival irhatunk be. Ez azt fogja jelenteni a keresőnek, hogy előre vagy hátra tekercselje keresse meg a kívánt programhelyet. E programhelyeket előzetesen a MARK gombbal vittük be, de minden új felvételnél a magnó is „nyomót” hagy a szalagon. (Ha felvétel közben PAUSE állásba váltunk, az új indítások nem kerül új marker a szalagra.) A készülék nem szereti a kapkodó feltevéseket; ezért – a hibázások elkerülése végett – nem ajánlatos egy percnél rövidebb utasításköröket tartani.

És előbbiekből kitűnik, hogy az utasítások egy részét a magnó vitte fel, egy részét mi adtuk be, s ezeket végül rendezni kell, melyet videónk automatikusan megtesz, ha a MARK és az ERASE gombokat egyszerre nyomjuk meg és STOP utasítást adunk. Ekkor automatikusan visszatekerés, majd gyorskeresésben jár végigjártja a szalagot, most már növekvő számsorrendű címeket adva. Egyébként INDEX keresés üzemmódban lehetőség van az indexhírek ellenőrzésére akár gyors előre, akár vissza üzemmódban, amikor normál lejátszást végez a készülék, majd folytatja a szalagolást.

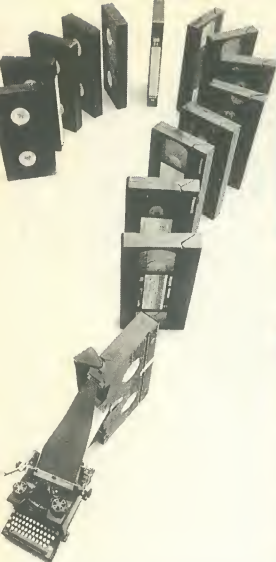
A SEARCH kétszeri megnyo-

másával a címkeresési üzemmód lép be, ekkor a kijelzőn „Ad” betűk olvashatók, és ezután kell beütni az előlívni kívánt címet, amit ez esetben sorszámok helyettesítenek (pl. hányadik videoklipeket akarjuk megnézni) és a szalag máris vágta a kívánt helyre.

Végül, ha háromszor nyomjuk meg a SEARCH gombot, és beütemezett az időt, amennyivel arább kezdődik a kívánt műsor, akár előre, akár hátra (ezt az FF vagy a REW megnyomásából találja ki az elektronika), félperces pontossággal biztosan rátalálunk a kívánt helyre. Illyenkor a kijelzőn piros „TO” felirat világít. S ha mindezekhez hozzá vesszük a tanulóprogramot, melyről később szólnunk, joggal érezhetjük, hogy egy praktikus szolgáltatásokat nyújtó képmagnóval van dolgunk.

Hosszabbra sikeredett bevezető után nézzük, mit is tud a készülék. A tesztábra rögtön elárulta, hogy az előlapon a HQ jelzés nem alaptalanul került fel. Az ajtó mögött elhelyezett élesgátlító gomb – mert a készülék ismét találkozhattunk képélesség- és tracking-állítási lehetőséggel is – szabályozásával biztonsággal értékelhetjük 260 sort, miközben a nagy felületen tapasztalt zaj sem növekedett számottevően. Mindezt igazolták a laboratórium mérések is, az oscilloszkóp ernyőjén a 3,5 MHz fölötti frekvenciák kimerésével.

A színvisszaadás során tapasztaltuk már több észrevételre adnak okot (ezt a színűsávok felvételével és a visszajátszott jelenek vektorszkópban történő kiértékelésével lehet bírni), mind a piros, mind a kék alapszínű a megengedettnél nagyobb eltérést tapasztaltunk. Jónak ítéltük – különös tekintettel a kétféles konstrukcióra – a készülék állóképét, a PAUSE gomb megnyomásával az elektronika általában „kikockázza” a zavarokat, de képenkénti léptetéssel

a maradék hibajelek is kiléptethetők, a függőleges szinkronizáció korrigálására pedig külső állítási lehetőség van.

Praktikus szolgáltatást nyújt a különböző képkereső memóriák, mint ahogy hasznos szolgáltatást nyújt az ún. tanulóprogram, mely adott szakaszt ötször visszajátsszik, s ez mind a különböző folyamatok, mozgások visszanezésénél, mind nyelvtanulásnál előnyt jelenthet. Lehet, hogy a vásárlók egy részének szüksége lenne ez utóbbira, mert a készülékhez adott magyar nyelvű kezelési útmutató finoman szólva szűkszavú. Nem tesz említést az óra beállításáról, a tv-ről történő felvételtől, a keresési rendszerek teljes köréről és számos könnyebb megértést, jobb kezelhetőséget biztosító utasításról, utalásról. Persze erre azt is lehet mondani, hogy ott van az eredeti, hatnyelvű kézikönyv.

A hangrészsel kapcsolatban nincs különösebb észrevételünk, az alacsony frekvenciás átvitel egy kicsivel jobb az átlagnál, összességében azonban az átlagos középosztálybeli szintnek felel meg a mutatott értékek.

A másik készülékünk a **JVC HR-D211EM** típusa, mely első ránézésre nagyon hasonlít a JVC HR-D210E/EG típusokra. A feliratok alapján már több különbségről is árulkodnak. A HR-D210E/EG gyári kivételében PAL rendszerű adások rögzítésére alkalmas és hangrendszer is csak GCIR kísérőhangú adók vételét biztosítja. Állomásválasztó egysége viszont kábeltuner rendszerű, és a készülékbe VPS áramkört is beépítették, s mint a legtöbb nyugat-európai kivitel scart csatlakozóval is rendelkezik.

A HR-D211EM normájában,

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK	FISHER FVH-P20S	JVC HR-D211EM
Hálózati feszültség	220 V \pm 10%, 50 Hz	110/127/220/240 V, 50 Hz
Teljesítményfelvétel	32 W	28 W
Méretek	420 \times 89 \times 315 mm	435 \times 95 \times 341 mm
Tömeg	6,5 kg	6,5 kg
SZOLGÁLTATÁSOK		
Játékidő (E 240-es kazettával)	240 perc	240 perc
Áttekerési idő (E 180-as kazettával)	245 mp	210 mp
Gyorskeresés előre	11-szeres	9-szeres
hátra	11-szeres	9-szeres
Lassítás (szabályozható)		
Gyorsítás		
Állókép	x	x
Képről képre léptetés	x	x
Képbevágás		
Utóhangosítás		
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Óra kvarcvezérlés	x	x
Napi programok száma	6	4
Programozható napok száma	1 év	14
Naponta ismételtető program	x	x
Hetente ismételtető program		x
Programban csatornaválasztás	x	x
AUTOMATIKÁK		
Gyorsbefűzés	x	x
Adókeresés	x	x
Memóriastop	x	x
Szalagállásstop	x	x
Filmvégstop		
Automatikus műsorkeresés	x	x
Visszatekerés	x	x
Ismétlés szalag elejéről	x	x
Szinnormaváltás	x	x
Hangnormaváltás bemeneten		x
kimeneten	x	
Hátralévő szalagidő	x	
Indexkeresési rendszer		x
Tanulóprogram	x	
Kazettaazonosítás	x	
KÜLÖNLLEGESSÉGEK		
Sztereó hang		
Zajcsökkentés		
Hifi sztereó hang		
Biztosítás hálózatkimaradás esetére	x (1 óra)	x (10 mp)
Hozzáférférés-leltítés		
Távsszabályzó infra	x	x
Távsszabályzó magnófunkciók	x	x
+ csatornaváltás	x	x
+ programozás	x	x
+ LCD kijelző	x	
CSATLAKOZÓK		
Antenna be	75 ohm (DIN aljzat)	75 ohm (DIN aljzat)
ki	75 ohm (DIN dugó)	75 ohm (DIN dugó)
Video be	scart	BNC
ki	scart	BNC
Hang be	scart	RCA
ki	scart	RCA
Mikrofon		
Kamera	scart-on keresztül	BNC/RCA csatlakozóról keresztül
Kamerastop		

szolgáltatásaiban univerzálisabb és speciálisabb felhasználást biztosít. Hálózati egysége 110/127/220/240 V-os hálózatokról történő üzemeltetést tesz lehetővé, ami rögtön elárulja, hogy a gyártó különböző piacokra szánja. Szín- és hangnormák közötti rendszer, így PAL és SECAM, illetve CCIR és OIRT előírások szerint sugárzott kísérő

rőhangú műsorok vételére alkalmas. Az alapfűzőhöz képest azonban egyszerűbb az állomásválasztó egysége, mely nem tartalmazza a kábelszűrőket sőt a 3-5-ös OIRT csatornák vételét sem biztosítja. Ez utóbbi a közvetlenül a csatornán sugárzó adók körzetén kívül ott okozhat gondot, ahol esetlegesen a központi antennarend-

szérből e frekvenciasávban van vétel lehetőség.

A HR-D211EM követi a korábbiakban megszokott JVC „vonalat”. A készülék ugyan 95 mm-es magasságával nem tartozik a kifejezetten lapos kivitelűek közé, de magas növekedésnek sem mondható. Általános használatú kezelőgombokai méreteik, enyhén döntésük, jól látható jelölésük miatt

MŰSZAKI ADATOK ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK*

	FISHER FVH-P20S		JVC HR-D211EM	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF bemenet**	VHF: 2-4, x-z, S1-S10 5-12, S11-S20 UHF: 21-69	44,1-100,4 99-310,5 440-880	VHF: 2-4 (CCIR), 1-2 (OIRT) 5-12 (CCIR), 6-12 (OIRT) UHF: 21-69	44,5-68,8 156-232 426,2-883
RF érzékenység (20 dB jel/zajra)	-	70-85 μ V	-	120-140 μ V
RF kimeneti csatornák	30-39 állítható	30-41	32-40	30-43
RF kimeneti szint	-	3 mV	-	1,8 mV
impedancia	75 ohm	90 ohm	75 ohm	105 ohm
Video bemeneti szint	0,5-2,0 V_{pp}	1 V_{pp}	0,5-2,0 V_{pp}	1,05 V
impedancia	75 \pm 5 ohm	75 ohm	75 ohm	75 ohm
Video kimeneti szint	1,0 \pm 0,2 V_{pp}	1 V_{pp}	1 V_{pp}	-
impedancia	75 \pm 5 ohm	72 ohm	75 ohm	75 ohm
Hang bemeneti szint	-3,8 dB	-4 dB	-20 dB	-3 dB
impedancia	magas	33 kohm	több mint 50 kohm	49 kohm
Hang kimeneti szint	-3,8 dB	-4 dB	-6 dB	-6 dB
impedancia	kisebb, mint 1 kohm	450 ohm	kisebb, mint 1 kohm	1 kohm
Video jel/zaj viszony	43 dB	45 dB	40 dB	39 dB
Hang jel/zaj viszony	-	több mint 40	több mint 40	49 dB
Hangfrekvenciás átviteli sáv	-	60 Hz-11 kHz	70 Hz-12 kHz	65 Hz-11 kHz
Sorontartás	több mint 240 sor	260	250	250

* Táblázatunkat az összehasonlíthatóság végett változatlan műszaki jellemzőkkel szerepeltettük.

** A RF bemenet csatornáit a specifikáció szerint tüntettük fel, a mért értékeknél azonban frekvenciahatárok vannak megadva, melyek teljesítik a beállítathatóság követelményeit.

könnyen kezelhetők. Mindezek a HR-D171-nek is jellemzői voltak, e típushoz képest szolgáltatásokban többlet a kijelző funkcióbővülése, az elektromos tracking és az indexkeresés. Nem változott a távszabályzó, az észlelési lehetőség pedig elmaradt, és kisebb lett a hálózatkimaradás elleni védelem időtartama.

Az előbb bemutatott készüléknél már szó esett az indexkeresésről, melyet e típuson is alkalmaztak, vagyis minden felvétel kezdete után a szalagra egy – egyébként nem látható jel kerül, mely gyorskereső SHUTTLE SEARCH üzemmódban megkönnyíti a felvétel elejének a megkeresését. Ebben az üzemmódban egyébként a keresés mindkét irányban a normál sebességgel kilencszerezéssel történik.

E készülék sem rendelkezik hálózati kapcsolóval, a teljes áramtalanítást csak a hálózati vezetékek kihúzásával lehet elérni, az előlapon lévő OPERATE gomb az üzemi feszültséget

kapcsolja be és ki, de automatikusan bekapcsolódik a készülék a gomb megnyomása nélkül, ha kazettát helyezünk be, sőt a kazettát azonnal elkezd lejátsszani. Lassan elmondhatjuk, hogy az újabb fejlesztésű videomagnófonok ez szinte általános lesz. A bekapcsolási automatikán kívül a szalag végére érve automatikusan visszatekerés a mechanika, de ezen szolgáltatások közé sorolható a visszatekerés utáni kikapcsolás vagy kazettakiadás is.

Sajátosság, hogy a felvétel időszaki megszakításakor (PAUSE felvétel közben) egy vízszintes csík jelenik meg a képernyőn, mely 5 perc alatt 4 lépéssel „fog el”. Ha tovább kívánunk tenntartani a szünet állapotát (vagy elfelejtkezünk róla), automatikusan a STOP üzemi lép be. Programozott felvételeknél, ha átfeés van időben a műsorok között, a kijelzőn a programszám villogni kezd, figyelmeztetve a kívánság teljesíthetőségére. Itt jegyezzük meg, hogy

négy program írható a gépbe, 14 napra előre, s lehetőség van mindennapos, valamint mindkét héten ugyanabban az időben történő felvételre. A kijelző világos és áttekinthető.

Nem szoltunk még a HQ rendszerrel, mely 250 soros bontást biztosít, bár meg kell jegyeznünk, hogy 3,8 MHz táján a laborvizsgálatok során gerjedést észleltünk, s ez a tesztlábra értékelésénél is tapasztalható volt, mert a 270-300. sor táján zavaró moarézt észleltünk a képen.

A készülék képenkénti léptetési lehetőséggel és állóképszolgáltatással is rendelkezik. Ez utóbbi értékelésekor táblázatunkba „jó” minősítés került, mivel a zavaró jeleket szinte teljesen ki lehetett léptetni „kockázással” és a függőleges remegést is meg lehetett szüntetni a hálápon található „V LOCK” csavarhúzóval állítható szabályzóval. A képrajzolást, színhűségét szintén jónak értékeltük, szürke felületéknél azonban kisebb mértékben, de észlelhetően zajosságot tapasztaltunk, amit mérési eredmények is igazoltak.

A pragrammegység 32 csatorna

memorizálását teszi lehetővé, melyeket a készülékben vagy a távszabályzóon léptetéssel lehet kiválasztani. Sajnos ez utóbbi nem segíti a gyors kiválasztási lehetőséget, a programléptető gombokon kívül (+, -) csak az üzemi bekapcsolás és a magnófunkciók találhatók meg.

A tv-készülékkel a kapcsolát UHF frekvenciákon a 32-40 csatornák között teremthető meg, vagy lehetőség van video- és audiojelek ki- és becsatlakoztatására. A képeleket BNC, míg a hangjeleket RCA rendszerű csatlakozókön keresztül vezethetjük. A tv és a video összehangolásának biztosítására a tesztlábra és a típusnál is biztosítva van. Nagyfrequenciás, vagyis antennacsatlakozókön keresztül történő hívó kísérőhang CCIR rendszerben jut a tv-vevőhöz.

Összefoglalva tapasztalatainkat: a készülék eredmények tekintetében a jó kezelhetőséget, az elektronikus szolgáltatásokat, a jó állóképet és képbontást (csak az a moaré nem lett volna). Tudomásul vettük, hogy e kivitelem nincs scart csatlakozó, de a konstrukció előnye, hogy a videójeleket a műszertechnikából ismert BNC csatlakozókön keresztül vezetik.

Elég „szükszavúnak” érezzük a távszabályzó szolgáltatásait, és bizony nagyon hiányoljuk a kábel-tuner alkalmazását. Mindezzel együtt, mivel a HR-D211EM a kölcsönzönhálózaton keresztül kerül forgalomba, így a használat könnyen el tudják dönteni, hogy a vételhetőség kielégíti-e igényeiket és lehetőségeiket. A készülékhez mellékelt kezelési útmutatóból könnyen elsajátíthatók a kezeléshez szükséges tudnivalók.

JVC HR-D211EM

® AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁJTJÁTSZÓKÁBEL-

GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE!

Kisszövetkezetünk többéves tapasztalat alapján kiváló minőségben gyárt video- és audiocsatlakozó, illetve ájtjatszó kábeleket. Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztonság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket, melyeket azonosító számmal látunk el, hogy megrendelőink választását és a megrendelést megkönnyítsük. Prospektusaink a szaküzletekben rendelkezésre állnak. Megrendelésre utánvétellel postán is szállítunk. Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozó rendszerek – DIN, Jack, RCA, Euro-Scart – közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például: hangátvitel (audio), képátvitel (video), kombinált videokészletek, hangfalcsatlakozók, antennacsatlakozók tv-hez, rádióhoz. Video-összekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozórendszerű videorekorderek egymással és tv-vel való összekapcsolására, kép-hang ájtjatszás, több ponton való bevitelére.

ÚJ TERMÉKÜNK! REKLÁMÁRON!

Univerzális videoszett. Alkalmas mindenfajta audio- video-csatlakozás kiépítésére.

Export-kiváló csatlakozókinálatalunk:

BNC dugóaljzat, TNC dugóaljzat, PL dugóaljzat, EURO-SCART dugóaljzat, RCA dugó, 220 V-os öntött, dugaszolóvillás készülékszínór

Figyelmükbe ajánljuk vegyipari készítményünket!

Oxidált kábelek forrasztását elősegítő – garantáltan semleges kémhatású – szabadalmaztatott forrasztóolajunk előnyösen használható gyártó- és szerviztevékenységükénél.

Krómoltisztító pasztánk krómzott vagy nikkelezett felületekről az ún. vakrozsdát könnyen eltávolítja, a kialakuló felület fényes és vízelpergető lesz.

Réz tisztító krémünk alkalmas réz és ötvözeinek felületi tisztítására a felület megsértése nélkül.

Az általunk gyártott kábeleket, dugaszoló csatlakozókat és vegyi termékeket megrendelheti és megvásárolhatja a

Budapest II., Frankel Leó u. 45. (359-179) és a

Budapest III., Szentendrei út 211. (687-214)

üzleteinkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk. Az üzletek nyitva tartási ideje: munkanapokon 10–18 óráig.

A KERAVILL üzletek és a SKÁLA ÁRUHÁZAK is teljes kínálatunkkal állnak rendelkezésükre.

Kívánságra teljesen egyedi megrendeléseket is teljesítünk.

Az üzletek nyitvatartási ideje:
munkanapokon 10–18 óráig.

A KERAVILL üzletek
és a SKÁLA áruházak is
teljes kínálatunkkal állnak rendelkezésükre.

Kívánságra teljesen egyedi
megrendeléseket is teljesítünk.

Képérzékelő elemek

Képérzékelő elemek

Úgy tűnik, ma már szinte minden amatőr célú – de lassan már a professzionális felhasználású – videokamerában is felváltják a képfelvető csöveket a szilárdtest-képérzékelők. Ezekről a félvezető képrögzítőkről elmondhatjuk, hogy viszonylag nagy felbontóképességűek és magasérzékenységűek. Két alaptípusuk van: a CCD- és a MOS-képérzékelők.

A félvezető képrögzítő elemekből – az optikai felülettel

függően – két típus kapható; az $1/2''$ -os és a $2/3''$ -os. Az $1/2''$ -os CCD elem gyártása körülményesebb, mint a $2/3''$ -os CCD elemé, akkor is, ha mindkettőnek azonos felbontóképessége és érzékenysége van.

A CCD képérzékelő. A legutóbbi időben piacra dobott kamkorderek túlnyomó része $1/2''$ -os, nagy felbontóképességű és érzékenységű CCD képfelvető elemmel rendelkezik. Egy ilyen – a legfejlettebb technikai színvonalnak megfelelő – CCD

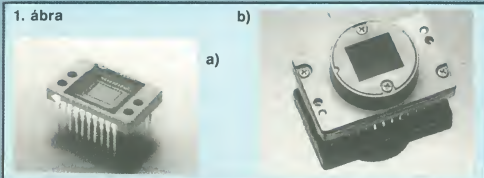
képérzékelő változtatható elektronikus zárral (kiolvasási idővel) és mintegy 420 000 képpontot jelentő felbontóképességgel rendelkezik. A CCD elem mindössze $8 \times 7,75$ mm nagyságú, a képpontok pedig 513 sorban, soronként 818 elemmel egy $6,4 \times 4,8$ mm-es felületen vannak (ez az elrendezés elvileg 430 soros felbontásnak felel meg). Az 1. ábrán ilyen CCD elemet látunk kibontva (a), és úgy tokozva, ahogy a kamerába építik (b).

2. ábránkon a CCD elem felépítését láthatjuk. Fotodiódák (fényérzékeny félvezető elemek) egy sora van rajta elhelyezve, közöttük átviteli gate-ekkel. Minden elem függőleges átviteli-CCD-kel (V-CCD-k) van összekapcsolva, melyek résében helyezkednek el. Minden egyes V-CCD mindkét végén egy vízszintes átviteli CCD-hez csat-

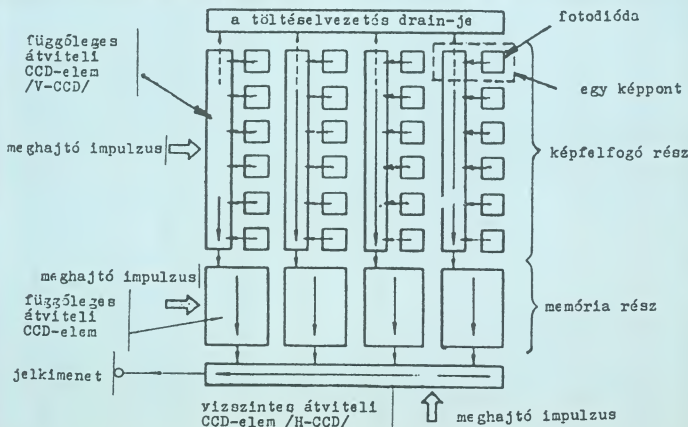
lakozik (H-CCD). A legújabb képérzékelő CCD-k még egy memóriaelemmel is rendelkeznek a keletkező fotoelektrikus töltés egy részének rövid ideig történő tárolására. Ez a memóriaelem teszi lehetővé a változtatható kiolvasási időket. A CCD elemeknek ezt a típusát frame interline CCD-nek nevezik (FIT CCD).

Amikor az objektívem keresztül a tárgy képe rávetülődik a képérzékelő felületre, akkor minden fotodiódában fotoelektrikus töltés keletkezik, melynek nagysága az odavetülődött tárgykép fényességének felel meg. Ez a töltéskép. Ezeket egymásután félképpintervallumonként a V-CCD-re vezetjük. Amint az átviteli impulzus eléri a V-CCD-t, ugyanakkor eléri a H-CCD-t is. A töltések így továbbjutnak a H-CCD-re és a CCD képérzékelő elem kimenetén keresztül videójeleként kerülnek lekapotatásra.

A MOS képérzékelő elemről. Ez is egy nagy felbontóképességű és magasérzékenységű képérzékelő elem, mintegy 300 000 képponttal. A mintegy 380 soros vízszintes felbontóképességű érzékelő kiolvasási ideje $1/60$ mp-től $1/2000$ mp-ig variálható. Itt a töltéskép kiolvasása történik másként mint a CCD-nél. Minden egyes képpont töltése közvetlen kimenő vezetéken van, így szinte torzítás (zavar)mentes színjel kiolvasása valósul meg. Gyakorlatilag egy képpont egy fotodiódából és egy

2. ábra. A CCD képérzékelő felépítése

* a minden képpontban összegyűlt fotoelektrikus töltés fél-képpenként kerül előbb a V-CCD-hez,

„kapcsolóbból” áll. A képpontok eme kapcsolódási kiválasztó impulzus körül, hogy a tárolt fotoelektromos töltés átvitelre kerüljön. A képpontokon analitikai színszűrők vannak, így minden egyes színjel egyenként kerül letapogatásra.

Autofókusz-rendszerek

A videokamerák egyik kényes pontja a pontos élességállítás, mivel a kereső monitor tágabb képkivágásoknál elég bizonytalan a pontos élesség beállításához. Ezen segítenek az autofókusz rendszerek (AF), azaz a képélességet automatikusan beállító segédletek. Ma már nincs kamera, amelyen ne találunk meg ezt a szolgáltatást.

Az AF-rendszereknél aktív és passzív típusokat különböztethetünk meg. Az aktív rendszereknél infravörös sugarakat vagy ultrahang hullámokat bocsátanak ki a felvételi objektum felé, és az onnan visszaverődő sugárzást érzékeli egy a kamerán elhelyezett AF-modul, amely meghatározza a kamera és a tárgy közötti távolságot és ezt az objektíven be is állítja.

Ujabbban szinte már csak passzív AF-rendszerű kamerákat gyártanak. Ezek a rendszerek az élesség beállítását a kamera objektívjével leképzett kép elektromos jeleinek feldolgozásával ellenőrzik, miközben az objektív tubusára szerelt szervomotorral az általuk érzékelt adatoknak megfelelően az élességet beállítják. A passzív rendszereknek három fő típusa van; a fázisdifferenciál alapú TCL-rendszer, a piezoelektromos és a digitális AF-rendszerek.

A **TCL érzékelő rendszer**. Nagy valószínűsleg a rendszer működési sémája a következő: a kamera objektívén érkező képalakító fénynyaláb egy féligáteresztő tükör kettéválasztja. Egy része megy a képrétegző CCD-hez, másik része pedig egy egy sorba rakott CCD elemeket tartalmazó modulhoz. Ebből a fényútból lehet egy következő tükörrel az optikai keresőbe vetíteni (tükörreflex-jellegű kereső) a képet. Az érzékelő modul jeleit a mikroprocesszor elemzi és egy vezérlő jellel az objektívet a kívánt helyzetbe mozgatja. Ezt a működési sémát mutatja a 3. ábrán.

A 4. ábrán ennek a rendszernek egy finomított módzata látható. Ez a leggyakrabban alkalmazott módszer.

A 4/a ábrán látható, hogy a kamera objektívén belépő fény először az AF érzékelő egység kondenzor lencséjébe kerül, majd ezt követően az egység fókusz-maszkjával (az ábrán „blende” szöccskával jelöltük) két sugárnyalábra osztódik (körülbelül az objektívben egészen baloldalon futó fényugaraknak megfelelően). A két sugárnyalábat a szeparátor (szérválasztó) lencsék az egy sor CCD-kre vetítik, így a felvételi objektumunk a CCD-sor különböző területeire vetődik.

A 4/b ábra azt mutatja, hogy az így keletkezett két kép távolsága a sorérzékelő CCD-n csökken, ha a felvételi objektumunk közelebb van, és nő ha távolabb van. A be-

épített AF mikroprocesszor méri a képtávolságot, az adatok feldolgozása után megállapítja, hogy a tárgy közelebb vagy távolabb van-e? Az eltérő mértékűtől függően az objektívet a megfelelő irányban elmozdítja.

Piezoelektromos AF-rendszer. Ezt az autofókusz rendszert a Matsushita Electric cég fejlesztette ki. A „szerkezet” azt az elvet használja fel, hogy a képjel nagyfrekvenciás komponense addig nő, míg a kép teljesen éles nem lesz.

Egy CCD képrétegző helyezkedik el a piezokeramikus laposkák közepén, amely laposkák az optikai tengely irányában alacsony frekvenciával (15Hz) rezeg. A CCD által adott képjelből egy háromfokozatú

sávillesztő szűrő (BPF) kiszűri a magasabb frekvenciájú szintet. Röviddel az élesreállítás előtt ugárásszerűen megnő a magasabb frekvencia szintje. A beépített mikroprocesszor értékeli ezt a változást és ennek megfelelően végzi a vezérlést. Ezt a sémát mutatja 5. ábrán.

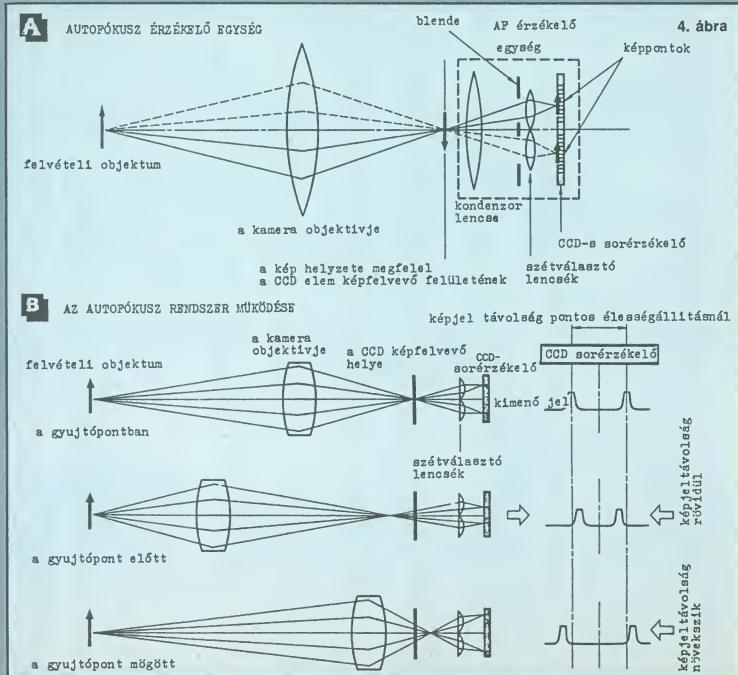
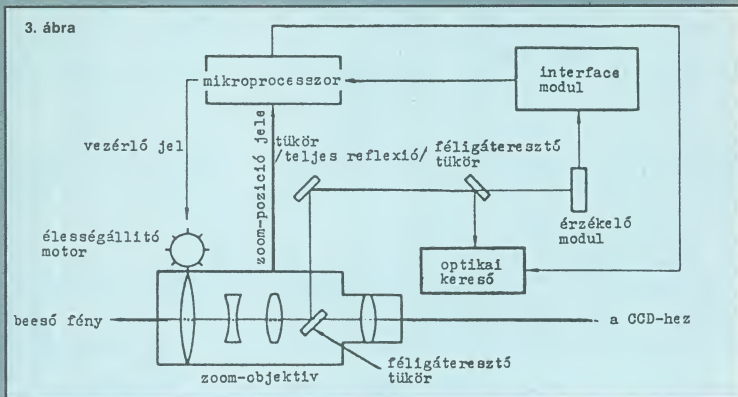
Ennél az AF-rendszerénél a letapogatandó (élesre állítandó) kép formátumát három fokozatban lehet kiválasztani. Minden fokozat tartományba megjelenik a kamera keresőjében is. 6. ábrán két ilyen keresőjelölés látható. A 6/a a Minolta C-50E típusú VHS-C kamkorder szögletes zárójelre emlékeztető keresőjelét mutatja, míg a 6/b-n a Chicon AF POCET 8 típusú kamkorderének talán áttekint-

hetőbb, de komponálásnál talán zavaró keretjelölését láthatjuk.

Digitális AF-rendszer. Ennél az eljárás módszerénél a képjel leválasztott magasabb frekvenciájú komponensét digitális jelekké alakítják, a digitális jelfeldolgozás pontossága egy precízve élességállítást tesz lehetővé.

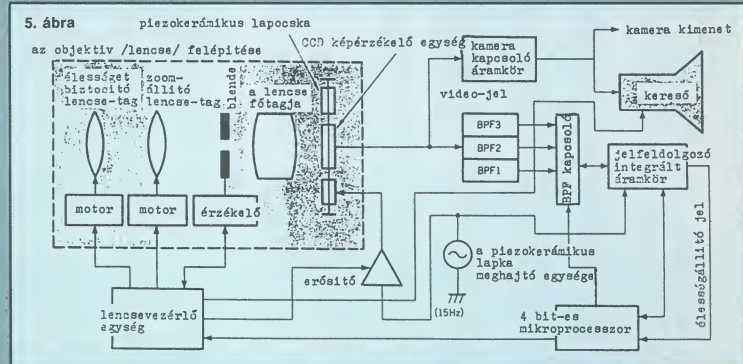
A rendszer működési sémája a 7. ábrán látható. A CCD képrétegző elem világossági jeleinek nagyfrekvenciás része a BPF illesztőszűrőn kerül egy erősítőbe, majd ezután az A/D jelátalakító digitális jellel alakítja. Az AF processzor értékeli a fókuszeltérés szintjét, és minden félkép „vége” után az eredményt „feljegyzi”.

Amikor a kamera felvétellel kész

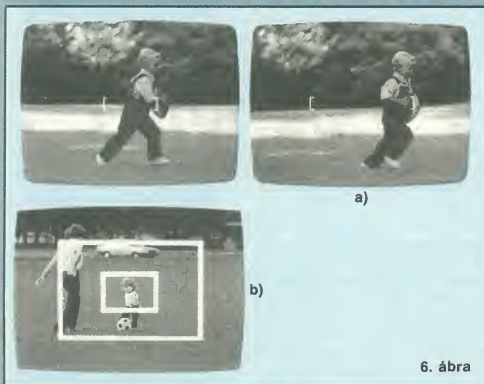
tunk, amelyeknek nincs gyakorlati hasznuk. E sorok írójának az a tapasztalata, hogy a „munkaeszköz” alapos ismerete, annak sokoldalúbb kihasználását és magasabb minőségű eredmény felmutatását teszi lehetővé.

Rák József

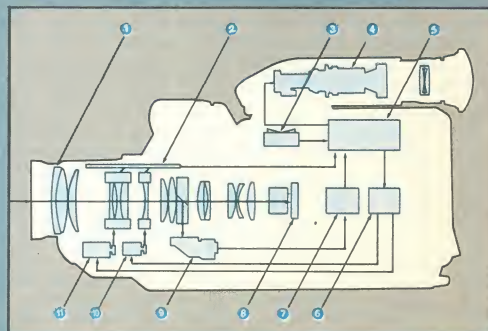

vek) lámpák esetében ez a korrekció nem működik pontosan. Ilyenkor egy zöld szűrővel kiegészített érzékelő hoz precízebb eredményt. Az igényesebb kamerákban már ilyen fehérszint-automatika van.

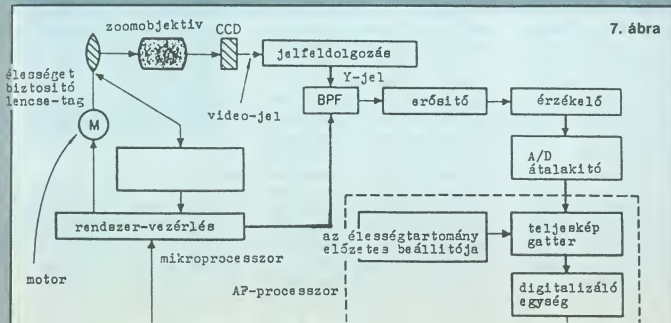
8. ábra

6. ábra

7. ábra

9. ábra ▲
A Minolta C-50E VHS-C kamkorder belső felépítése

1. a 6 × -os zoomobjektív
2. a zoom-állás érzékelői
3. a zoom-mozgatás kapcsológombja
4. elektronikus képkereső
5. AF-CPU egység
6. az AF motor vezérlője
7. az AF érzékelő IC-je
8. a CCD képérzékelő
9. az AF egység
10. élességállító motor
11. vario (zoom) motor

AKAI

ULTIMATE LAYER II

Model VPS-57700

Hi-Fi

0:00 00

VPS

INTELLIGENT

Hi-Fi

DVI

Handwritten label: 40-54 000 50 000 000 000 000

Négy csatornán árad a hang az Akai VS-A77-ből, a világ első olyan VHS-hifi videójából, amelyben Surround-dekóder és hifi-sztereo erősítő is dolgozik.

A sztereó hi-fi videomagnóba be van építve a Dolby-

**Az Akai „tanulékony”
távvezérlőjével a hangerősség
és a balansz szabályozásán
kívül a csatornahangolást is
elvégezhetjük,
Surround-effektusokat
hozhatunk létre. És ez még
nem minden!**

Hang a hangban: az Universum (Quelle) Surround-videomagnója. A kis szabályógombok jól áttekinthető elrendezésben a frontoldali „csapóját” mögött helyezkednek el.

Surround dekóder, valamint egy kis hi-fi erősítőfokozat 10 W szinuszos teljesítménnyel, van Long Play üzemmód, azaz kétszeres játékidővel történő felvétel és lejátszási lehetőség, az interaktív kezelés e típusnak is sajátja (vagyis képernyőn keresztül lehet kommunikálni a videóval), a távszabályozó „tanulékony” (tehát át tudja venni a tv távszabályozójának szerepét is).

A bekapcsolás után feldegnő zöldes fény jelzi, hogy hová kell behelyezni a kazettát, a kazettatár ajtaján lévő felirat pedig arra utal, hogy gyors indítású készülékről van szó. Ez valóban gyors, mivel az állandóan forgó fejdob előtt egy igen vékony léggárna választja el a szalagot a fejtől, ami a start gomb megnyomására másfél másodperc alatt képet produkál. Az már más kérdés, hogy a sok szolgáltatásból következően a frontlemez alatt elhelyezett nyomógombok, bár áttekinthetően vannak elhelyezve, de elég kicsinyek, és bizony kezelé-

sükhöz könnyed kéz kell. A tv-csatorna beállítása változtatlanul nem tartozik a könnyű feladatok közé, bár az interaktív keresési rendszer ezt lenne hivatva egyszerűsíteni.

Érdekessé és sajátossá teszi a VS-A77-et a Surround-Balance szabályzó, mely a frontlemez alatt helyezkedik el, továbbá egy motor által vezérelt hangerősítőszabályzó a hozzátartozó négy világító nyomógombbal. A hangerősítőszabályzó vezérli a végfokozatot, a nyomógombok pedig meghatározzák, hogy az AKAI szólistaként vagy pedig sztereó tv-készülékkel, esetleg hi-fi berendezéssel muzsikáljon.

A teljesen elektronizált kezelés az infravörös távszabályzóval történik. Nem tekinthető kifejezett előnynek, hogy ennek hiányában az AKAI csupán félvideó, mivel a gyorsfelvételi timeren kívül a VS-A77 magán a készüléken nem programozható. A programozott idők és csatornák a tv képernyőjéről ellenőrizhetők. Maga a rend-

AKAI VS-A77EOG UNIVERSUM 2186

Ára: kb. 1900 DM

Szolgáltatások: VPS, hifi hang, Long Play, OTR, intelligens távirányító, beépített végfok, Dolby-Surround dekóder

Rendszer: VHS

Maximális játékidő: 480 min

Programozás: 8-szor 1 évre

Méret: 425 x 92 x 418 mm

Áttekeréscsési idő: 3:30 min

Csatlakozások: Scart, RCA, hangszóró, fejhallgató

deo tesztelői szerint James Bond a surround-dekóder vizsgálata során – a számtalan trükk segítségével – úgy száguldozott a pályán, hogy öröm volt hallgatni.

A mini végfok mint monitor vagy hátsócsatorna-erősítő kiválóan teljesítette a feladatot, zajviszonyai jók voltak. Szükség is van rá, mert a fokozat nem hagyható ki a láncból, vagyis csak önálló surround-dekóderként, egy négycsatornás erősítő meghajtására nem használható a készülék. Hifi felvétel során a modulációs zaj terén mutatkoztak kisebb problémák, ezen kívül a hangrész a 15 kHz feletti magas hangokat illetően mértékben – mintegy 1,5 dB-el – kiemelte. Ez olyan hiba, mely gondos beállítással kézben tartható lett volna. A fejtápkapcsolási zajok ugyanakkor a jó átlagértéket (– 29 dB-t) teljesítették.

Mindezzel együtt a Video mérnökei ezt a valóban kedvező áru és igen sok szolgáltatású készüléket két szempontjából jónak, hang, kezelhetőség és szolgáltatások szempontjából nagyon jónak értékelték. A szolgáltatások valóban széleskörűek, a hifi hangról, a Long Play üzemből, a távszabályzóról, a surround-dekóderrel és a háttérerősítőről szólnak, de szélesíti a praktikus használhatóság körét a célgyorskeresés, a lassítás, a gyorsítás és természetesen az azonnali felvételi lehetőség. A Long Play üzemből 480 perces játékidőjéhez már bizony jobban hozzárendelhető a 365 napon belüli 8 programlehetőség, melyeknek indítási pontosságát a VPS üzemből segíti. A scart csatlakozó mellett egy RCA csatlakozás is alkalmazható a hang részére, továbbá szabályozható szintű RCA kimenet (szintén hangra), hangszóró- és fejhallgató-csatlakozó van a készüléken.

szer feliratkozása német nyelvről.

Visszatérve a surround-dekóder balanszszabályozásához, ezt is távszabályzóval lehet vezérelni, pontosabban fogalmazva a jobb, illetve a bal csatorna állítható a videón, a front- és hátoldali csatornák pedig a kézi-vezérlőn. Érdekesség és praktikus megoldás, hogy a tracking (szalagfékveszteszabályzás) is távolról történhet.

A szolgáltatások értékelése után szóljunk a műszaki jellemzőkről is. A készülék videóátvittele, sorbontása tisztességes, 250 sor körüli bontásával árkatóriájában előkelő helyezést érdemel. Külön kiemelve, hogy Long Play üzemmódban sem tapasztalhatók számottevő veszteségek. Bosszúságra inkább az összetettebb színelőleletek vibrálása adhat okot.

Az tv vevőréz jellemzői szintén jók voltak, mind az érzékenység, mind a szelektivitás és a linearitás tekintetében. A hangrész, mely a szabályozható RCA kimeneten normál erősítő csatlakozását is lehetővé teszi, szintén kevés észrevételre ad okot. A nyugatnémet Vi-

ÜRTÉVÉ

PARASAT

ÜRTÉVÉ

JÖN AZ ASTRA MŰHOLD

és amennyiben december elején sikeresen helyezik el a Budapesttől délre az egyenlítő felé, úgy új korszak kezdődik hazánkban a televízió- és rádióműsor-ellátásban. Az ASTRA műholdon ugyanis tizenhat televízió és harminckét rádióadó fog működni és mint műsorszóró (DBS) műhold, vételéhez nem kell postai engedély. A jelenlegi ECS műholdról a SUPER, a SKY angol és az RTL plusz német nyelvű műsorok az ASTRA-ra költöznek át, de rajtuk kívül – terv szerint – még egy angol, két német, három francia (köztük a TF 1) és öt több nyelvű műsor: a CNN, ARTS, Children's, Screen Sport, MTV.

Rajtuk kívül még egy skandináv TV 3 és egy több nyelvű szórakoztató műsor is vehető lesz.

Ahol a PARABOLA PARASAT védjegyű vevőin üzemeltetik a jelenlegi három csatornát, a vevőantenna új irányba állításával, a kiválasztott műsorcsatornákra kedvezményes díjért átcseréljük és további berendezések szállításával tetszés szerinti műsort, ha kéri, mind a tizenhatot, szállítunk és helyezzük üzembe.

A francia ötcsatornás TDF 1 műhold már megkezdte a próbaüzemét és a jövő év elején pályára állítják a második német műsorszóró műholdat is.

A PARABOLA KSZ biztosítani akarja, hogy azok a pénzügyi akadályok, amelyek a jelenlegi tömeggyártást nehezítik, elháruljanak, ezért szövetkezeti, vállalati és lakossági részvényeseivel 1989. január 2-i alakuló közgyűlésen részvénytársaságot alapítottak, mely a

PARABOLA ELEKTROTECHNIKAI Rt.

név alatt működik.

Az Rt. keretében Kábel-tv fővállalkozó főmérnökséget hozunk létre, hogy szervezéssel-tervezéssel és pénzügyileg is olcsó és szakszerű kábeles rendszerek létesítését.

Címünk: Budapest XIII., Kassák Lajos út 78.

Telefon: 490-791, 409-964 – Telex: 22-3425

Postai cím: 1553 Budapest, Pf. 19.

Videoberendezések javítása,
áthangolása, színes televíziók
áthangolása, valamint Hi-Fi
berendezések áthangolása és
javítása.

VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és
készpénzes fekete-fehér és színes
televíziók javítása,
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.
Tel.: 635-225
Nyugati készülékek szervize:
Video- és Hi-Fi berendezések
javítása, áthangolása.

VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129
Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG
tartanak nyitva.

Semmi kétség!
A Rávisz
a segítség!

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ
KISSZÖVETKEZET

Márciustól kaphatók az újságárusoknál és a könyvesboltokban!

VILÁG-MÁRKÁK
másod-kézből

OLCSÓN JÓT

HONDA
SAAB
VOLVO
ALFA ROMEO
OPEL
AUDI
TOYOTA
MAZDA
FIAT

Éjeli pillangók között

Kisgyörgy József

ZAJCSILLAPÍTÁS KÖRNYEZET- VÉDELEM

CSENDES LEMEZZEL

a tervezés és kivitelezés
minden szakában,
rendkívül egyszerű,
előnyös megoldás.
Új gyártmányok,
zajos munkahelyek

CSENDESÍTÉSÉHEZ
konstrukcióváltztatás
nélkül

alkalmazható.
FERROGLOBUS
Vas- és Acél

TEK Vállalat
Lemezdaraboló Üzem
Budapest XX.,
Gubacsi híd 6.
Tel.: 279-430

MATCH

L

A Philips Matchline rendszerének ismertetésére már régén készültünk. Bemutatására a CD-Video-lemezjátszók-nál történt hivatkozás adott apropót. Akik a lapot figyelmesen olvasták, felfigyelhetek a Philips CDV-988-as kép-lemezjátszónál egy rövid utalásra, hogy ez azonos a CDV 475-tel, csak annak Matchline formatervezésű változata.

Nézzük meg közelebbről, mi is ez a Matchline rendszer? Valójában egy komplett AV stúdió, mely a CD lemezjátszótól a Surround dekóderen át mindent magába foglal, ami az igazán vajt fülű és „vajt szemű” audio-video szerelmeseinknek képpen és hangban kívánatos lehet. Egyetlen aprócska probléma van csak, a berendezés ára. A Matchline ugyanis több mint 8000 márkába kerül. Ez a Philips Design először az 1987-es katalógusokban jelent meg, akkor még a Dolby Surround-Dekóder nélkül, melyhez egy integrált végfok is tartozik 22 AV 1997 jelzéssel, a térhatást biztosító hangszórók meghajtásához és a CDV-988-as CD-VIDEO játszónál nélkül. S bár az új tagok más készülékekkel összekapcsolva is alkalmazhatók, igazán jól e rendszerbe építve használhatók ki nemcsak formai, hanem rendszerbeli illeszkedésükkel is. Az egész berendezés „írányítópultja” egy nagyméretű infravörös távvezérlő, mely a 64 nyomógombot és a folyadékkristályos kijelzőt foglalja magába. A kijelzőn mindig megjelenik az a funkció, mely a legutoljára működésbe hozott készüléket jellemzi, s további négy funkció jele is látható, melyek a programforrásnak megfelelően változnak.

A gombok csoportosítása, elhelyezése, jelölése és színezése világos, megértésük-höz nem szükséges pilótajogositvány.

Elfogultsággal sem lehet vádolni, mert más Philips készülékek kódjait is képes megtanulni. Egyébként ez a gondolkodás jellemzi az egész rendszer felépítését, ami megítélésünk szerint elegendő magyarázat a nem mindennapi árra. A tagok egyenként is megvásárolhatók, és az alapkiepítéstől a napi aktualitásig fejleszthetők. A Matchline-ban a tervezők választási lehetőségeket is teremtettek: a kínálatban nemcsak tv. hanem monitor is szerepel különböző képcsométerekkel, az eltérő igényekhez igazodva.

Az AV-receiver (22 AV 1999) a központi kapcsolóhely feladatát is ellátja és számos távvezérlő-utastásra reagál. Magába foglal egy kétszer 55 W-os hifi sztereó erősítőt 20 Hz-től 20 kHz-es átvétellel, egy rádióvevőt 30 programhellyel URH és

középhullámú sávra, de egyben tv-tuner is 90 programhellyel, és biztosítja a PAL/SECAM/NTSC rendszerben sugárzott vételt. A receivernek egyébként önálló fejhallgató-csatlakozója van szabályozható hangerővel. Ezen túlmenően – központi szerepének megfelelően – három univerzális scart csatlakozót találunk a hátlapján, egy negyediket pedig a monitor számára. Csatlakoztatható hozzá CD-lejátszó, dinamikus hangszedőjű lemezjátszó, hangmagnó, továbbá Surround dekóder.

Mint említettük, a rendszer felépítését nagy döntési szabadság jellemzi; lehet alkalmazni 70 vagy 55 cm-es ún. PIP monitort (picture in picture, vagyis kép a képen), de felépíthető a rendszer négyfajta képcsométerű Matchline tv-vel is. A kép a képen azt jelenti, hogy a nézett műsorok képablakának kerete más színű, aszerint, hogy melyik készülék műsorára vagyunk kíváncsiak. A hang előzőben szerepő fejhallgatón keresztül hallgatható, s ez a

választástól függően lehet vezeték nélküli, infravörös rendszerű is. Bár a monitornak nincs önálló vevőrésze, de a kép a képbén technikán kívüli videotextvétel is lehetséges (egyébként ez a rendszer legdrágább eleme, 2400 márka, a videomagnó 2000 márkája után).

A Matchline tv-k 55, 63, 70 és 82 cm-es képsóval készülnek és egységesen 2 x 45 W-os hifi sztereó végfokkal rendelkeznek.

A videomagnó típusjele VR 6970. Szolgáltatásai közül ki kell emelni a hifi sztereó hangot, a hifi long-play üzemet, az automatikus trackinget, a normál sebesség 1/6-ával vagy 1/17-ével való lassítást és 30 napon belül 8 programlehetőséget. A CD videolejátszó (CDV-988) – vele már találkozunk e számban – CD-CDV és képlemezek lejátszására alkalmas, működik címkeresés és gyorskeresés

üzemben, lehetőséget biztosít 20 különböző műsorszám tetszés szerinti sorrendben történő programozására, a CAV lemezeknél pedig lassítás, gyorsítás és állókép is lehetséges.

A Surround processzor (22 AV 1977) főbb jellemzőit a bevezetőben már említettük, szolgáltatásai között szerepel Spatial-Surround Pseudo-sztereóhang (álsztereó) számára sztereó és monó hangvisszaadás, kétszer 55 W zenei teljesítményű végfokkal. A hangszugárzók közül a két frontidaltól 45–20000 Hz átvitelű, 110 W zenei terhelhetőségű, míg a másik két gúla alakú szatellit hangfal átvitele 200-tól 20000 Hz-ig terjed és terhelhetőségük 55 W.

A Philips Matchline rendszere kezelhetőségével és szolgáltatásaival jelenleg konkurencia nélkül áll, és adott körülmények között ideális lehetőséget biztosít egy folyamatosan építendő AV rendszerhez.

Az NSZK-beli Video tesztlői szerint a 70 cm-es képátolójú monitor árkatégoriájának csúcán helyezkedik el kiváló képmínőségével. A hifi videomagnó, mely már a korábbi vizsgálatok során is jó minősítést kapott, megfelelt az elvárásoknak. A CD-video mint képbén, mind hangban igen jó eredményeket produkált. Gondot inkább a kábeleken nem kielégítő tehermentesítése jelentette, mivel a súlyos és merev átvetések könnyen kilazulnak. Maga a rendszer azonban kezelhetőségében, szolgáltatásaiban egy igencsak kíváncsot, szem-fület gyönyörködtető egységet alkot.

22 AV 1999 AV-receiver

Ára: kb. 1400 DM

Szolgáltatások: Videovető 90 programhellyel. PAL-, SECAM- és NTSC-tuner. Audio vevőrés 30 programhellyel az URH és középhullámú sávra, fejhallgató-csatlakozó szabályozható hangerővel. **Adatok:** Kimeneti teljesítmény: 2 x 55 watt zenei. Frekvenciaátvitel (line): 20–20000 Hz ($\pm 1,5$ dB). Phono bemenet: 20–20000 Hz ($\pm 2,0$ dB). Méretek: 420 x 90 x 330 mm.

VR 6970 videomagnó

Ára: kb. 2000 DM

Szolgáltatások: VPS, hifi long play, többszörös timer, automatikus tracking, lassítás (a normál sebesség 1/6- vagy 1/17-szeresével), gyorsfelvétel, On-Screen-Display. **Adatok:** VHS rendszerű, leghosszabb játékidő: 240 perc. Programozhatóság: nyolcszor 30 napon belül. Méretek: 420 x 83 x 370 mm. Átcsévlési idő: 4:20 (E-120).

CDV-988 CD-video-lejátszó

Ára: kb. 1500 DM

Szolgáltatások: Alkalmas CD-, CDV- és Laser-Visi-on-lemezek lejátszására, On-Screen-Display, címugrás, gyorskeresés, 20 műsorszám tetszés szerinti sorrendben begyramozható; CAV lemezeknél lassítás, gyorsítás és állókép.

Hangfalak (satellitboxok): 22 AV 1993 Pyramid (gúla)

Ára: kb. 150 DM/db

Frekvenciaátvitel: 200–20000 Hz. Terhelhetőség: 55 W zenei.

22 AV 1994 Subwoofer

Ára: kb. 150 DM/db

Frekvenciaátvitel: 45–200 Hz. Terhelhetőség (Pyramid): 110 W zenei.

CE 7695 tv-monitor

Ára: kb. 2400 DM

Szolgáltatások: Vevőrés nélküli tv-monitor, mely azonban kontrollhangszórókkal rendelkezik; kép a képbén technika, videotext 4 oldalas vagy 40 oldalszámú tárolóval. **Adatok:** FST, színezett képcső. Látható képátol: 67 cm. Méretek: 640 x 560 x 470 mm.

Kis halak és óriás cápák?

Feketepiaci körséta

Az illegális magyar videopiac jóval bonyolultabb annál, hogysem egy szokványos hasonlattal jellemezhető lenne. Még a feketepiac kifejezés sem találó, mert – noha az illegális másolás és terjesztés széles rétegeket érint – a forgalmazás nem olyan szervezett, hogy piacról beszélhetnénk. A törvénytelen másolókból származó kópiák gyakran nem árucikkek, csupán csereeszközként használják őket: részint más-sorok cseréje, részint egyéb szolgáltatók honorálás fejében. (Egy háromórás kassetta egyébként 1000–1500 forintot ér.) Ezt a kölcsönösségi alapon történő forgalmazást „szivességi videopiac”-nak is nevezik.

Az ilyesfajta tevékenység bocsánatos bűnnek számít, vagy ha már nagyzimert méreteket ölt, akkor azt mondják rá, hogy a gyűjtő szenvedélyes és ügyes. Az ilyen „fehér cápák” magángyűjteménye szerzői jogi szempontból azonban épúgy illegális eredetű, mint a „fekete cápák”, legfeljebb büntetőjogi szempontból esik más megítélés alá.

Az illegális másolás szerepe Magyarországon lényegesen eltér a fejlett ipari országokétól. A nyugati videokódolás üzleti vállalkozásként elsősorban premiorientált, ugyanis a sokszorosítás tárgya a még bemutatott előtt álló mozifilm, eszköze profi filmátíró műhely, üzleti stratégiája pedig az abszolút elsőség előnye-inyuszik. A nyugatnémet, amerikai és távol-keleti videokódolók tevékenysége szorosan összekapcsolódik a filmforgalmazás alóbb láncszemeivel (mozigépek, esetleg mozibérők), s az áru terjesztésére alkalmas nemzetközi szállító- és értékesítőhálózat szervezetsége már-már mafiaszerű.

Magyarországon videomaffiáról beszélni még költői túlzásnak is neveztes. Pusztán arról van szó, hogy legális piacon hiál a videósok illegális önállósításra rendezkedtek be, s a titással is gerjesztett hiány különös csereértékkel ösztönzi még a gyengébb másolatokat is. Nem kellett rendkívüli üzleti érzék ahhoz, hogy a legel-

ső nagy gyűjtemények tulajdonosai ráébredjenek: házi videotáruk nemcsak a bővítés költségeit képes megtermelni...

Az illegális video centrumok „eredeti felhalmozás” útján alakultak ki. Az „eredeti felhalmozás” a gyűjtemény folyamatos és célirányos gyarapítása. Elindításához szükség van nyugati kapcsolatokra és legalább két, csúcscategóriájú, strapabíró VHS-magnóra. A kezdéshez tehát a személyi kapcsolatokon túl mintegy 200 ezer forintra van szükség, amelyet az első két gép megvásárlására kell fordítani. A nyugati kapcsolat ugyancsak létrehoz egy kétépéses másolómuhelyt: itt állítják elő a matricákat. A magyarországi alapokpiák zöme tehát jó minőségű, gyári kassettákról külföldön készült VHS másolat.

Az „eredeti felhalmozás” másik módja a képlemezgyűjtemény kialakítása. Ez esetben a külföldi partnernek nem kell kialakítania másolómuhelyt, sőt nyugati kapcsolatra sincs szükség, elegendő néhány megbízható, feltűnésmentesen és gyakran utazó polgártárs. A másolómuhely ebben az esetben egy képlemezjátszó-ból és egy vagy több VHS-magnóból áll. A képlemezen alapuló kálózkodásnak vannak előnyei, de számos hátránya is akad. Előny, hogy nem kell külföldi ismerős, csak valuta és bevásárló. Előny, hogy a lézer-képlemez másolatok lényegesen jobb minőségűek, mint az előző esetben említett másolatok másolatai. Ez a minőség előny ugyanakkor hátrány is, mert a vásárló a lézermásolatról maga is jó minőségű kópiát ké-szülhet, s konkurens viszontmá-soló válhat a korábbi kuncsaftból. További hátrány, hogy a lézermeköz nem szinkronizálható, vagyis a magyar hangálamondás-al ellátott változatok csakis VHS másolat formájában használható matricáknak (A feliratozás ott-honi stúdiókban körülmenyes és költséges dolog.) Hátrány a lézermegjűjtőközpont, hogy ez a terjesztési forma Nyugat-Európában kevésbé népszerű, ezért messzebb kell utazni a lemezekért (Hollandia, Anglia, Svédország), s

számolni kell azzal is, hogy kevesebb film jelenik meg lemezen, mint kassettán. Mindennek ellenére van néhány kifejezetten lézermegjűjtőre specializálódott káló-zómuhely, s nem ritka a vegyes technikájú centrum sem.

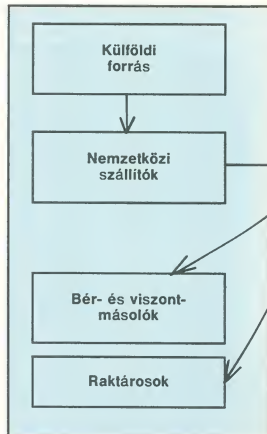
A nagy gyűjtőkből videokáló-zóká vált magyar cápák rendszert a jó üzleti érzékkel, megfelelő anyagi eszközökkel, jó kapcsolatokkal, elegendő szabadidővel rendelkező értelmiségiek közül kerülnek ki. A fekete cápák ugyan-onnan származnak, ahonnan a fe-hérek, csupán a körük épülő hálóz-at célja és szerepe tér el egy-mástól. A fekete cápák privát mű-helyt hoznak létre, és zömmel kommerszfilmeket gyűjtenek. A fehér cápák mögött többnyire intézményi fedezet áll, s gyűjteményük speciálisabb, tematiku-san jobban körülhatárolható. A fehér cápákból kialakuló hálóz-at szakmai vagy hobbiokössze-gként üzemel, s noha nem ritka a pénzbeli megváltás, az egymás közti forgalom leginkább közvetlen csere formájában zajlik, s en-nek végcélja az állomány gyarapí-tása. A fekete cápákból sajátos hierarchikus láncolat alakul ki. A műhely üzletkepes fenntartása jól szervezett munkamegosztást igényel.

A magyarországi videokáló-zómuhelyek legáltalánosabb szer-kezetét szemléltető ábránk a mat-rica útjának állomáisait is mutatja a beszerzésről a feldolgozásra át, a szállításig. Az állomások pedig a következők.

Bér- és viszontmásolóknak

A videózletet erősen idejnyelgelő. A nyár egyértelműen uborkasz-ezon, a karácsony és a húsvét előtti hónapokban tetőzik a csúcsgor-galom, s viszonylag gyenge a januá-ri kereslet.

A videokáló-zó rugalmasan alkal-mazkodik ehhez az ingadozás-hoz: a csúcsidekben újabb gépeket állít munkába, vagy úgy, hogy bővíti saját gépparkját, vagy úgy, hogy kiadja a munkát a bérma-solónak, aki tud mozgósítani néhány gépet, de nincs saját matricatár. A bérmasoló többnyire az árbevétel 10–20 százalékáért dolgozik,

de – ha módja van rá – saját hasznára is lehu egy-két kópiát, melyeket maga értékesít. Ezt elkerü-lendő a káló-igen szoros szállítá-si határidőket ad a bérmasoló-nak.

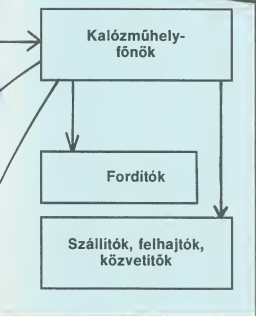
A viszontmasoló több kálózmű-hely nagyban vásárlójából, ille-tve közvetítőjéből lett káló-zó, aki kiterjedt cserekapcsolattal ren-delkezik a szivességi piacon is. Nem beosztottja, hanem önálló al-vállalkozója a kálóznak. Matricái valamivel gyengébb minőségűek, de még elfogadhatók. Gyakran ő közvetíti a nagykaló-zó kópiát a for-dítókhöz, illetve a már kópiákhoz elkészült fordításokat ő továbbítja a nagykaló-zóhoz. Megfelelő hang-

csikért gyakran filmkópiát kér cserébe.

Raktárosok

Ha a gyűjtemény az 1000 kazettát meghaladja (ez kb. 1500–2000 film), akkor már korszaki okokból is célszerűbb megosztani az állomást. A külső raktár eleinte a rázósabb anyagok (kemény horror, pornó, politikai vonatkozású filmek) tárolására szolgált, később, a helyzet kon-

angol szövegűek – azóta rendszeresen készül magyar hang. Az utóhangosítás kis eszközgényű, de meglehetősen kényes feladat. Kell némi gyakorlat az eredeti és a magyar hang keverési arányának eltalálásához és ügynevezett visszhangosodás elkerüléséhez. A kommersz filmek kedvelői szívesebben néznek hangosított, mint feliratos filmeket, mivel a gyors olvasás számukra kissé körülményesebb.

szolidálódásával a ritkábban kért kópiákat „archiváló” lerakott. A kihelyezett raktár további előnye, hogy a másik lakásban is létesíthető másolóműhely, esetleg onnan történnek a szállítások, ott jelentkeznek a kuncsaftok, s ezzel megoszlik a műhelyfőnök lakása körüli forgalom, csökken a lebukás veszélye.

Fordítók

A sztereó hangú utóhangosítás-sal rendelkező videomagnók elterjedése 1985-től megindította a „magyarosítási hullámot”. A beérkező új filmekhez – melyek többnyire német, ritkábban

A dialógusok ugyan elég egyszerűek e filmek esetében, de a gyakori szleng- és argóhasználat miatt nehézkes a fordítások. Nem is mindig pontos. Sőt, többnyire csak megközelítőleg. Igaz, a potonok kisértő szövegeket egyébként sem kell precízen fordítani. Egyedül az a lényeg, hogy a néző tudja, miért csattan el a pofon, vagy miért dörög el a pisztoly. A fordítók munkájukért filmenként 500–1000 forintot, vagy két maguk választotta filmet kapnak. Egy-egy fordító, ha naponta csak egy filmet szinkronizál, akkor havi 15–30 ezer forintra tehet szert. Persze nincs mindig ennyi megrendelés.

A „magyarosítás” újabban lassúbb ütemben halad. 1985-től 1987-ig, a fordítók fénycsúszában, a keresettebb törzanyagot nagyrészt lefordították. A nagyobb kálózók jelentős összegeket – vagy 200 és főt forintot – fektettek be a fordításba, remélvén, hogy ezzel növekszik a forgalom. Am kisssé elszámolták magukat. Nem számoltak a fizetőképes kereslet csökkenésével, a piac tellődésével és a műholdas adások elterjedése következtében kialakuló műsortínkálattal. Jelenleg a nagyobb jövedelmű kezdő videózők és az elszámolt hobbiisták tartják fenn a fekete piacot. A konjunktú-

raszituáció egyértelmű csökkenésével alábbhagyott a „magyarosítás” üteme, s az egyes kálózközpontok egymással együttműködve hasznosították a valamelyikük által megrendelt fordításokat. Előfordul, hogy egymás között hanggért képtet cserélnek.

Két megfigyelés kínálkozik e helyen: a kálózók kezdettől fogva inkább támogatták egymást, mintsem konkuráltak egymással. A piac elég nagy volt, s ma is elegendő megfigyelők ektartásához, s csak a lebukástól való félelem tartja vissza a kálózokat az üzlet kiterjesztésétől. Részben hasonló aggályok miatt van szükség a fordítási munka egy újabb fajta megosztására. Az ismertebb szinkrontolmácsok némelyike csak hangszalagra hajlandó felmondani a filmszöveget, s annak alapján később egy külön „ráolvasó ember” teszi a film alá a magyar hangot, természetesen saját előadásban. Ráolvasó embert használnak akkor is, ha a tolmácsnak nincs meg a technikai felkészültsége a magyar hanghoz, egyébként azonban kitűnően szinkronizál. Sokan pusztán azért vállalnak hangosítást, hogy ennek ellenértékéért csillapítsák műsoréhségüket.

Szállítók, felhajtók, közvetítők

Egy-egy nagyobb illegális másolóműhelynek rendszerint 50–150 állandó megrendelője van. Ez az a törzsközönség, amelyre az üzlet épül. Mellettük, különböző közvetítéssel évente több száz alkalmi vagy rövidebb ideig vásárló gyűjtő bukkán fel. A készüléküket frissenb vásárolt újonc videóók, ha kellő kitarással követik a nyomot, hamarosan találkoznak a kálózműhelyek periferiáival, s attól kezdve csak pénzkérdés, hogy mennyi műsorhoz tudnak hozzájutni.

Minél komolyabb vevőnek mutatkozik a megrendelő, annál közelebb jut a centrumhoz, s annál frissebb filmekre tud szert tenni. Nem ritkák az 5–10 ezer forint értékű megrendelések sem. A szállító általában az ilyen ügyfeleknek szokott megjelenni. A katalógussal rendelkező kuncsaft henteve vagy havonta, vagy alkalmilag a szállító otthoni telefonján leadja a megrendelést, s maximum egy héten belül ugyanezzel a közvetítéssel megkapja az árut. Különösen fontos szerep jut a szállítóknak az üzlet korrupciós szakaszaiban, amikor a központ helyét változtat vagy éppen a korábbi jó üzletmenet miatt tartani kell a rendőri beavatkozással. A fenyegető jelek és hírek megszaporodása esetén az egész láncolat korrupciós szünetet tart. Az üzlet újraindítása fokozatos, a központ eleinte csak szállítók útján veszi fel a kapcsolatot: először a nagyobb, majd a kisebb megrendelőkkel.

Utábj keletű alapelv, hogy diszkókat, hírbútkosokat és az üzletben videóó vendéglokokat a legnagyobb elővigyázattal kell kezelni. Ezek gyakori ellenőrzéseknek vannak kitéve, s ha szabálytalanságuk kiderülése esetén elhangzik egy-egy név, megindulhat a lavina. A szállító tehát nemcsak küldönc, hanem korrupciós pajzs is. A felhajtó többnyire nem önálló szerep.

A nagyobb műhelyeknek nincs szükségük reklámra. A hír, hogy kitől lehet jó minőségben szinte bármit megkapni, szájról szájra terjed. A suttogó propagandán túl azonban előfordul, hogy egy viszontmásló vagy szállító, ha épp kevésnek tartja a forgalmat, megkeres egy-két újabb reménybeli vásárlót, megmutatja a katalógust és ajánl néhány filmet. Ezt azért teszi, mert mint szállító vagy más közreműködő, érdekelt a forgalom növekedésében (különösen korrupciós szünetek után).

A szállító minden leszállított kazettáért átlagosan 50 forintot kap. Erre a célra a taxis a legjobban, mert feltűnésmentesen közlekedhet. A közvetítő szintén nem önálló feladatkör. Szerepe az, hogy különböző nagy műhelyek között vezessen hírt és anyagszállításokat. Ha például az egyik kálóznak nincs meg valamilyen filmje vagy hangja, akkor közvetítő révén cseréli ki olyan filmért vagy hangért, ami viszont a másik kálóznak nincs meg. Ebből is látható, hogy a nagy kálózik nem konkurálnak egymással. Egyforma árakkal dolgoznak, közel azonos kínálatat. Előfordult már, hogy videó és lézerlemez nagy kálózik fuzionáltak. Közös katalógust adtak ki és közös szállítókat alkalmaztak. Az ilyen formációk azonban túl feltűnőek, ezért sok a korrupciós gond is. Többnyire hamar fel is bomlanak ezek a csoportok.

Új óriásgyűjtemények már nem alakulnak. Inkább a régiók cserélnek gazdát. Ha egy nagy kálózik megszede magát, vagy a lebukás veszélye fenyegeti, akkor eladja a műhelyt máciatársul, gépeit, ilyenkor új figura veszi át a botlót (1–2 millióért) és új láncolatot alakít ki. Megváltozik a törzsközönség nagy része is, hisz lehet, hogy a város vagy az ország másik felére kerül a gyűjtemény. Budapesten – becslések szerint – kb. 10 nagy gyűjtemény üzemel. A nagy kálózik csakos országosan 50–100-ra tehető. Kiskálózik ezrével nyúzsógnak, s egyes területeken árszorított hatásuk van. Ok ugyanis a gyorsabb feltűrés reményében olcsóbban adják a filmeket.

A legnagyobb átlományú videokálózik óriásgyűjteménye 1500-

MÁRKÁS KÁROK

2000 filmet számlál. De még az 1000-1500 filmes gyűjtemények is nagykalóz-hálózatot tartanak fenn. Az 500-1000 közötti gyűjtemények tulajdonosa kiskalózok, alig egy-két bedolgozójuk van. 500 alatt már nem is érdemes komoly kálózokdórról beszélni: inkább csak eseti megrendelésekről van szó.

A feketepiacon egy film hozott kazettára másolása hosszúságától és szinkrontól függően 200-400 Ft. Átlag 300 forint/álz számolva, ha egy géppár csak napi 10 filmet ír át, akkor a bruttó bevétel 3000 forint/pár. Több géppár vagy másoló-lánc esetén ennek megfelelő számú többszöröse a bevétel. Míután a piac ingadozik, csúcsidényben a nagykalóz akár 10 géppel is dolgozik. Átlagosnak 3 géppár bevételét számíthatjuk, vagyis 3-szor 3000, azaz 9000 ezer forintot naponta. A vásárlónak is munkanapok, tehát a havi bevétel $30 \times 9000 = 270\,000$ forint lenne, ha nem volna konspirációs szünetek, amelyek csaknem a felét elviszik a becsült összegnek. A megmaradó mintegy 150 000 forint bruttó bevételből még le kell vonnunk a láncolat tagjainak kifizetett jutalékait (kb. 20 százalék), a rezsi-költségeket (a gépek karbantartása, lakbér, villany stb.) ez is kb. 20 százalék; és a gyűjtemény fejlesztésére fordított bevételhányadot, ami szintén kb. 20 százalék. A nagykalóz nettó jövedelme tehát kb. 60 000 Ft, amelynek persze a 2-3-szorosa is befolyhat karácsony és húsvét előtt, de előfordulnak olyan hónapok (a leállások idején), amikor nincs bevétel, de a gyűjtemény karbantartása és gyarapítása a felhalmozott tartalékból havonta 20-30 ezer forintot is elvisz.

A leirtakból világosan következik, hogy a videokálózkodás nagy kockázattal jár magánvállalkozás, amely szerencsés körülmények között 3-4 év alatt milliós hasznot hozhat, lebukás esetén viszont minden odaveszhet, még a büntetlen előélet is. Dupla vagy semmi házárdjáték a kalózkodás, amit csak annak érdemes elkezdenie, akiben az üzleti érzéken és a konspirációs készségen túlmenően van valamiféle hivatástudat is. A legnagyobb műhelyfőnökök büszkéik rá, hogy az ő gyűjteményük mutatta meg az igazi mozt ennek az országnak, hogy a kommersz filmek rehabilitációja főként az ő provokatív tevékenységük nyomán indult meg a magyar kultúrpolitikában. Büszkéik rá, hogy az állami videotékák az ellenük hirdetett versenyben tettek szert némi profizmusra. És tudják, hogy manufaktúrális képszo-ro-sító céhük előnye jó ideig behozhatatlan marad.

Csörföri István

A hazai tömegkommunikációban és publicisztikában előszeretettel hangoztatott érv a videojogokkal, illetve a szerzők-forgalmazók jogvédelmével kapcsolatban, hogy joghézag van, és az illetékesek máig nem teremtek meg a védelem jogi kereteit!

Mindennek az ellenkezője is hallható, miszerint a jogi túlszabályozottság a gátja az előrelépésnek, a video feketepiac elleni eredményes küzdelemnek.

A helyzet ezzel szemben az, hogy a Berni Unió Egyezményt elfogadott államoknak igazodniuk kell az egyezményhez, és belső jogforrásaitak is aszerint kell kialakítani!

Az idézett szerzői jogi egyezmény pedig (amelyhez Magyarország 1975-ben csatlakozott) nem foglalkozik a videóval és az újabb mozgó-kép-közvetítő médiákkal, ezért – amíg egy korszerűbb nemzetközi megállapodás meg nem születik – a Berni Egyezmény filmre, filmszagra vonatkozó szabályait kell alkalmazni a videóira. Ma már minden szakember és laikus látja, hogy az a szabályrendszer, amely hathatósan funkcionál(t) filmek és alkotók védelme szempontjából, a video esetében működésképtelen. A filmszaggal megegyező tartalmat hordozó 18 x 10 centiméteres műanyag dobozok – a videokazetta – mértenél, súlyánál, kezelhetőségénél fogva sokkal kevésbé ellenőrizhető és követhető nyomon, mint a terjedelmes fémdobozokhoz kötött filmek.

A video feketepiac azonban nem kifejezetten magyar sajátosság. A legfejlettebb technikájú és technológiájú, gazdag nyugat-európai országokban sem találták még meg a videokálózkodás ellenszerét – sem a forgalmazással, terjesztéssel foglalkozó vállalatok, vállalkozások, sem a bűnüldöző hatóságok. Egyes becslések szerint 1987-ben a video feketepiac tevékenysége 150 millió márkás kárt (bevételkiesést) okozott a nyugatnémet forgalmazóknak. Közismert az az eset, amikor az Egyesült Államokban a *Jedi visszatér* című George Lucas produkció egyik kópiáját a világpremier előtt egy nappal lopták el is-

meretlen tettesek egy film-szállító autóból. A kópia másnap előkerült, de a laboratóriumi vizsgálatok kimutatták, hogy a filmszalagról videomásolatot készítettek...

A hazai visszaélések, bűncselekmények száma természetesen nem ismert, nyilván sokszorosa az ismertetett eseteknek. Azonban még azokról az esetekről sincs pontos számadat, amelyekben valamilyen – büntető vagy szabályszétségi – eljárás indult. A Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatóságán is csak azokról az ügyekről tudnak, amelyekben kirendelt igazságügyi szakértő-ként vettek részt. Ez – 1984-től számítva – mintegy 70-80 ügy. Döntő többségük szabálytalan nyilvános videovetítésekéből adódó sajtórendszeti szabálysértés – néhány ezer forintos büntetési tétellel. A kiugró az 1986-os év volt, amikor is a rendőrhatalóságok egy, az egész országra kiterjedő ellenőrzési kampány keretében ezerszámba foglalták le a nem engedélyezettnek minősített műsoros videokazettákat, és bírságolták az elkövetőket – többnyire a szabályokat kevésbé ismerő videodiszkókat.

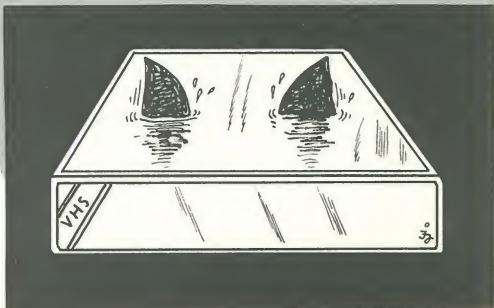
Lényegesen kisebb az illegális kazettakereskedelem miatt felelősségre vont személyek száma. A kalózkazetták kereskedelme – mint tiltott gazdasági tevékenység – a Btk. szerint már üzérkedésnek minősül, és meghatározott esetekben akár börtönbüntetéssel is sújtható. De mivel nem húzható éles határ a családi-baráti cseréből (az úgynevezett szivességi használat) és a kalózkereskedelem között, a nyomozó-nak éppen annak bizonyítása

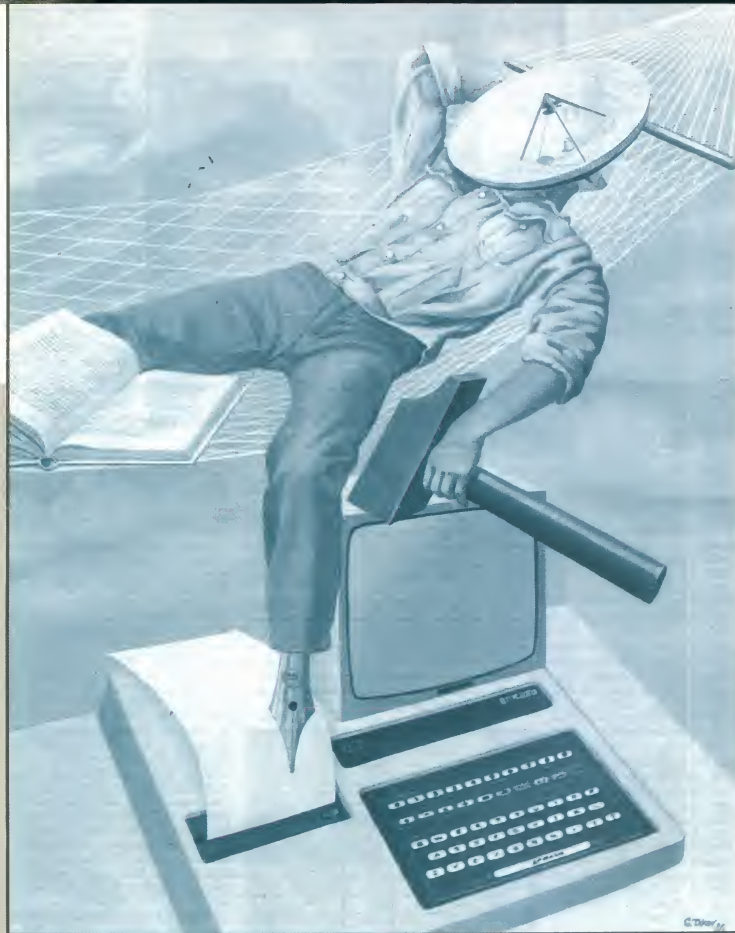
a legnagyobb gond, hogy az elkövető kapott-e pénzt a másolásért vagy a kölcsönbe adott kazettáért. 1986-ban egy konkrét ügyben szabadságvesztés büntetés kiszabására is sor került, de az üzérkedés mellett más vagyon-elleni bűncselekmények miatt is felelősségre vonták az elkövetőt. 1988-ban egy kisebb súlyú ügyben felfüggesztett börtönbüntetés kiszabására került sor, és van néhány folyamatban lévő ügy, amelyeket a rendőrség vádemelési javaslattal adott át az ügyésznek. Ezekben idén várható a bírósági tárgyalás.

Joggal merül fel a kérdés: ha a jog eszközei hatástalannak, mit lehet tenni a video feketepiaccal szemben? Hiszen nincs a világban olyan bűnüldöző apparátus, amely hosszú távon felveheti a harcot a videokálózokkal.

A büntetőjogi eszközök helyett a legjobban a piacon lehetne megmérkőzni a videokáppal. Árban, színvonalban és minőségben kell versenyezni, vagyis a legális videopiacnak olcsóbban, jobbat, jobb technikai színvonalon kellene nyújtania ahhoz, hogy piaci pozíciói javuljanak. Igaz, ezt könnyebb leírni, mint megvalósítani, hiszen a cápa nem fizes jogdíjat, vállalkozási nyereséget ad és ÁFA-t, nem terhel kulturális járulékat és más elvonásokat, legfeljebb a közvetlen költségeket. Mégiscins más kiút. 1988-ban a MOKÉP és a Televideo mellett helyet kért magának többek között a KERSZI és az Intervideo, s ez évben újabb videokiadók, kiadói vegyesvállalatok megjelenése várható. Valami tehát megmozdult...

Kiss Zoltán

ITT helyett NOKIA

Társat cserélt a színes televíziót és képmagnót gyártó budapesti Selectronic Kft.-ben a Skála, amely több mint két évvel ezelőtt az ITT céggel alapította meg vegyesvállalatát. Az ITT helyére a finn NOKIA lépett, megvásárolva annak a vegyesvállalatba adott alaptőkéjét. Az egyesült államokbeli konszern a hírek szerint azért értékesítette tőkerészét, mert az ITT kivonul tőkéjével Európából.

A finn NOKIA termékeinek nagyobb részét más, neves cégek – így az IBM, az Ericsson, a Control Data – márkanéve alatt hozza forgalomba, így neve kevésbé ismert Magyarországon. A cég a világ egyik vezető rádió-telefon gyártója, s Nyugat-Európában a harmadik legnagyobb televíziógyártó, mely ezeken kívül személyi számítógépeket, komputerképernyőket, s bankoknak pénzkészletű automátákat gyárt 30 ezer ember foglalkoztatásával.

A Selectronic Kft.-ben gyártott berendezéseket ezentúl ITT-NOKIA márkánéval hozzák forgalomba itthon és külföldön.

SIKERLISTA

A Mokép Videotéka legsikeresebb filmjei:

(VI., Majakovszkij u. 40.)

Asterix tizenkét próbája (francia rajzfilm)
 Conan, a barbár (amerikai kalandfilm)
 Csillagpor (angol zenés film)
 Dzsangó (olasz-spanyol kalandfilm)
 Dűne (angol sci-fi)
 Erőszakos rendőrök (olasz bűnügyi film)
 Ébredés (angol fantasztikus kalandfilm)
 Gyűlöletpont (amerikai kalandfilm)
 Kővirág (szovjet mesefilm)
 Kurtafarkú Peti cicá (svéd rajzfilm)
 Legenda (amerikai sci-fi)
 Macska és egér (amerikai bűnügyi film)
 Nőszemély (francia bűnügyi film)
 Saolin öt mestere (hongkongi akciófilm)
 Piedone Afrikában (olasz kalandfilm)
 Rendőrsztori (hongkongi akciófilm)
 Smaragdördő (angol kalandfilm)
 Saolin 36. terve (hongkongi akciófilm)
 Tőkéletes péntek (angol bűnügyi film)
 Az utolsó számlát te fizeted! (olasz-NSZK westernfilm)

Sztárok 45-ön

A Televideo tavaszi műsoroskizetát kínálatából kiemelkedik a *Biblia* című angol film, mely ötvenhat részben veszi sorra az Ó- és az Újszövetséget.

Az angolul tanulni vágyók közül inkább a haladókat érdekelheti, hogy napokon belül megjelenik a *Follow Through* angol nyelvtanulósorozat: műsoros videokazettával, hangkazettával, tankönyvvel.

Csináld magad! – ez annak a sorozatnak a folytatása, amelynek első kazettája *MI-TU-HÁZ* (Mindent tudó háztartás) címmel már megjelent.

A pop-rock műsorok közül kiemelkedik a Voga-Turnovszky duó fergeteges parádiái összegyűjtő több mint egyórás válogatás, mely tartalmazza a *Sztárok 45-ön* sorozat darabjait, beleértve az 1988-as esztendő hazai slágereinek kifigurázását csak úgy, mint az év elején megjelent második nagylemezük dalaiból forgatott humoros klipjeiket.

Zoltán Erika kora tavaszi koncertjén készült felvétele is hamarosan látható lesz a Televideo kazettáján, kiegészülve klipjeivel.

Szintén tavaszi megjelenésre vár az Edda együttes koncertfelvétele.

Böngésző

Korábbi számainkhoz hasonlóan ezúttal is bemutatjuk a nyugatnémet Video magazin videopiari ranglistáját. Bizonyára feltűnik a kedves olvasóknak, hogy az 1988–89-es év fordulója nem sok változást hozott a táblázatban. Még jobban érdekelheti azonban Önöket, hogy hazánkban egyelőre késnek azok a beígért vasműgyi változások, amelyek a táblázatban szereplő videokészülékek behozatalát komolyan befolyásolhatják. Hiszen már több hónapja hallottunk arról a tervről, hogy módosulnak a vámtarifák, és a videocikkek vámértékének alapja – egyéb termékekhez hasonlóan – nem a belföldi forgalmi érték lesz, hanem a tényleges vásárlási ár. A hivatalos megerősítés lapzártakor még várat magára, a Pénzügyminisztérium tájékoztatása szerint áprilisban kerülnek a nyilvánosság elé a végleges döntések. Addig is a régi váموkkal és természetesen a korábban megszokott minősítési elvek szerint állíthatják fel a tisztelt olvasók a magazin táblázata mellé saját rangsorukat. A magazin legfeljebb 100 pontra értékkel egy-egy videokészüléket, ebből a képminőségre legfeljebb 40 pontot, a hang minőségére maximum 20-at, a szolgáltatásokra 30-at, a felszereltségre pedig 10 pontot adhattak a táblázat összeállítói.

SZTEREÓ ÉS HIFI SZTEREÓ KÉPMAGNÓK

Hely	Tipus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Műszaki jellemzők	Kezelhetőség	Összesen	A magazin minősítése
1	Blaupunkt RTV-910	S-VHS	3000	99	18	24	10	90	nagyon jó
1	JVC-HR-S5000EG	S-VHS	3300	37	18	25	10	90	nagyon jó
1	Mitsubishi HS-E70	S-VHS	3000	37	18	25	10	90	nagyon jó
1	Panasonic NV-FS1	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
5	JVC HR-D755EG	VHS	2900	33	18	25	7	83	nagyon jó
6	Panasonic NV-D80EG	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
6	Blaupunkt RTV-900	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
6	Fisher FVH-D55HV	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
6	ITT VR 3998	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
6	Sanyo VHR-D700G	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
11	Akai VS-A77EG	VHS	1900	30	17	25	9	81	nagyon jó
11	Universum 2186	VHS	1900	30	17	25	9	81	nagyon jó
11	Loewe OC 570H	VHS	2700	30	18	23	10	81	nagyon jó
11	Sanyo VHR-D4710	VHS	2400	32	16	24	9	81	nagyon jó
11	Sony EV-S850PS	Video-8	3000	31	18	24	8	81	nagyon jó
17	Hitachi VT-585E	VHS	2700	29	17	24	10	80	nagyon jó
17	Toshiba V700	VHS	1850	32	17	23	8	80	nagyon jó
19	Blaupunkt RTV-800	VHS	1900	29	17	23	8	77	jó
19	Siemens FM 586	VHS	1900	26	16	25	10	77	jó
19	Sony EV-S650	Video-8	2300	32	17	21	7	77	jó
19	JVC HR-D530EG	VHS	2400	32	18	20	7	77	jó
23	Grundig VS-540	VHS	1850	26	16	24	10	76	jó
23	Telefunken A990P	VHS	2300	31	18	20	7	76	jó
23	Telefunken A980P	VHS	1900	30	19	20	7	76	jó
26	Blaupunkt RTV-740	VHS	1800	29	15	23	8	75	jó
26	Philips VR 6970	VHS	2000	30	19	19	7	75	jó
28	Braun a/d/s VC 4	VHS	3000	27	17	23	7	74	jó
28	JVC HR-D470EG	VHS	1950	29	18	20	7	74	jó
28	NEC DX-2000G	VHS	1700	28	15	23	8	74	jó
31	Sharp VC-793	VHS	1550	27	18	20	8	73	jó
31	ITT VR 3977 HiFi	VHS	2300	28	18	20	7	73	jó
33	Blaupunkt RTV-454	VHS	1700	29	17	19	7	72	jó
34	ITT VR-3948	VHS	1800	27	13	23	8	71	jó
34	Akai VS-516EO	VHS	1700	28	14	21	8	71	jó
36	Siemens FM 468	VHS	2100	28	15	20	7	70	jó
37	Mitsubishi HS-412G	VHS	1600	37	18	18	6	90	jó
37	ITT Digicontrol VR 3946	VHS	1900	28	18	28	6	90	jó
39	Orion VH-2308HS	VHS	1500	28	15	20	8	68	jó
39	Hitachi VT-175E HiFi	VHS	2200	25	15	20	8	66	jó
39	Loewe HiFi 460H	VHS	2400	27	18	17	6	68	jó
42	Grundig VS-340 HiFi	VHS	1500	25	18	25	6	67	jó
43	Sanyo VHR-2700HF	VHS	2100	27	15	18	7	66	jó

MONÓ KÉPMAGNÓK

Hely	Tipus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Műszaki jellemzők	Kezelhetőség	Összesen	A magazin minősítése
1	Akai VS-38 II	VHS	1700	30	11	24	9	74	jó
1	ITT 3938 VPS	VHS	1800	30	10	25	9	74	jó
1	Mitsubishi HS-E20	VHS	1300	32	11	23	8	74	jó
4	JVC-HR-D700	VHS	1600	31	11	22	9	73	jó
5	Akai VS 38	VHS	1400	32	11	22	7	72	jó
5	Mitsubishi HS-E10	VHS	1200	32	11	22	7	72	jó
7	Fisher FVH-P10KV	VHS	1100	32	10	22	7	71	jó
7	Akai VS-22EG	VHS	1100	31	12	21	7	71	jó
7	Sanyo VHR-4300	VHS	1300	31	11	22	7	71	jó
7	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	27	11	25	8	71	jó
7	Philips VR 6670/02	VHS	1500	28	11	25	7	71	jó
7	Panasonic NV-D48	VHS	1800	30	11	22	8	71	jó
7	Blaupunkt RTV-330	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
7	Panasonic NV-G21	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
15	Blaupunkt RTV-720	VHS	1800	30	11	21	8	70	jó
15	Blaupunkt RTV-660	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
15	Panasonic NV-G45	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
15	Blaupunkt RTV-320	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
15	Panasonic NV-G12	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
15	Saba 4B20	VHS	1400	31	11	21	7	70	jó
15	Sharp VC-T410	VHS	1100	29	11	23	7	70	jó
22	Blaupunkt RTV-560	VHS	1300	30	11	21	7	69	jó
22	Panasonic NV-G40	VHS	1300	30	11	21	7	69	jó
22	JVC HR-D320	VHS	1100	31	10	21	7	69	jó
22	JVC HR-D300EG	VHS	1400	32	11	19	7	69	jó
22	Mitsubishi HS-349	VHS	1400	31	11	19	8	69	jó

Hely	Típus	Rendszer	Ár (DM)	Kép	Hang	Műszaki jellemzők	Közelhatóság	Összesen	A magazin minősítése
22	Hitachi VT-425E	VHS	1500	30	11	21	7	69	jó
22	Grundig VS-410	VHS	2000	28	11	22	8	69	jó
29	Sanyo VHR 4100G	VHS	1100	30	10	22	6	68	jó
29	Sharp VC-A202	VHS	1100	26	11	24	7	68	jó
29	Siemens FM 562	VHS	1200	27	11	23	7	68	jó
29	IIT VR 3928VPS	VHS	1400	27	11	23	7	68	jó
29	Grundig VS-410	VHS	1300	29	9	22	8	68	jó
29	Hitachi VT-255E (VPS)	VHS	2400	27	10	23	8	68	jó
35	Blaupunkt RTV-520	VHS	1100	30	11	20	6	67	jó
35	Grundig VS-510	VHS	1300	27	10	23	7	67	jó
35	Loewe OC-510M	VHS	1100	28	11	21	7	67	jó
35	Loewe OC-520	VHS	1300	28	11	21	7	67	jó
39	IIT 3918	VHS	1000	28	10	20	7	65	jó
39	Orion VH-2600RC	VHS	1200	27	10	20	8	65	jó
39	Grundig VS 520	VHS	1500	24	10	23	8	65	jó
39	Grundig VS-400	VHS	1200	26	10	22	7	65	jó
39	NEC DX-1000 G	VHS	1400	30	9	18	8	65	jó
39	Nordmende VR 1205	VHS	1500	28	10	19	8	65	jó
45	Blaupunkt RTV-315	VHS	1200	26	10	20	8	64	megfelelő
45	JVC-HR-0210	VHS	1100	29	10	18	7	64	megfelelő
45	Fisher FVH-P5100KV	VHS	1400	27	11	19	7	64	megfelelő
45	Hitachi VT-135E VPS	VHS	1700	26	10	20	8	64	megfelelő
49	Grundig VS 500	VHS	1100	27	10	20	6	63	megfelelő
49	Orion VH-4015RC	VHS	1000	26	9	20	8	63	megfelelő
49	Toshiba DV-90G	VHS	1400	29	9	18	7	63	megfelelő
49	Sanyo VHR-2500G	VHS	1700	28	10	18	7	63	megfelelő
49	Sony SLV-202	VHS	1400	24	10	22	7	63	megfelelő
54	Mitsubishi HS-337G	VHS	1300	28	8	17	8	61	megfelelő
54	Hitachi VT-100E	VHS	1300	25	9	20	7	61	megfelelő
56	Universum VR 2375KT	VHS	948	23	10	20	7	60	megfelelő
57	Fisher FVH-P975KV	VHS	1650	27	9	15	8	59	megfelelő
57	Samsung SVX-305	VHS	800	23	9	21	6	59	megfelelő
57	Goldstar GHV-1243P	VHS	900	22	10	18	6	56	megfelelő
59	Toshiba V83G	VHS	1300	24	9	16	7	56	megfelelő
61	Goldstar GHV 1248P	VHS	800	22	10	18	5	55	megfelelő
61	Samsung SVX301	VHS	700	22	9	19	5	55	megfelelő
64	Samsung VU 626	VHS	1100	21	9	13	5	48	megfelelő
65	Quelle 069.165	VHS	798	14	8	17	5	44	megfelelő

KAMKORDEREK

1	Sony CCD-V200 Pro	Video-8	4500	33	18	24	10	85	nagyon jó
2	Sony CCD-V90	Video-8	4000	33	15	20	9	80	nagyon jó
2	Fuji M600	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
4	Panasonic NV-MS1	S-VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
4	Blaupunkt CR-2000S	S-VHS	4500	37	12	20	9	78	nagyon jó
6	Canon E-708	Video-8	4000	12	12	23	9	78	nagyon jó
6	Loewe Profi-810	Video-8	3500	32	14	22	8	76	nagyon jó
8	Bauer VCC-826	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
8	Blaupunkt CR-8010	Video-8	3900	33	12	21	9	75	nagyon jó
8	Metz 9629	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
8	Loewe Profi 800	Video-8	3500	32	14	22	7	75	nagyon jó
12	Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500	32	12	22	8	74	jó
12	Sony CCD-SP5	Video-8	3600	30	13	23	8	74	jó
12	Nikon VN-810	Video-8	4000	32	12	22	8	74	jó
15	Canon E-70	Video-8	3000	30	13	23	7	73	jó
15	IIT VM-C3888	VHS-C	3400	32	11	22	8	73	jó
15	JVC GR-45	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
15	Kyocera KD-3010	VHS-C	3500	31	13	22	7	73	jó
15	Minolta 8100	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
15	Nordmende CV-2201	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
12	Pentax CC-850	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
15	Philips 6840	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
15	Saba VM-6990	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
24	Bauer VCC-626	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
24	Bauer VCC-516	VHS-C	3600	32	11	21	8	72	jó
24	Blaupunkt CR-1800	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
24	Blaupunkt CR-5000	VHS-C	3600	32	11	21	8	72	jó
24	Grundig VS-170	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
24	Grundig VS-C80	VHS-C	3600	32	11	21	8	72	jó
24	Metz 9625	VHS-C	3600	32	11	21	8	72	jó
24	Panasonic MC-10	VHS-C	3600	32	11	21	8	72	jó
24	Panasonic NV-M7	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó

Pornójog

Taбуnki ledöntenek? – kérdezhetnénk, amikor a Blaha Lujza téri aluljáróban az első magyar „pornóújság” példányait lengetik a lelkes, bár szemmel láthatóan kissé félszeg árusok. Lám – gondolhatnánk –, nem csupán a politikai élet tabutémáiról (többpártrendszer stb.) lehet ma már beszélni, hanem olyanokról is, mint az eddig tűzzel-vassal tiltott pornográfia.

Persze azért korántsem ilyen szép a kép. Városzerte beszélők, hogy a Szerelkezés című könyv felháborodott tiltakozást váltott ki némelyik könyvesboltban. Folytatódik tehát a pornográfia, „föld alatti” tündöklése? Még mindig nem vagyunk eléggé felöltöztetve, hogy kulturált formában jutassunk hozzá a különféle pornográf újságokhoz és kazetákhoz?

Strasser Tibor jogászól arról érdeklődtünk, vajon vannak-e jogi akadályai egy pornókazettát árusító üzlet megnyitásának. Mint megtudtuk, a pornoval kapcsolatban súlyos joghézagok vannak. A korábbi Büntető Törvénykönyv 1968-ban még szabadságvesztés terhe mellett tiltotta a pornográf jellegű filmek, újságok, tárgyak kölcsonzését, forgalomba hozatalát. A 70-es évek végétől azonban módosították a Btk-t, s többek között eltörölték az ominózus 288. paragrafust is. Helyette azonban nem állítottak semmit, azaz ez a terület jogilag azóta is teljesen szabályozatlan. Nem mond ellent ennek az sem, hogy a Vám- és Pénzügyőrség az úgynevezett szocialista közérkölcs védelmében igen hacriasan lépett fel: bár tavaly szeptember óta engedélyezi, hogy minden magyar állampolgár egy pornókazettát hozhasson be.

Tény azonban, hogy semmifajta írott jogszabály nem foglalkozik a pornográf termékek esetleges itthoni forgalmazásával, kölcsonzésével. Társadalmi igény pedig lenne rá. Bizonyítja ezt a fekete másolások hatalmas száma. Elemi követelmény lenne ebből a piaci igényből kiindulni, és azon gondolkodni: hogyan lehetne ezt minél kulturáltabban kielégíteni, s olyan jogszabályt alkotni, amelyben világosan le vanlónak feltüntetve a pornókazetták, -újságok és -kivágások forgalmazásának feltételei. Minden olyan személy létrehozhatna pornókölcsonzót, aki erre szülő kereskedői jogszolgáltatás rendelkezik, s csak abban az esetben vonhatná felelősségre (utólag), ha a lefektetett jogszabályok ellenételen cselekszik.

Ezek a jogszabályok tartalmazhatnának korlátozásokat is. Például arra vonatkozóan, hogy kitehető-e a kirakatba a pornográf portékák, bemehetnek-e az üzletbe gyerekek, milyen csomagolásban kerülhetnek a vásárlók elé a kiadványok és így tovább. Ezeket és más korlátozásokat egy előzetes vitában lehetne megállapítani. Dr. Strasser szerint ebben a folyamatban fontos szerepe lehet a Kiadó, illetve a Filmforgalmazásnak, hiszen ez a szervezet napi szinten sok esetben valamiféle cenzori hivatást szerepét tölti be. Az érdemi jogszabályok megalkotása után pedig az engedélyezés hagyományos procedúrájától is sürgősen meg kellene szabadulni.

Ma még csak találgatni lehet, hogyan működne a létező jogszabályok által legalizált pornókölcsonzók, pornóüzletek. Az biztos, hogy a már létező szabályok (pl. a társasági törvény) is adnak némi segítséget. Valódi megoldást azonban csak akkor találhatunk, ha az egész jelenségkörrel nézünk szembe, ekkor ugyanis kiderül, mindenkinél jobb, ha civilizált-szabályozott módon jutathunk hozzá a „bűnös” termékekhez, mint ha lopakodva, csempészve, „leketünk”.

Hazai ár(u)mustrán

Néhány konkrét információval azon kedves olvasóinknak szeretnénk segítségét nyújtani, akiknek – például devizaszámla birtokában – lehetőségek van a devizáért árusító hazai üzletekben videorekordert, lejátszó, kamerát, kazettát vásárolni, illetve azoknak, akik a legálisan tartható 4000 forint árú valutából – négytagú család esetén összesen 16000 forintnak megfelelő valutából – kisebb értékű videocikket vennének.

Főként az igényesebb olvasóknak – vásárlóknak – ajánljuk, hogy keressék fel az Ofotért alig egy éve megnyitott Saba üzletét Budapest, a Párisi utca 6. szám alatt. Ez az igen elegáns bolt kizárólag márkás, jó minőségű termékeket tart, és biztosítja ezek szervizelését is. A Saba videorekorderekből jelenleg háromféle kapható, 890–1310 DM-ért, közülük a legrágább a Saba VR 6440 E típusú digitális készülék. A közeljövőben várhatóan egy S-VHS rekorder, a Saba VR 6480 E S-VHS is gazdagítja a választékokat. Ugyancsak háromféle színes televízió közül lehet válogatni, a Sony típusú készülékek ára 1995 és 2560 DM között mozog.

A rekorderekhez jelenleg 2 darabból álló kazettacsomagok kaphatók 16–18 DM-ért, a szuper minőségű Sony UHG kazetták darabja pedig 17–20 DM. Videokamerákhoz is árusítanak kazettákat, egy 30 perces JVC szalag ára 16 DM. Kamera ugyan egyelőre nem szerepel az üzlet kínálatában, de néhány héten belül a Saba VM 6940 CCD felvétel a polcokra kerül.

A jelenlegi árakat annál is inkább érdemes megfigyelni és összehasonlítani a külföldön kapható hasonló termékek árával, mert – az üzletvezető tájékoztatása szerint – hosszabb távon is ezekkel az árakkal kell számolniuk a vásárlóknak. A kínálat azonban – a felsoroltakon kívül is – számos, ugyancsak megbízható márkacikkrel fog bővülni.

A Konsumex üzletei ugyancsak márkás cikkek árusítására rendezkedtek be első sorban. Ezeknek a termékeknek biztosítják a garanciális javítását, szervizelését. Talán az sem közömbös, hogy a javításokat az Elektromos Szövetkezet szervezi végzik.

A Konsumex – kisebb mennyiségben – a soványabb pénztárcájú vevők igényeit is igyekszik kielégíteni. Így néhány viszonylag jó minőségű, olcsóbb dél-koreai videokészülék is árusít. Ezeket a videókat azonban nem javítják, hanem meghibásodás esetén kicserélik a Konsumex üzletek.

A legrágább termék jelenleg a hifi sztereó minőségű digitális JVC HR 530 típusú videorekorder – 1162 dollárért. Jóval olcsóbban, 399–515 dollárért kaphatók a Toshiba, a Goldstar és a Funai rekorderek, valamennyi hifi sztereó minőségű, 14 napra programozható. Várhatóan Panasonic és Akai rekorderek is megjelennek az üzletek kínálatában.

Érdemes külön is figyelemmel kísérni a lejátszókat, hiszen ezeket már egy négytagú család is megvásárolhatja a legálisan tartható valutájából. A Konsumexnél árusított

Samsung VX 972 típusú lejátszó például jelenleg 269 dollárba kerül. A közeljövőben pedig ennél olcsóbb Goldstar és Akai lejátszókkal is bővíti az áruválaszték.

Kamerából jelenleg egyféle, a VS-C 50 kapható 1899 dollárért. Az igényesebbeknek a Grundig S-VHS kamerák érkeznek, amelyek másfél-kétszer drágábbak a hagyományos felvételűknél.

A Konsumex vezetői egyébként korántsem beszéltek olyan stabil árrakról, mint az Ofotérté. A jelenleginél rugalmasabban változnak majd az árak, szem előtt tartva a bécsi, a müncheni és természetesen a hazai konkurensek árait – ígérték. A választék ugyancsak jelentős mértékben változhat. Ha a magyar vevők pénztárcái a márkacikk helyett a gyengébb minőségű, de szolidabb árú cikkekre nyílnak meg inkább, akkor a kínálat alkalmazkodni fog ezekhez az igényekhez. E változásokra főként 1990 januárjától lehet számítani, hiszen a legkorábban leköött BC számlákról ettől az időponttól lehet majd vásárolni.

A Konsumex egyébként nemcsak a kínálatát akarja gyarapítani, hanem újabb

üzletek nyitására is készül például Győrben, Rózsán és Udvaron.

Új műszaki áruházat nyit a közeljövőben az Intertourist is. Az új üzlet a fővárosban lesz, a Bajcsy-Zsilinszky úton. Az Intertourist üzleteknek egyébként az előzőeknél jóval gazdagabb a kínálatuk. Jelenleg mintegy tucatnyi különböző márkájú készülék kapható, s az árak is elég széles skálán mozognak. Fisher videorekorderekből például hattól kilátnak, 781–1125 dolláros áron, Fisher televíziók pedig 481-től 1590 dollárért vásárolhatók. Sharp videorekorderekből jelenleg 4 típus van forgalomban 580–1179 dollárért, a televízió ára pedig 1090 dollár. A Panasonic videorekorder 599 dollárba kerül, a tévé 765 dollár. A Siemens videókra 459–625, a televíziókra pedig 649–1169 dollárért találhatunk rá gazdáik. Az Intertourist árusít még JVC, Sony, Funai, Loewe, Grundig, Goldstar és Nordmende videokészülékeket és televíziókat.

Gazdag a választék videokamerákból is, jelenleg 9 típusból lehet válogatni. Közülük a legrágább a CCD-V 200 3395 dollárért, legol-

csőbb a Loewe Profi 800 – 1674 dollárért. Kapható kamkorder is, bár mindössze egyféle. A CCD-V 30-as típus ára 1635 dollár.

Az Intertourist árai sem hosszú távra szólnak, a tavaly év végi engedményes árusítás tapasztalatai azt sugallják a hálózat vezetőinek, hogy érdemes jelentős mértékben csökkenteniük az árakat.

Az Inourist több mint száz boltjának kínálatát elég időigényes volna egyenként feltérképezni, így elsősorban azokat az üzleteket ajánljuk figyelmükbe, amelyek a teljes műszaki áruválasztékkal rendelkeznek. Ezek a Tokaj Áruház (V., Apáczai Csere János u. 4.), valamint a VI., Liszt Ferenc tér 4. és a VII., Lenin krt. 26. alatti üzletek.

Az Ustours mintegy 50 üzletében is a márkacikk dominálnak egyelőre. Ennek az üzlethálózatnak is van néhány olyan üzlete, amely a teljes hálózati kínálattal rendelkezik. Ilyen például a fővárosban néhány hónapja üzemelő Bajcsy-Zsilinszky út 19/a alatti műszaki szaküzlet, az V., Eötvös u. 1-ben és a Déli pályaudvaron található bolt. A rekorderek je-

lenlegi választékában a Hitachi VT 410 687 dollárért, a Panasonic NVG 12 EE és az NVG 40 EE 675 illetve 529 dollárért a Toshiba Dolby B V 85 682 dollárért, a Fisher FVH U 905 617 dollárért, 3-féle JVC készülék 579–699 dollárért, egy digitális NEC magnó pedig 677 dollárért szerepel. Kapható lejártszó is, VIP 3000 M típusú – 334 dollárért.

Az Utastours üzletek Sony, Grundig és Panasonic televíziókat tartanak, ezeknek 699 és 1637 dollár között mozog az árak. A Hitachi VMC 30 E kamerához 1995 dollárért, a Panasonic NV 5 kamera-hoz pedig 2398 dollárért lehet hozzájutni. Kazetákbanl BASF, JVC és TDK márkájú kínálnak 8,5-7,9 dolláros áron, a 240 perces BASF és TDK kazeták pedig 9,5 illetve 11,5 dollárba kerülnek. Úgy tűnik, ebben a hálózatban is érdemes jól időzíteni a vásárlást. Az Utastours vezetői fontolóra vették: ha igazán jó forgalmat akarnak lebonyolítani, s a Bácska kénszerűlő vásárlóknak itthon akarnak megfizethető kínálatot kialakítani, akkor engedniük kell az árakból.

Sz. I.

Keres- kínál

Rovatunkban ingyen köz-
zétesszük magánszemé-
lyek 100 szótagnál nem
hosszabb szövegű hirdeté-
seit. Levélben kérhetik
gyári vagy házilag felvett,
de megunt műsoros kazet-
táik, valamint „üres” kazet-
táik, prospektusaik, televi-
ziók, monitorjaik, képmag-
nók, kamerák hirdetéseit.

- **Panasonic NV-G12EE (HQ)** típusú videóhoz magyar nyelvű kezelési útmutatót adok. Bokrosné, 865-912

- Keresem a Hófeherke és a hétértörpe, a 101 kiskutya Walt Disney-rajzfilmeket, magyar hanggal vagy feliratozással, jó minőségben. Lenti Péter, 5667 Magyarbányhegyes, Damianich u. 9/a.

- ORION ST 240 tuner, fekete előlappal eladó. Sürgős, irányár: 8500 Ft. Németh Norbert, 9023 Győr, Nagy L. u. 29/b. VIII. 30.

- Jó minőségű (magyar hanggal) akció- és kalandfilmeket vennék. Listát cím- és ármegjelöléssel kérek. Kámán Ákos, 8900 Zalaegerszeg, Halom út 15.

- Keresem jó minőségben, átmásolás céljából a következő filmeket: Evil Dead I-II-III., Halloween I-II., Willow, Nightmare on Elm Street I-II., Red Heat, Predator, Superman IV., Highlander, The Prince of Darkness, Crrlrs, Little Shop of Horrors, House I-II., Day of the Dead, From Night I-II. Szécsi Attila, 5540 Szarvas, Árpád u. 5.

- Keresem a SKY-ról felvett összes Mankees-epizódot átvétel céljából. Cserélnék 60-as, 70-es évek zenéit és futballt tartalmazó kazettákat. Cseke László, 1094 Budapest, Liliom u. 34-36.

- Panasonic NV-180 videomagnót tunerral vagy hasonlót (JVC, Saba) vásárolnék Panasonic A/2 kamerához. Sabján Gyula, 9200 Mosonmagyaróvár, József A. u. 25.

- C-64-es programokat adok videokazettákért, videofilmekért, illetve floppy-lemezekért. Programkassztéimakat esetleg eladom 450 Ft/50 db program/kazetta. Nagy Márta, 3400 Mezőkövesd, Szihaml u. 1.

- Eladásra kínálok magyar nyelvű kezelési utasítást GRUNDIG VS 440, Philips VR 6448, Sharp VC-D 801 S típusú videomagnókhhoz 500 forintot egységáron. Csábi Béla, 2673 Csáltár, Kossuth út 2.

- **Gremlins, It's Alive, Evil Dead I-II.** és a Poltergeist című filmekért (lehetőleg angolul) C-64-es programokat és videofilmeket adok. Gregorik András, 1077 Bp., Wesselényi u. 47. I/10. Telefon: 415-694.

- Eladó NAD 3020 erősítő 18000 forintért, és JVC HR-D150 EG videomagnó 35000 forintért. Csuti Csaba, 1022 Bp., Tulipán u. 17.

- Eladom az ÖTLET Video Magazint 1-17-ig, Videotechnikát 1-3-ig, HiFi Magazint 1-22-ig. Pálincás László, 1016 Bp., Mészáros utca 28. Tel.: 751-261.

- Videolejátszó magnót vennék megegyezés szerint, részletre. Távirányíthatós előnyben. Boros Albert, 4765 Csenger, Tisza út 124.

- Szeretném megszerezni a Phantom kommandó, a Predátor és az Istenek fegyverzete című filmeket. Cserébe adok a Bonsai Múzeum kiállítási anyagáról és nyugatnémet családi házak alaprajzairól, valamint berendezéseiről prospektusokat. Rózsant Ferenc, 5212 Surján. Kőrösi út 18.

- Keresem a Szakaszi és A rózsák neve című filmeket átvétel céljából, jó minőségben, lehetőleg magyar hanggal. Egyed Zoltán, 1162 Bp., Hársfa u. 101.

- Üres és műsoros videokazettáért, videofilmekért C-64-es programokat adok. 2000 programból választhat. Programcsere is érdekel. Bandzsák Zsolt, 3400 Mezőkövesd, Szihalmi u. 1. II/1.

- Keresem az alábbi, jó minőségű filmeket: Hazárdjáték a vadakért, Majomsziget, Tigriseink, D. Attenborough: A repülő sárkányok nyomában, Csillogó vízgyűrűk, Különös állatok, valamint a Delta és a Kisfilmek a nagyvilágból című sorozatokban lejátszott természetfilmeket. Tardi János, 1223 Bp., Rózsa kert u. 29/c.

- **EURODISCO**, német, francia diszkózenével, koncertfelvételekkel, jó minőségű jazz-zenével igényeit kielégítem. Goth Ignác, 3580 Leninváros Lékai út 22.

- Keresem a Running Man, Vörös zsarú, Rendőrsztori és az Istenek fegyverzeté című filmeket, magyar hanggal, másolható minőségben. Kiss Csaba, 4031 Debrecen, Kishévesi út 143.

- Keresem megvételre az alábbi
filmeket jó minőségben, magyar
hanggal: Ghostbusters, Masters of
the Universe, Robocop, Re-Animator,
Dune, The Batteries Not Included,
Terminus, Cujo, The Goonies.
Kocsis Tamás, 2314 Halásztelek,
Nyár utca 6.

- Eladó kiváló minőségben a Red Heat, Police V. magyar hanggal és a Running Man, valamint a Masters of the Universe című filmek. Keresem a következő filmeket: Crocodile Dundee I-II., Tron, avagy a számítógép lázadása, és az Ewokok I. Szívesen ismerkednék videóskokkal és cserepartnerekkel. Ocella Tibor, 3534 Miskolc, Kándó K. u. 14. III/3.

- Commodore-64 számítógépemet
magnóval, joystickkel együtt elcse-
rélném kis vagy középképernyős
színes televízióra, lehetőleg távirá-
nyítással, vagy eladnám 23 000 fo-
rintért. Müller László, 6033 Város-
föld, Kossuth u. 10.

- 2 db eltörött videokazettához
tokot keresek. Támka Sándor, 3671
Borsodnádasd, Eötvös u. 5. IV/17.

- JVC-TS 10 EG és JVC-HRS 10 EG hordozható videomagnátó, valamint BAUER VCE 266 AF típusú kamerát (titeltastatturral) elcserélem nyugati négyszemélyes lakókocsra, értékegyeztetéssel. Szokolay Géza, 5000 Szolnok, Ács u. 4/D.

- **Hordozható kiskazettás (VHS-C) videomagnó (JVC HR-C3EG) és videokamera (GZ-S3E) tartozékokkal 100 ezer forintért eladó, vagy műholdvevő berendezésre cserélhető. Telefon: 853-944/20-89.**

- Felvételekre keresem jó minőségben, magyar szöveggel vagy felirattal a következő filmeket: Cápa I-II., A piszkos tizenkettő, Most és mindörökké I-II., A két misszionárius. Varga András, 3247 Mátraballa, Lenin u. 34.

Címünk költői kérdésére ma még sokan tagadólag rázzák a fejüket, de az elmúlt év végén az amerikai és távol-keleti piacok után Nyugat-Európában is olyan változások következtek be, melyek után joggal érezhetjük, hogy egyre inkább nagy fordulatra pörög az aranyszínű korong. Legutoljára 1988 áprilisában, lapunk 11. számában idéztük a Pioneer reklámmondatát, mely a képlemezjátszók erényeit így hirdette: „Nem fejlődés: forradalom!” A változás valóban forradalmi, de még sincs átütő ereje, s úgy látszik, időben is elhúzódó, csendes forradalomról van szó.

M

aga a video lemezjátszó kezdetben az elektromechanikus letapogatás és az ebből következő sérülékenység miatt nem hozott átütő sikert, azonban a lézertechnika fejlődésével és a lézeres kiolvasású képlemezek kifejlesztésével terjedésének egyre kevesebb akadálya lett. E forradalmi áttörés a Philips cég nevéhez fűződik, melynek laboratóriumaiban még 1972-ben fejlesztették ki azt a képrögzítési rendszert, amelyben a videojeleket már kódolva rögzítették és kiolvasásukra lézertényes optikai rendszert használtak.

A fejlesztésbe bekapcsolódott az amerikai MCA társaság és a japán Pioneer is, és végül is a Pioneer volt az, amely leghamarabb állította elő nagy sorozatban a video lemezjátszókat. Annak okai, hogy az európai próbálkozások sokkal nehezebben vezettek eredményre, s a várt átütő siker Európában még nem következett be, a tv-adásrendszerek közötti különbségben keresendők. A tengerentúlon alkalmazott NTSC színátviteli rendszer a videojelek átvitelére keskenyebb sáv szélességet használ, mint a PAL-rendszer, és ez

utóbbinál a megfelelő minőségű színeskép-visszaadás komoly technikai akadályokat jelentett.

Az elmúlt években több európai kísérlet történt a piacképes konstrukció kialakítására. Ha átmenetileg is, de a Philips 1987 végén visszavonult és átadta a terepet a Pioneernek, pontosabban a CLD-1050 típusnak. A visszavonulás nem tartott sokáig, mivel az elmúlt év karácsonya előtt már hét készülék, köztük három Philips-emblémát viselő versengett – mint később ki fog derülni, ez azért túlzás – a vásárlók kegyeiért. Tény azonban az, hogy nagymértékben megnőtt az érdeklődés, és ezt látva tették fel a kérdést az NSZK-beli Video mérnökei: „Az ezüst-boom után tehát az aranymámor következik?” utalva az aranyszínű CD-V (CD-video) lemezekre.

Nos tehát az új rendszer bevezetése, melyet eredetileg 1987 őszére terveztek, jó 12 hónapot késlett, s az indítás sem volt zökkenőmentes. Mind a külföldi szakemberek, mind a mi tapasztalataink szerint igen óvatosan vezették be az új terméket. A piacra dobott lemezjátszók és lemezek gyorsan elfogytak, s nem nyújtották azt a kinálati bősé-

Felpörög disc?

get, amit a szórakoztató elektronikában megszoktunk. Óvatoskodó, aggályoskodó hangokat lehetett hallani, többen a terjedés gátjának tartották, hogy a rendszerrel nem lehet felvételeket készíteni, a meg-lévő anyagok változtatni. S bár az ilyen irányú kísérletek egyre hatá-rozottabb eredményeket hoznak, mivel a szakemberek már régen dolgoznak a rendszer kibővítésén, mely a CD-I jelzést viseli (CD-Inter-aktiv), úgy látszik, az LV-től (Laser Videodisc) egyelőre mást vár a vá-sárló.

A jó képmínőség mellett a hang valóban hifi-minőségben hallható, s ez népszerűvé teszi, különösen a zenekedvelők körében. Máskü-lönben is nagy várakozás előzi meg e technikát, hiszen a kiváló minőségű állókép, a képek címzési lehetősége, a gyors hozzáférés és az óriási információs tartalom be-láthatatlan lehetőségeket nyit meg a kulturális értékek terjesztésé-ben. No és nem kevésbé várják a fellendülést a lemeziparban sem.

A sort tehát másfél-két éve a CLD-1050 nyitotta meg, mely az első PAL normájú CD videójátzó volt. Ezt követte később az ugyan-csak Pioneer gyártmányú

CLD-1200, továbbá három Philips, egy Sony és egy Marantz típus. A CDV-185 (Philips) kivételével mindegyik modellel a jelenleg forga-lomban lévő lemez méret lejátszá-sára képes:

- a CD (12 cm átmérőjű) 70 perc digitális hanganyagot tartalmaz;
- a mini CD (8 cm átmérőjű) 20 perc digitális hanganyag van rajta;
- a CD-V (CD-VIDEO) (12 cm át-mérőjű) kerek 20 perc digitális hangot és 6 perc képet tárol;
- a CD-V-EP (20 cm átmérőjű) felületén oldalanként 20 perc kép és hang van;
- a CD-V-LP (30 cm átmérőjű) oldalanként 60 perc játékidőt tar-talmaz képpel, hanggal.

A készülékekkel szemben tá-masztott követelmények óriásiak, mivel nemcsak a könnyű CD le-mezt kell forgatniuk max. 500-as fordulattal, hanem a sokkal súlyo-sabb, közel 200 grammos CD-V-LP-eket is, és pedig max. 2250-es fordulatot igényelve. Mindegyik le-játszó képes a különböző tárolási módokat, így a CLV és a CAV feldolgozására.

Az előbbinél, a Constant Linear Velocity (állandó egyenletességű jelkötetés) rendszerénél állandó

egyenletességű kerületi sebes-séggel vették fel a lemezre a mű-sort, s e rendszer nem teszi lehető-vé az állókép-visszaadást, a Pause gomb megnyomása után a kép és hang eltűnik.

A másik tárolási módnál, mely-nek teljes elnevezése Constant Angular Velocity (állandó szögse-bességű jelkötetés), ahol egy kép egy lemezfordulatnak felel meg, a játék idő természetesen rövidebb, viszont lehetőség van a lejátszó műsor megállítására (állókép), ké-penkénti léptetésre, tetszőleges sebességgel. Bár az európai pia-con egyelőre négy gyártó készülé-kei osztozkodnak, e kör várhatóan bővülni fog azokkal, akik eddig

csak NTSC készülékeket készítet-tek, mint a Denon, a Yamaha, a Kenwood vagy a Technics.

A következőkben rövid áttekin-tést adunk e hét lejátszóról, szol-gáltatásairól. Nem tartjuk ugyan valószínűnek, hogy ezek importjá-ra a közeljövőben sor kerülne, de a Bizományiál már találkoztunk a CLD-1050-essel, s nem tartjuk ki-zártnak hazai terjedését sem.

A Pioneer CLD-1050-et követte a CLD-1200-as, az előbbi ára 2000 DM, az új konstrukció viszont már 1700 DM-es áron jelent meg a pia-con.

Szolgáltatásaik azonosak, mind-két készülék CD, CD-V, CD-V-EP és CD-V-LP lejátszására alkalmas. ►

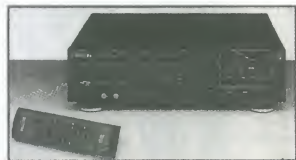
PHILIPS CDV-988

SONY MDP-212

MARANTZ CV-55

PHILIPS CDV-185

a laser

► A képlemezek számára CX zajelnyomást alkalmaztak, a CD-k esetében szokásos címugrási-gyorskeresési és programozási funkciókat, valamint közvetlen játékidő-hozzáférést biztosítottak. A készülékek távszabályzások, további szolgáltatásaik közé tartozik, hogy a képernyőt mint displayt használják.

A CAV lemezeknél az állóképen kívül lassítási és gyorsítási lehetőség is van. Mindkét készülék Scart csatlakozóval, antenna be- és kimenettel rendelkezik, az idősebb típusnál a videocsatlakozó még BNC, az újabb kivitelben már ez is RCA rendszerű a hanggal együtt.

A Philips CDV-475 és a CDV-988 belső felépítését, szolgáltatásait tekintve azonos felépítésű, csak az utóbbi ún. Matchline formatervezésű (ez egy új Philips TV-videó összeállítás elnevezése, lásd lapunk 28-29. oldalát), és ezekkel egyezik meg a Marantz CV-55 típusjelzésű készüléke is.

A két Philips szerényebb, kb. 1500 márkás áron jelent meg, míg a Marantz kb. 1700 DM-ért kínálja készülékét. Szolgáltatásaik teljesen azonosak a két Pioneer-ral, eltérés a CX zajelnyomás elhagyásában van, és a 16 bites négyszeres túlmintavételezéssel dolgozik a Pioneer 16 bites kétszeres túlmintavételezésével szemben. (Ez az áramkör elsődlegesen zajcsökkentési feladatokat lát el.) Csatlakozók körük nagyobbok, a Scart és antenna be- és kimenet mellett RCA rendszerű video, audio, digitális kimenet és távvezérlés található.

A Philips CDV-185, mely más igények kielégítését célozza meg 1000 márkás árért, a CD és CD-V lemezek lejátszására képes, s mindazon tulajdonságokkal rendelkezik, mint a CDV-475-ös típus, csak természetesen mivel sem CD-V-EP, sem CD-V-LP lejátszására nem alkalmas, elmaradt az állókép, a lassítási és gyorsítási lehetőség.

Végül a Sony MDP-212-ről kell szólni, mely kb. 1800 DM-es árával kicsivel az átlag felett van. Ez is képes CD, CD-V, CD-V-EP és CD-V-LP lejátszására. Szolgáltatásai, lehetőségei között van a CD-nél megszokott címugrás, gyorskeresési és programozási funkciók, továbbá közvetlen játékidő-hozzáférés, Memory Stop az utolsó stoppozíció tárolására. A képernyő e készüléknél is displayként működtethető és távszabályzót is mellékeltek. A CAV lemezeknél biztosított az állókép, továbbá a lassítás és a gyorsítás. A 16 bites rendszerben négyszeres túlmintavételezés történik. Csatlakozási lehetőségek: scart, RCA (video, audio, távvezérlés) antenna be- és kimenet.

Álom aranyban

A képlemezejátszók áttekintése után arról is szót kell ejteni, hogy van-e mivel „etetni” a falánk jószágokat? Az elképzelések szerint a bevezetés kezdetén több ezer lemeznek kellett volna rendelkezésre állnia, s mint arról már szözlünk, Európában ez korántsem volt így. Más a helyzet Japánban és az Egyesült Államokban, ahol CD-V lemezek ezrével vannak, csak hogy azok NTSC „nyelven” beszélnek, s ezek a PAL lemezejátszók számára nem érthetőek. Ahogy olvastuk, a kezdeti bizonytalanságok ellenére, a már rendelkezésre álló videoklipek, opera-, koncert- és balettelvételek mellett több mint 50 film jelenik meg videolemezen. Persze mindig vannak fa-

nyalgók, szkeptikusok, akik a sztereo kis bázistávolságára, vagy a lemezek néhányzori megnézésére, megünasára hivatkoznak. Nos, akár a hifi sztereo videóval kapcsolatos ígényekre, akár a lemezek terjedésére, a konzervműsorok gyűjtésére gondolunk, frappáns választ mindig lehet adni. A nagyobb gond a felvételek minőségi szintjének és a lejátszók műszaki színvonalának a biztosítása. Az is tény, hogy a kereskedelemben kapható első lemezek több zavaró hibával rendelkeztek; a vörös és kék felületek villództak, a hangzás sem volt kifogástalan,

ezért a Polygram azt tervezte, hogy néhány elkészült produkciót újra felvesz.

S hogy a mai technika mellett mit is tudhat a CD-V, azt a stuttgarti Video mérnökei által „komponált” és karácsonyra a Polygram által az érdeklődőknek ajándékozott 20 000 aranyszínű CD-V-lemez bizonyítja. (Lásd fentlent!)

A lemez műsoranyaga úgy van összeállítva, hogy televíziókészülékek, videomagnók, hifi-berendezések, Dolby-Surround-

dekóderek és CD-V lejátszók rövid idő alatt kipróbálhatók, tesztelhetők és beállíthatók vele.

A lemez kezdése a szem és fül számára egyaránt izgalmas. Motor sívító hangja, rotorlapok zúgása, majd helikopter nyaktörő, örült repülése egy gyár romjain keresztül – mindez elképesztő hatást gyakorol ránk, mely még csak fokozódik, ha a berendezéshez Dolby-Surround-dekóder is kéznél van; most már a helikopter keresztül-kasul röpköd a szobában.

A video-CD következő része egy tesztábra, melyet a Video Magazin hasábjain már bemutattunk – ismert nevén monoszkóp –, melyről mind a tv, mind a video sok elektronikával és képbeállítással kapcsolatos gyengeségét fedhetjük fel.

Ezt egy ún. multiburst teszt kép követi, ahol különböző frekvenciájú jelcsomagok következnek egymás után, és az átvitelre adnak felvilágosítást. Majd a gradációs lépcső következik, ahol feketétől fehérig szürke sávok határvonalainak élességéből, kontúrosságából a zajjal kapcsolatos értékeléseket lehet elvégezni. Ezt egy fekete-fehér mintázat váltja (250 kHz-es jelek), melyeknek remegésmentes, tiszta élei, kontúros átmenetei szintén a video átvitelére, felváltására, mechanikájára adnak utalást, s végül egy állókép látható, amelynek segítségével a gyakorlatban is elbírálnak, hogy a szintetikus tesztábrák által felfedett hibák miként tapasztalhatók. Ezzel el is fogyott a hat

perc (ennyi kép fér egy kis CD-V-re). A hang tökéletes minőségű, s ez bármelyik CD-lejátszón meghallgatható.

Az összeállítók itt is arra törekedtek, hogy a legszélesebb tesztelési lehetőséget biztosítsák. A program lágy hangzású hangszereken csendül fel, s itt rögtön megmutathatja a hifi video, hogy mit is tud valójában. Ezt a videomagnó kivezérlésének és a tv bal és jobb csatornájának ellenőrzésére szolgáló jelek követik, de a tv kávéjának vagy az előtétűveg rezonanciájának bírálatára is van egy 20–2000 Hz-ig 10 lépésben emelkedő szinuszos jel. A hangszórók fázishelyességének ellenőrzése után 3150 Hz-es jel hallgatásával a mechanika tulajdonságait értékelhetjük (nyávog-e?). A következő lépés a Dolby-Surround dekóder ellenőrzése (aki csak sztereóban hallja, biztos unatkozik), de nem marad el a fejtápkapcsolási zajok ellenőrzése sem. S végül egy csend „hallható”, már ahol ez hallható. Mert ha ezt zajok nyomják el, akkor sem büszkék, sem egészen nyugodtak nem lehetünk.

9½ hét

Robert DeNiro *Taxisofőrijét* látva alig hihető, hogy New York nemcsak szennyet-mocskot képes kiokádni magából.

A szőrnyeteg mosolyogni is tud. Bolhapiaci zajos forgatag, reggae-zenére táncoló önfeledt járókelők, óriáskerék s a portékáját mulatságos gesztusokkal kínáló, öreg kínai halárús – ez is New York. Ebben a vidám nyüzsgésben találkozik John és Elizabeth, két gondtalan amerikai.

A korlátokhoz szokott középkelet-európai néző már az első percekben ráébred: mérő képtelenség, amit lát. Idegen világ, más emberek; furcsa, ráérős a mozgásuk, idegességnek, kapkodásnak semmi nyoma. John (Mickey Rourke) szemmel láthatóan otthon érzi magát ebben a forgatagban. Elegánsan borostás arc, szájszögletben bujkáló mosoly, vidáman csillogó szemek, hosszú, lezser, fekete kabát, szinte légtelen mozdulatok – s mindez olyan természetesen. Magától értetődő könnyedséggel szöli a meg Elizabethet (Kim Basinger) a kinal halárús tüstös bolygójában, akiről csak annyit tudunk, hogy a Spring Street Galleryben dolgozik, s vibráló, csupa ideg, szőke szépség.

Allg néhány perc telik el, s máris tudatunk legmélyére merülnek a monarchikus időkbeli táplálkozó előítéleteink: semmi kivételvalót nem találunk abban, hogy Elizabeth John lakásába lép. A berendezésből otthonosság árad és a gazdagság visszafogott fényűzése; pasztellszínű, puha bútorok, megnyugtató franciaág, nesztelenül lépkedő macska – s mindez a vizen ringatózik. John nem vadember. Nem rohanja le a lányt, nem próbálja az ágyba fektetni. Halkan, csaknem suttogva beszél, s közben a sietségs legapróbb jele nélkül hófehér lepedőt vesz elő, az ágyra teríti, és lassú, szelíd mozdulatokkal igazítja el. Semmi sem sürgős, úgyis eljön mindennek az ideje – sugallja John mozgása. Amikor Elizabeth bizonytalanul megjegyzi, hogy ha-

za kell mennie, John arca nem sötétedik el. „Úgyis visszajössz” – csillogják a szemek. S valóban.

Elizabeth visszatér, és megadón megajja, hogy John bekösse a szemét, gyengéden az ágyra fektesse, s lassú, egészen lassú mozdulatokkal levetkőztesse. Puha kéz, bársonyos bőr, elfülő zihálás – a 9½ észrevétlenül csúszna át erotikus művészfilmbe, ha a John kezében levő pohárban nem kezdenének csilingelni az apró jégdarabkák. A jégről vízcepp hull a hanyatt fekvő lány arcára, szájára, mellére, a hasán folydogáló kis vízér a köldök felé tart. Irigylésre méltó játék!

A puha formákat egyre keményebbek váltják föl, a meleg pasztellek hidegebb, kékes árnyalatokba mennek át, a vizen ringó édes otthon helyébe egy hatalmas bérház csupa design lakása lép lézer-lemezjátszóval, beépített televíziókkal, mennyezelig erő támlájú székkel, a szekrényben geometrikus rendben sorakozó, üres, nikkelezett vállfakkal.

Reggel a konyhában John új játékot játszik. A lehunyt szemű lányt eteti. Olajbogyót, csodás színű zselét, majd méregerős paprikát csúsztat a szájába. Elizabeth mohón kap a tej után, s issza, issza, nem is törődik vele, hogy kétoldalt a köntöse alá, a testére csurog. Méz csordul a lány kiöltött nyelvére, méz a vállára, a combjára, John pedig kirobbanó jókedvvel keni-pacskolja szét rajta.

Ahogy telnek a napok, úgy foszlik szerte az álom a szere-

lemről. Az egyre feszültebb Elizabeth egy rideg diavetítő teremben maszturbál, aztán Johnnal szeretkezik egy óratornyban, beállít a Wall Street-i irodájába, s csak gyaníthatja, hogy kívül hozta össze a sors. Amikor egyedül marad John lakásában, féve húzza ki a komód fiókjait, hátha sikerül megtudnia róla valamit, de az útlevelén és egy megsárgult fényképen kívül semmit sem talál.

Folytatódik a játék. Elizabeth férfinak öltözve csókolózik Johnnal egy étteremben – az elképedt vendégek tekintetének keresztútjében. Az utcán – özőn-vízserű záporosóban ögyelegve – magukra haragítanak két sötét alakot, akik üldözőbe veszik őket. Nevetve-kacagva menekülnek be egy piszkos, elhagyott pincébe, de a csavargók

rájuk találnak, és vad vereségek kezdődik. Sikerül megfutatniuk támadóikat, s a pincelejárobán, ahol a fejükre, a nyakukba zuhog a víz, lehányva mindent magukról, öntefedten szeretik egymást.

Napok múlva egy áruházban John ráveszi a lányt, hogy ékszeri lopjon, egy este Elizabeth erotikus sztriptízt ad elő szerelmének, aki egyre szótlanabb, egyre keményebb. Az apróbb durvaságokat nagyobbak követik, mignem egy alkalommal John a nadrágszíjával próbálja arra kényszeríteni, hogy összedje a padlóra szórt pénzt. Végül Elizabeth saját maga költi be a szemét, de John simogató keze helyett egy nő érintését érzi testén. Dermedtségéből fölészmelve újabb meglepetés vár rá. Az imént még őt cirógató néger lányt a szeme láttára öleli John. Felvesztve menekül az utcára, s a hideg kék fények izzó vöröseké válnak. Portálok mellett suhan el, LIVE NUDE THEATRE, ADULT ONLY, VIDEO PEEPS feliratok alatt, aztán beszédül egy szeretkezés nyilvános előadására. Felajzoltan és megalázottan áll az őt egyre kíváncsibban fürkésző férfiak között, s amikor észreveszi, hogy John ott van mögötte, odasimul egy vadidegenhez, akiről talán éppen annyit tud, mint Johnról.

John még utoljára hazaviszi a lányt, s kiszolgáltatott gyerekként próbál beszélni a családjáról, esetlenül, értelmetlenül. Egyedül maradván, tehetetlenül ismételtgeti: szeretlek, szeretlek.

Itt véget ér a játék, s egyben a pszichológiai kísérlet. Pszicho-erotikus extravagancia: egy szadomazochista hajlamú férfi és egy nimfomániás lány kilenc és fél hétig tartó kapcsolata – így

summazták a 9 1/2 hét lényegét a nyugat-európai filmmagazinok, azokra gondolva, akik testi-lelki kielégülést keresnek Adrian Lyne filmjében. Mi tagadás, meglátják benne, amire szükségük van, nekik csak az epizódok lényegesek: a sztriptíz és a szeretkezések.

Sokkal izgalmasabb maga a kísérlet: a vegytiszta szerelem, megfosztva minden formaságtól, konvenciótól, megszokástól, lerázva a beidegződött családi mintát. John és Elizabeth szerelme egy sikertelen improvizáció; tedd, ami jólesik, ne félj a legképtelenebb ötleteidről, lopj, ha kedvet érzel hozzá, ha örömet okoz, öl, üss, szeretkezz bárhol, bárhol, csak jó legyen. Elizabeth azonban nem szívből rögtönöz, eleinte tetszik neki a játék, mulatságosnak találja, s nem veszi észre, hogy John eszköznék használja, kísérletezik vele, s a lány mind gyakrabban gondol a „normális” életre.

Ez a kísérleti szerelem adja a film vázát, s két alkalommal is biztos jelzést, üzenetet kapunk, hogy létezik ennél emberibb világ is. Elizabeth, aki félig-meddig a művészvilághoz csapódott, meglátogalja öreg festő barátját. A művész háza szinte kiáltó ellentéte John formatervezett világának. Fák, bokrok veszik körül, a bútorok nyers fából valók, s megnyugtató rendellenesség halja át a szobákat. Elizabeth rábeszéli az idős embert, hogy állítsa ki képeit, s ebből az alkalmából fogadást rendeznek a tiszteletére. Az összegyűlt művészsereg riasztó látvány: megannyi ripacs, önmagának tetszelgő álkülönc, arra is képtelenek, hogy egymásra figyeljenek, egymáshoz beszélnek, mégis önmagukat hallgatják. Az öreget észre sem veszik, magában áll-dogál. Amikor találkozik Elizabeth és a festő tekintete, a lány kétségbeesetten sirva fakad. Nem ezt akarta. Nem ezt akarta. Nem ezt akarta.

Berkes András

Mickey Rourke videón

HEAVEN'S GATE
F.: Kris Kristofferson
R.: Michael Cimino
Warner

BODY HEAT
F.: Kathleen Turner
R.: Lawrence Kasdan
Warner

RUMBLE FISH
F.: Matt Dillon
R.: Francis Ford Coppola
CBS/Fox

MANHATTAN MASSACRE
F.: John Lone
R.: Michael Cimino
Cannon

9 1/2 WEEKS
F.: Kim Basinger
R.: Adrian Lyne
CBS/Fox

**NE MENJEN
KÜLFÖldre, NÁLUNK
OLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT!**

Candy ❄️ 🔥 🍷

JVC

Panasonic

SHARP

SANYO

SEIKO

FISCHER
SKI & TENNIS

NORDICA

Hifi berendezések, videók, kamerák, tv-k, egyedi műholdvevők, háztartási kis- és nagygépek, sportszerek folyamatosan megújuló választékával várjuk vásárlóinkat a

RAMOVILL – DUKÁT

devizás boltlálozatában:
Budapest V., Galamb u. 6.
Budapest IX., Üllői út 69.
Szeged, Bartók Béla tér 9.
Fonyód, Ady Endre u. 36.
Kecskemét, Rákóczi út 2.

DUKÁT

DUKÁT

Egyéb hasznos elektromos berendezésekkel és ajándéktárgyakkal állunk konvertibilis valutával rendelkező vásárlóink rendelkezésére, OTP-ÍKKA hálózaton keresztül is.

Angyal, vagy
ördög: egy
elbűvölő asszony,
aki hideg
szépségével elvakít
és szerelemre
csábít

DIANE LANE

Szerepjátása elbűvölő. Erotikus, érzemes és meggyőző. Diane Lane (22) már több mint 20 filmben bizonyította, hogy kitűnő színésznő. És ezt bizonyítja ismét új videósikerében, a *Chicago Blues*-ban is. „Talán túl korán lettem sikeres, túl fiatalon szereztem szexuális tapasztalatokat, nem volt igazi gyermekkorom – vélek, az a 22 esztendőös színésznő –, és csak színészekkel álltam kapcsolatban, akik az életet mindig agyonlemezik.” Ez a kijelentése kulcs a meggyőzőségéhez. Diane gyermekkorától kezdve a show-üzlettel jegyezte el magát. Hatévesen már „színházi csodagyerekként” ünnepezték. Játszott az *Elektra* görög tragédiában és az *Ahogy tetszik Shakespeare* darabban. „Serdülő éveimet egy steril Mickey egér-világban töltöttem – vélekedik ma

Diane –, senki sem volt tekintettel gyermeki lelkemre.”

14 éves korában már érett nőnek látszott kékeszöld, mindentudó szemeivel, érzéki, duzzadó ajkaival, Hollywood is felvált, izgalmas kebleivel. Hollywood is felfedezte: George Roy Hill 1979-ben szerepeltette szerelmes filmjében, az *Ich liebe dich – I love you – Je t'aime*-ben.

Diane-t mint az új Grace Kellyt üjontgák körül. Ezt követte a *Cattle Annie* (1980-ban Burt Lancaster-rel), majd három filmet forgatott Francis Ford Coppolával: az *Outsidert* (1982-ben Thomas Howell-lel), a *Rumble Fish*-t (1983-ban Matt Dillonnal) és a *Cotton Club*-ot (1984-ben Richard Gere-rel).

Erőtlenül szexi, romantikusan tragikus. Diane meggyőző, elbűvölő szerepjátását a rajongók és a kollégák egyaránt elismeréssel illetik.

Chicago álmai városa. Ricky (Matt Dillon) karriert akar csinálni. Elkezdődik az irigységet, féltékenységet és intrikákat ötvöző játék – és kezdetét veszi egy veszélyes szenvedély a szép táncosnő, Lorry (Diane Lane) iránt. Lázos ötvenes évek...

USA, 1987
Szerelő: Diane Lane,
Susy Amis, Tommy Lee Jones
Rendezte: Ben Bolts
109 perc

cagójába viszi. A várost a gyors pénzszerzés iránti láz, az éjszakai élet csillogása, a chicagói blues zenéje és a jazz uralja. Ricky – szerencséjére – olyanokkal találkozik, akik egyengetik útját, és a fiatalember hamarosan a legjobb játékosok egyike lesz. Még egy valamire van szüksége: álmai asszonyára.

Ricky azt hiszi, hogy megtalálta ezt az asszonyt a fekete hajú sztriptíz táncosnőben, Lorryban. De meg kell ismernie e környezetet árnyékos oldalát is – az erőszakot, a csalást és a bosszút.

A *Chicago Blues* olyan játékfilmek nyomdokain jár, mint a *Cincinnati Kid* és *A pénz színe*. Ben Bolts, az elsőfilmes rendező, az operatőr, a színészek és a forgatókönyvírók remek munkát végeztek. Annak, aki szereti Chuck Willis, Big Joe Turner vagy Ray Charles zenéjét, a *Chicago Blues* maradandó élményt nyújt.

Ricky, a fiatal autószerelő egy kis vidéki városban él. Nagy szenvedélye a kockajáték, amit tökéletesen művel annak köszönhetően, hogy úgy számol, mint egy számítógép, és rendkívül ki-mért tud lenni.

Szenvedélye a játékok városába, az ötvenes évek Chi-

Pénz, szerelem és halál

CHICAGO Blues

Forrás: Video Magazin 12/88 (Film & Video Revue 10-11. oldal)

KOMA ELEKTRO MARKT

VIDEO · TV · AUDIO

Nem mese, nem adoma: legmegbízhatóbb a KOMA!

- Videokamerák
- Videomagnók
- Színes televíziók, monitorok
- Hifi tornyok
- Autórádió-magnók
- Kazetták
- Számítógépek
- Mikrohullámú sütők

■ **MÜNCHEN 40** (NSZK)
Königstein str. 1.
FAX.: 00-49-89-352733
TEL.: 00-49-89-3508636

A KOMA-GELKAKER bemutatótermében kiválasztott készüléket Münchenben rendkívül olcsón kínáljuk. Postán is szállítunk!

■ **GATTENDORF** (AUSZTRIA)
Hauptplatz 13.
Tel.: 00-43-2142-6674

ELIN

SAMSUNG

FISHER

**A nálunk vásárolt gépeket Magyarországon érvényes
GELKA garancialevéllel árusítjuk!**

Bemutatóterem és szakmai tanácsadás Budapesten
a KOMA-GELKAKER VII. ker., Dohány u. 48. sz. alatti üzletében.
Telefon: 222-075, 227-842

**A KOMA GmbH-nál vásárolt tv- és videokészülékeket lakásán díjmentesen
üzembe helyezi a GELKA.**

KOMA ELEKTRO – Nyitva: 8-12.30-ig és 14-18-ig szombat: 8-13-ig
KOMA-GELKAKER – Nyitva: 10-18-ig